

PS II.
211.

CALENDARUL
NATIONAL ILUSTRAT
PE ANUL
1922.

LUGOJ — 1921
INSTITUT DE ARTE GRAFICE TIPOGRAFIA NAȚIONALĂ

Cronologie.

Dela nașterea D. N. Isus Hristos sunt	1922 ani
" risipirea Ierusalimului	1853 "
" venirea Romanilor în Dacia sub Traian	1817 "
" năvălirea barbarilor în Dacia Traiană	1847 "
" marea neunire bisericească	869 "
" întemeierea Munteniei prin Radu Negru-Vodă	713 "
" Moldovei prin Dragoș-Vodă	580 "
moartea lui Mihai Viteazul	320 "
îndreptarea calendarului prin Papa Grigorie XIII.	340 "
unirea Românilor cu biserica Romei	223 "
luarea Bucovinei de Austria	147 "
prima răpire a Basarabiei de Ruși	110 "
unirea principatelor sub Domnul Cuza	63 "
războiul pentru neatârnare	45 "
a doua răpire a Basarabiei	44 "
luarea Dobrogei de Români	44 "
proclamarea regatului României	41 "
eruperea războiului mondial	8 "
suirea pe tron a M. S. Regelui Ferdinand	8 "
întoarcerea Basarabiei, Bucovinei și Ardealului la patria mamă (unirea tuturor Românilor)	4 "

Semnele cronologice pe anul 1922.

	Cal. Iul.		Cal. Iul.
Numărul de aur	4	Crugul soarelui	10
Epacta	2	Mâna anului	5
Litera Duminecii	E.	Crugul lunii	1
		Slova pascăiei	1

Zodiile cerului.

Berbecul		Leul		Săgetătorul	
Taurul		Fecioara		Căpriorul	
Gemenii		Cumpăna		Udătorul	
Racul		Scorpionul		Peștii	

Regentul anului este luna.

Primăvară friguroasă, apoi călduroasă, cu moină și nestatornică. Vara mai mult friguroasă, decât călduroasă, toamna prea friguroasă, moină și nestatornică; iarna nu e prea nădejde de moină și friguroasă. Boale primăvara paralizie, adecă ameteire, umflătură, gălbinare, oftică, boală la rărunchi și la coaste. La dobitoace și la oi stricăre, mușițe, șoareci, viermii nu prea strică la grădini și la câmp. Scoici și aramă multă, poame multe, fân și vin mult (așa spune Păscălia).

Intunecimi.

In anul 1922 vom avea 2 intunecimi de soare:

1. Intunecime inelară de soare în 28 Martie. Se va vedea în America de sud, pe Oceanul Atlantic, în Africa de nord și în Arabia. La noi nu se va vedea, decât o fasă neînsemnată.

2. Intunecime totală de soare în 21 Sept., se va vedea pe Oceanul indian și în Australia.

Alte intunecimi nu vor fi.

Cele patru anotimpuri.

Primăvara se începe în 8/21 Martie la 10 ore 49 min.

Vara se începe în 9/22 Iunie la 6 ore 27 min.

Toamna se începe în 10/23 Septemvrie la 9 ore 10 min. seara.

Iarna se începe în 9/22 Decemvrie la 3 ore 57 min. seara.

Sărbători și alte zile schimbătoare.

Carnevalul (Câșlegile) ține până în 6 Febr., adecă 6 săptămâni și 2 zile. — *Triodul* intră în 23 Ianuarie. — *Lăsatul de carne* e în 6 Februarie. — *Lăsatul de brânză* e în 13 Februarie. — *Bunavestire* Vineri în săptămâna a 6-a din post. — *Invierea Domnului* (Paștile) Duminică în 3 Aprilie. — *Înălțarea Domnului* Joi în 12 Mai. — *Pogorirea Duhului sfânt* (Rusaliile) în 22 Maiu. — *Postul SS. Apostoli Petru și Pavel* ține 4 săpt. și 2 zile, iar ziua lor Mercuri.

Zilele săptămânii	Calendarul Iulian	Calendarul Greg.	Zo-rii
Sâmb.	1 (†) Tăierea Imp. S. Vas.	14 Felix	
Duminică în. Bot. D-lui. Ev. d. Marcu c. 1, st. 1. Gl. 5, a inv. 8			
Dum.	2 P. Silvestru Papa	15 Mauriț pust.	
Luni	3 P. Malach, m. Gordiu	16 Marcel	
Marți	4 C. Teoctist, S. 70 Ap.	17 Antoniu	
Mierc.	5 M. Teopemt, Teona	18 Maurus	
Joi	6 (†) Botezul Domn.	19 Canut	
Vineri	7 † St. Ioan Botez.	20 Fabian	
Sâmb.	8 C. George și Domnica	21 Agneta	
Duminică după Botez, Ev. dela Matei, c. 4, st. 12. Gl. 6, a inv. 9			
Dum.	9 Mart. Polieuct	22 Vincentiu	
Luni	10 P. Grig., Domeț, Mar.	23 Logod. Mariei	
Marți	11 Cuv. Teodosiu	24 Timoteiu	
Mierc.	12 Mart. Tațiana	25 Intorc. lui Saul	
Joi	13 M. Ermil, Stratonie	26 Policarp	
Vineri	14 SS. Păr. uciși în Sinai	27 Ioan Crisost.	
Sâmb.	15 C. Pavel Ion Col. ●	28 Carol cel mare	
Duminică Zacheu Ev. 15, dela Luca, c. 19, st. 1. Gl. 7, a inv. 10			
Dum.	16 Inchi. lanțului s. Petru	29 Francisc	
Luni	17 † C. Antonie cel mare	30 Adelgunda	
Marți	18 † SS. p. Atan. și Ciril	31 Petru	
Mierc.	19 C. Macarie, Arseniu	1 Febr. Ign.	
Joi	20 † C. Eutimiu cel mare	2 (†) Int. D-lui	
Vineri	21 C. Maxim, Neofit	3 Blasiu	
Sâmb.	22 A. Timot., m. Anast	4 Veronica	
Dum. Fariseului și a Vam. Ev. 16, dela Luca c. 18, st. 10, Gl. 8, a inv. 11			
Dum.	23 M. Clement, Agat. ●	5 Agația	
Luni	24 C. Xenia	6 Dorotea	
Marți	25 † C. Grig.	7 Romuald	
Mierc.	26 C. Xenof., Arcadie	8 M. Ioan	
Joi	27 Ad. m. I. Gură de aur	9 Apolonia	
Vineri	28 C. Efrem	10 Gabriela	
Sâmb.	29 Ad. moașt. s. Ign.	11 Desideriu	
Dum. fiului răstăcit. Ev. 17, dela Luca, c. 15, st. 11. Gl. 1, a inv. 1			
Dum.	30 (†) SS. Vas., Gr. și Ioan ●	12 Eulalia	
Luni	31 Chir. Ioan	13 Eduard	

Lungimea
zilei:dela 8 ore 21
min. până la
9 ore 21 m.Ziua crește
cu 1 oră.Mersul vremii
după calen-
darul pe 140
ani:1—7 moină și
vânt,8—13 me-
stecat,14—15 fur-
tună cu ză-
padă,

16—17 liniște,

18—19 vifor
și vânt frigu-
ros,20—28 luce-
ște soarele,29—31 timp
frumos.In 26 și 28
Ian. deslegare
de post (hârț)

Calendar economic.

In grajd. Grajdurile să fie calde și aerizate. Să crutăm nutrețul și în timpul cel mai friguros să hrănim cu nutrețul cel mai slab, că atunci îl mănăcă mai bine.

La câmp. Curățim gunoiul, să slobozim apa de pe răzoare.

In grădina de pomi. Curățim pomii.

In grădina de verdețuri. Guinoim grădina. Facem paturile calde.

In stupină. Să grijim de șoa-reci și de ciocănitoare. Facem coșnițe nouă și reparăm pe cele vechi.

La galițe le dăm afară grăunțe, napi sau cartofi, și le ținem la loc călduros, ca să înceapă cu oatul mai de timpuriu.

Zilele săptăm.		Calendarul Iulian		Calend. Greg.	Zo- di
Măști	1	M. Trifon	14	Valentin	
Merc.	2	(†) Intâmp. Domn.	15	Faust	
Joi	3	D. Sim. și Ana pr.	16	Iuliana	
Vineri	4	C. Izidor	17	Sabas P.	
Sâmb.	5	M. Agata	18	Coloman	

Lungimea
zili:

Dum. lăsatului de carne, Ev. dela Mateiu, cap. 25, st. 31, Gl. 2, a inv. 2

dela 9 ore 23
min. până la
10 ore 55 min.

Dum.	6	P. Vucol	19	Susana	
Luni	7	C. P. Partenie, Luca	20	Eucherius	
Măști	8	M. Teodor Str., Zah.	21	Eleonora	
Merc.	9	S. M. Nichifor	22	Petru intr.	
Joi	10	M. Haralampiu	23	Romana I. d. s.	
Vineri	11	M. Vlasie	24	Mateias	
Sâmb.	12	P. Meletie	25	Geza	

Ziua crește

cu 1 oră 32
minute.

Dum. lăsatului de brânză, Ev. dela Mateiu, cap. 6, st. 14, Gl. 3, a inv. 3

Dum.	13	C. Martinian	26	Alesandru	
Luni	14	C. Auxentie	27	Leandru	
Măști	15	Ap. Onisim	28	Roman	
Merc.	16	M. Pamfilie	1	Martie. Albin	
Joi	17	M. Teodor Tiron.	2	Simplicius	
Vineri	18	P. Leon papa Romei	3	Cunigunda	
Sâmb.	19	Ap. Archip	4	Teofil	

Mersul vremii

după căl. de
140 ani:

1—2 vânt și
frig,

3—9 ger și
senin,

Dum. 1 din post. Ev. dela Ioan, cap. 1, st. 43, Gl. 4, a inv. 4

Dum.	20	C. P. Leon ep.	5	Eusebius	
Luni	21	C. Timoteiu	6	Friedrich	
Măști	22	M. din Eugenia	7	Toma	
Merc.	23	M. Policarp	8	Gottfried	
Joi	24	1 și 2-a Afl. c. S. I. B.	9	Francisca	
Vineri	25	C. Tarasie	10	S. 40 Martiri	
Sâmb.	26	M. Porfir	11	Constantin	

10—16 nesta-
tornic,

17—18 moină
și vânt,

19—26 ninge

27—28 moină
și vânt.

Dum. 2 din post. Ev. dela Marcu, cap. 2, st. 1, Gl. 5, a inv. 5.

Dum.	27	C. Procopiu Decap.	12	Grigoriu	
Luni	28	P. Vasilie	13	Rozina	

Calendar economic.

In jurul casei. Vânturăm buca-tele. Reparăm sculele economice. Sfărmăm cucuruzul. Reparăm gardurile. Plătim darea pe pătra-
rul prim.

La grajd. Cătră sfârșitul lunei hrănim vitele cu nutrețul cel mai bun, ca lucrul de primăvară să le afle în putere.

La câmp. Curățim răzoarele și facem șanțuri pentru conducerea apei de zăpadă. Sămănăm ma-
zăre, linte și ovăs.

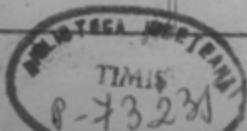
Livezi. Spargem mușinoaiele de furnici și soboli. Stârpim tu-
fele, adunăm pietrile.

In grădina de pomi. Curățim, cătră sfârșitul lunei putem altoi
prunii și cireșii.

In grădina de legumi. Se fac paturile calde (melegarele), să-
mănăm salată, ridichi de lună, mazăre pitică (oloagă) morcovi, petrinjei. Gunoim tablele și le
săpăm. Cătră sfârșitul lunei se poate sămăna în liber mazăre, morcovi, petrinjei, salată, mac și
mazăre.

In vie. Gunoim, rigolăm. De e timpul frumos începem cu des-
coperitul.

In stupină. Stupilor slabi în zile calde le dăm miere.

Zilele săpt.	Calendarul Iulian	Calend. Greg.	Zo- dii		
Marți	1 Cuv. Eudochia	14 Matilda		Lungimea zilei: dela 11 ore 2 min. până la 12 ore 47 min.	
Merc.	2 M. Teodot	15 Cristof			
Joi	3 M. Eutropiu, Cleonic	16 Henrich			
Vineri	4 C. Geras	17 Gertrud			
Sâmb.	5 M. Conon	18 Alexandru			
Dum. a 3-a din post, Ev. dela Marcu, c. 8, st. 34, Gl. 6, a inv. 6					
Dum.	6 42 mart. din Amorela	19 Iosif		— Ziua crește cu 1 oră 45 minute.	
Luni	7 MM. Eug. Eter. Efr.	20 Hubert			
Marți	8 C. Teofilact	21 Benedict			
Merc.	9 SS. 40 Martiri	22 Octavian			
Joi	10 Mar. Codraf	23 Victoria			
Vineri	11 C. Sofronie	24 Gabriel		— Mersul vremii după calen- darul de 140 ani: 1 nor, 2—13 vânt, rece, 14—15 ploaie 16—19 vreme plăcută, 20—21 nor, 22 ploaie și vânt, 23 ploaie rece 24 bine, 25—26 noros 27—30 se schimbă spre bine.	
Sâmb.	12 C. Teofan	25 (†) Bunavest.			
Dum. a 4-a din post, Ev. dela Marcu, c. 9, st. 17, Gl. 7, a inv. 7					
Dum.	13 Păr. Nicefor	26 Emanuil			
Luni	14 C. Benedict, Alex.	27 Rupert			
Marți	15 M. Agapiu	28 Gontran			
Merc.	16 M. Sabin	29 Vinerea pat.			
Joi	17 Cuv. Alexiu	30 Ioan			
Vineri	18 P. Chiril	31 Beniamin			
Sâmb.	19 MM. Chrisanți și Darius	1 Apr. Hugo			
Dum. a 5-a din post, Ev. dela Marcu, c. 10, st. 33, Gl. 8, a inv. 8					
Dum.	20 SS. uciși în m. Sava	2 Francisc			
Luni	21 Păr. Iacob mărt.	3 Richard			
Marți	22 M. Vasilie	4 Ambrosie			
Merc.	23 C. Nikon	5 Vincențiu			
Joi	24 Prea C. Zaharie	6 Celestin			
Vineri	25 (†) Bunavestire	7 Herman			
Sâmb.	26 S. M. V. Gavril	8 Dionisie			
Dum. Floriilor, Ev. dela Ioan, c. 12, st. 1					
Dum.	27 (†) Floriile	9 (†) Floriile			
Luni	28 C. Ștefan, Ilarion	10 Daniil			
Marți	29 Cuv. Marcu	11 Papa Leo			
Merc.	30 Păr. Leon c. scara	12 Papa Iuliu			
Joi	31 Cuv. Ipatiu	13 Iustin			

Calendar economic.

In grajd. Vitele le hrănim bine.

La câmp. De pe sămănăturile de toamnă slobozim apa. Dacă pământul s'a uscat binișor, grăpăm grâul, trifoiul și luțerna. Arăm pentru napi, cânepă, in și cucuruz. Cărăm must de gunoiu pe trifoi, luțernă și fânațe, plivim săcara și grâul.

Livezi. Gunoim fânațele cu gunoi mărunț și must de gunoi.

In grădina de pomi. Sădim pomi, de e timpul secetos li udăm. Sămănăm sămburi de poame. Altoim cireși, pruni și vișini.

In grădina de legumi. Sămănăm curechi, gulii, ceapă, țeler și pătlăgele. In liber sămănăm sălătă, șpenot, ceapă, mazăre, ridichi și măcriș. Plantăm alul, ceapa și sălata. Iar la sfârșitul lunei sămănăm in liber tot felul de curechi, sfecle etc.

In vie. Gunoitul, legatul și tăiatul viței. Sădim viță nouă cu rădăcini. Pe la mijlocul lunei se începe săpatul.

In stupină. Slobozim albinele afară. Curățim coșnițele. Stupii li hrănim cu miere (jumătate miere jumătate apă) sau li împreunăm cu alții mai tari. Păzim stupii de albinele răpitoare, iar la cei fără mamă le dăm puiet și ouă dela altă coșniță.

La galițe. Se pun cloștele, ouă mai bătrâne de 14 zile să nu se pună.

Zilele săpt.	Calendarul Iulian	Calend. Greg.	Zo- dii	
Vineri	1 † Vin. Patimilor	14 † Vin. Patim.		Lungimea zilei :
Sâmb.	2 C. Tit	15 Sâmbăta mare		
Dum. Paștilor. Ev. dela Ioan, c. 1, st. 1				
Dum.	3 (+) Sfintele Paști	16 (+) S. Paști		dela 12 ore
Luni	4 (+) Luni Paștilor	17 (+) A 2-a zi		50 min. până
Marți	5 † Marția Paștilor	18 Apolonius		la 14 ore 29
Merc.	6 Păr. Eutichie	19 Ema		minute.
Joi	7 Cuv. Georgie	20 Sulpitius		—
Vineri	8 Ap. Irod. Agav, Rufșc.	21 Adolf		Ziua crește
Sâmb.	9 C. Mart. Eupsichiu	22 Sotir, Caius		cu 1 oră 39
Dum. Tomei, Ev. dela Ioan, c. 20, st. 19, Gl. 1, a inv. 1				
Dum.	10 S. M. Ter. și Pomp.	23 George		—
Luni	11 M. Antipa	24 Adalbert		Mersul vremii
Marți	12 C. Vas., c. Artem.	25 Marcu evang.		
Merc.	13 M. Martin, Papa R.	26 Cletus		după calen-
Joi	14 S. Aristarh	27 Peregrin		darul de 140
Vineri	15 Crescent	28 Vitalios		ani :
Sâmb.	16 M. Agapia, Irina	29 Petru		1—3 senin,
Dum. Mironosițelor, Ev. dela Marcu, c. 15, st. 43, Gl. 2, a inv. 4				
Dum.	17 C. P. Simeon și Acad.	30 Catarina		4 nor,
Luni	18 P. C. Ioan	1 Mai. Fil., J.		5—8 ploaie,
Marți	19 C. P. Ioan, Pafnuțiu	2 Atanasiu		9—11 frig,
Merc.	20 C. Teodor	3 Aflarea crucii		12—14 me-
Joi	21 M. Ian., Teod.	4 Florian		stecat,
Vineri	22 Teodor Sich.	5 Pius		15—19 vânt,
Sâmb.	23 (+) S-tul m. George	6 Ioan		vifor și zăpadă
Dum. slăbănogului, Ev. dela Ioan, c. 5, st. 1, Gl. 3, a inv. 5				
Dum.	24 Mart. Sava și Elisav.	7 Stanislau		20—25 moiște
Luni	25 Ap. și ev. Marcu	8 Mihai		26—31 senin,
Marți	26 M. Vas. ep., Amas.	9 Gregoriu		călduț, ploaie
Merc.	27 M. Simeon fr. D-lui	10 Antoniu		—
Joi	28 Mart. d. Chizic. M.	11 Beatrix		In 6 și 8
Vineri	29 Ap. Iason, Sosipatru	12 Poncrațius		Aprilie desle-
Sâmb.	30 A. Iacob fr. I. Ioan	13 Servațius		gare de carne

Calendar economic.

In grajd. Iepele le ducem la armăsar, și vacile la taur. Alegem mănzii și viței de prăsilă iar pe ceilalți îi curățim.

La câmp. Sămănăm cucuruz, napi și cartofi, plante de nutreț cum e bicăul păros, cucuruzul (ciolomade). La sfârșitul lunii sămănăm inul și cânepa, și ne putem apuca de ogorit. Ogorul îndată după arat trebuie grăpat, ca să se păstreze umezeala pe mai mult timp. Cosim săcara de nutreț.

Livezi. Vitele nu le lăsăm pe fânețe.

In grădina de pomi. Altoim meri și peri. Pomii dela care așteptăm roadă, trebuie gunoiți cu must de gunoi amestecat pe jumătate cu apă.

In grădina de legumi. Sămănăm tot felul de curechi de iarnă, apoi fasole și castraveți, curcubete, lebenițe și pepeni.

In vie. Batem parii și legăm via. Săpătura primă trebuie să fie adâncă.

In stupină. Hrănim stupii cei slabi. Iar la cei tari le dăm de lucru puind subt coșnițe lădițe mai mici, iar la lăzi le dăm faguri goi sau începuturi.

Zilele săpt.	Calendarul Iulian	Calend. Greg.	Zo- dii
Dum. Samarinenței, Ev. dela Ioan, c. 4, st. 5, Gl. 4, a Inv. 7			
Dum.	1 Pr. Ieremia	14 Bonifacius	
Luni	2 Aduc. moașt. s. At.	15 Sofia	
Mărți	3 M. Timotei și Maura	16 Ioan Nepom.	
Merc.	4 M. Pelagia	17 Ubald	
Joi	5 M. Irina	18 Felix	
Vineri	6 S. și Dreptul Iov.	19 Iov	
Sâmb.	7 M. M. Acacie, Quad.	20 Berhard	
Dum. orbului, Ev. dela Ioan, c. 9, st. 1, Gl. 5, a Inv. 8			
Dum.	8 † Ev. Ioan, c. Arsen	21 Constantin	
Luni	9 Prof. Isaia, m. Cristof	22 Iulia	
Mărți	10 A. Sim. Zilot	23 Desideriu	
Merc.	11 M. Mochie	24 Ioana	
Joi	12 (†) Înălțarea D-lui	25 (†) Înălț. D-lui	
Vineri	13 M. Gliceria	26 Filip	
Sâmb.	14 M. Isidor	27 Maria Magd.	
Dum. SS. Părinți, Ev. dela Ioan, c. 17, st. 1, Gl. 6, a Inv. 10			
Dum.	15 Păr. Pahomie c. m.	28 Wilhelm	
Luni	16 Cuv. Teodor	29 Maximilian	
Mărți	17 S. Ap. Andr. și Tunia	30 Ferdinand	
Merc.	18 M. Petru, Andr. Pauin	31 Angela	
Joi	19 M. Patrichie	1 Iunie. Grațian	
Vineri	20 Mart. Talaleu	2 Erasmus	
Sâmb.	21 (†) Const. și Elena	3 Clotilda	
Dum. Rusaliilor. Ev. dela Ioan, c. 7, st. 37.			
Dum.	22 (†) Sfintele Rusalii	4 (†) Rusaliile	
Luni	23 (†) Lunia Rusaliilor	5 (†) A 2-a zi	
Mărți	24 C. Simeon	6 Norbert	
Merc.	25 A 3-a afl. c. s. Ioan Bot.	7 Lucreția	
Joi	26 Ap. Carp.	8 Medard	
Vineri	27 S. Mart. Eladiu	9 Primus	
Sâmb.	28 M. Eutichie	10 Margareta	
Dum. tuturor sfinților, Ev. dela Matei, c. 10, st. 34, Gl. 8, a Inv. 1			
Dum.	29 M. Teodosia	11 Barnaba	
Luni	30 C. Isac	12 Vasilides	
Mărți	31 M. Ermiu	13 Ant. de Pad.	

Lungimea
zilei :

dela 14 ore
27 min. până
la 15 ore 41
min.

—
Ziua crește
cu 1 oră 14
min.

—
Mersul vremii
după calen-
darul de 140
de ani :

1—4 senin,
ploaie și bine

5—8 rouează

9—15 bine,

16—17 ploaie

18 senin,

19—20 ploaie

21—27 căl-
dură, .

28 vânt și
ploaie,

29—31 ploaie

—

In 25 și 27
Maiu desle-
gare de post

Postul sf.
Apostoli Petru
și Pavel se în-
cepe în 30 Mai

Calendar Economic.

In jurul casel. Pregătim sculele pentru cosirea fânului. Asigurăm bucatele în contra grindinei. Plătim darea pe pătrarul al doilea.

In grajd. Vitele le scoatem la pășune, dar până mai îmbătrânește iarba, le dăm și puțin nutreț uscat. Tundem oile. Aleghem miei de prăsilă, curățim porceii.

La câmp. Sămănăm tot la 8—12 zile ciolomade. Asemenea și morhor și tătar de nutreț. Cucuruzul și cartofii cât ce au răsărit trebuie grăpați. Se începe cositul trifoiului și luternei. Ne grăbim cu ogoratul. Prima săpare a plantelor trebuie făcută în luna aceasta.

Livezi. Cătră sfârșitul lunii începe cositul fânului.

In grădina de pomi. In secetă udăm pomii. Altoim cu ochiul. Pustim gândacii și alte insecte stricătioase.

In grădina de legume. Plăvim, săpăm și udăm straturile. Păruim fasolea, prășim cartofii. Răsădim tot felul de curechi, plantăm tutun.

In vie. Până la mijlocul lunii trebuie se gătam cu păruitul și cu săparea primă. Iar după aceea o stropim cu zamă de Bordeaux (cetește Bordo, 1 și $\frac{1}{2}$ kg. piatră vântată, și tot atâta var stămpărat la 100 l. apă.) Curățim butucul de vișele nefolositoare. Pe la jumătatea lunii începem altoirea vișei.

In stupină. Pregătim coșnițele pentru rolt. La stupii cari nu voim să roiască pustim puilețul de trântori.

Zilele săpt.	Calendarul Iulian	Calend. Greg.	Zo- dii	
Merc.	1 M. Iustin	14 Antonia		
Joi	2 M. Nichifor	15 (+) Ziua D-lui		Lungimea ziii :
Vineri	3 M. Luchilian, Paula	16 Iustina		
Sâmb.	4 P. Mitrofan	17 Adolf		dela 15 ore 43 min. până la 15 ore 58 m.

Dum. II. după Rusalii, Ev. dela Mateiu, c. 4, st. 18, Gl. 1, a inv. 2

Dum.	5 S. M. Doroteu	18 Marcel		
Luni	6 C. P. Visarion	19 Iuliana		Ziua crește
Marți	7 M. Teodot	20 Silverius		până la 9/22
Merc.	8 M. Teod. Stratilat	21 Alois		cu 18 min.,
Joi	9 P. Chiril, Alex.	22 Paulin		de aci până
Vineri	10 M. Timot., Ales. Ant.	23 Sidonie		la finea lunii
Sâmb.	11 A. Vart. și Varnava	24 N. I. Ioan Bot.		scade cu 12 m.

Dum. III. după Rusalii, Ev. dela Matei, c. 6, st. 22, Gl. 2, a inv. 3

Dum.	12 P. Onufr. m. Petru	25 Prosper		Mersul vremii
Luni	13 M. Achilina	26 Eremias		după calen- darul de 140
Marți	14 Prof. Eliseu, Metodi	27 Ladislau		ani :
Merc.	15 Pf. Amos	28 Leo papa II		1—4 schim- băcios,
Joi	16 S. Tichon	29 (+) Petr. și Pav.		5 vânt,
Vineri	17 M. Man. Savel și Ism.	30 Leontinus		6 ploaie,
Sâmb.	18 M. Leontie	1 Iulie. Teob.		7—11 uscat,

Dum. IV. după Rusalii, Ev. dela Matei, c. 8, st. 15, Gl. 3, a inv. 4

Dum.	19 Ad. Iuda fr. D-lui	2 Cer. Mariei		12 ploaie,
Luni	20 M. Metodie	3 Heliodor		13 bine,
Marți	21 M. Iulian	4 Uldarich		14—15 nor
Merc.	22 M. Evsebie	5 Ciril		cu soare,
Joi	23 M. Agripina	6 Isaia		16 ploaie,
Vineri	24 (+) Nașt. Sf. Ioan Bot.	7 Willibald		17—18 mes- tecat,
Sâmb.	25 M. Fevronia	8 Chilian		19 ploaie,

Dum. V. după Rusalii, Ev. dela Matei, c. 8, st. 28, Gl. 4, a inv. 5

Dum.	26 P. David	9 Antonia		20—24 bine,
Luni	27 C. Samson	10 Amalia		25 ploaie mare
Marți	28 Aduc. m. Cir. și Ioan	11 Papa Pius I.		26 nor cu soare
Merc.	29 (+) Sf. A. Petru și Pav.	12 Henrich		27—30 ploaie
Joi	30 Adunarea s. Apostoli	13 Eugen M.		

Calendar economic.

In jurul casei. Aducem carăle în rând. Curățim șurele. Incepem la căratul fânului.

La câmp. Sămănăm tătar cu săcară de nutreț. Se secără rapița. Se începe prășitul cucuruzului, cartofilor etc. La sfârșitul lunii se începe secerișul. Întâi orzul, apoi săcara și la urmă grâul. Grăbim cu răsăditul tutunului.

Livezi. Cositul, pregătitul și căratul fânului decurge cu toată puterea.

In grădina de pomi. Continuăm altoirea cu ochi. Săpăm și curățim oltoii. Punem poame pe iarnă. Nucii în luna aceasta se tund. Desfacem legăturile dela oltoi.

In grădina de legume. Răsădim curechiul de iarnă, pătlăgelele și ardeiul (piparca). Săpăm, plivim, iar în secetă udăm straturile. Păruim fasolea.

In vie. Continuăm altoirea. După înflorire o ciuntăm, rupem subsuorile, o legăm, — stropim — și săpăm a doua oară.

In stupină. Prindem roi. Roi cei mici îi împreunăm mai mulți la olaltă, lăsându-le numai o regină.

La galițe. Pui de gâscă și rață să aibă apă destulă și pășune, cei de curcă să nu umble în rouă și prin urzici până la 6 săptămâni că pier. Cloște se mai pot pune. Se fac claponi.

Zilele săpt.	Calendarul Iulian	Calend. Greg.	Zo- dii
Vineri	1 SS. Cos. și Dam. d. R.	14 Bonaventura	
Sâmb.	2 Vestm. Preac. V. Maria	15 Desp. Apost.	
Dum. VI. după Rusalii. Ev. dela Matei, c. 9, st. 1. Gl. 5. a inv. 6			
Dum.	3 M. Iacint, p. Anatolie	16 Maria	
Luni	4 P. Andreiu	17 Alexiu	
Mărți	5 † S. Marta, Cuv. At. La.	18 Friedrlch	
Merc.	6 Cuv. Sisoie	19 Aurelia, Paul	
Joi	7 C. Toma, Acaciu, Ch.	20 Ilie prof.	
Vineri	8 M. Procopiu	21 Daniil prof.	
Sâmb.	9 M. Pancratie	22 Maria Magd.	
Dum. VII. după Rusalii. Ev. dela Matei, c. 9, st. 27. Gl. 6. a inv. 7			
Dum.	10 S. 45 M. din Nicopol	23 Apolinarie	
Luni	11 M. Eufemia	24 Cristina	
Mărți	12 M. Proclu, Ilarie	25 Iacob	
Merc.	13 Arch. Gav. Ștef. Sav	26 Ana	
Joi	14 Ap. Aquila	27 Aurel	
Vineri	15 MM. Chiric și Iulita	28 Victor	
Sâmb.	16 M. Antinogen	29 Marta	
Dum. VIII. după Rusalii a s. Păr. Ev. dela Matei, c. 5, st. 14. Gl. 7. a inv. 8			
Dum.	17 Martira Marina	30 Avdon	
Luni	18 M. Emilian	31 Ignațiu	
Mărți	19 C. Dia și c. Macrina	1 Aug. Petru	
Merc.	20 (+) Sf. Profet Ilie	2 Portiuncula	
Joi	21 PP. Sim., Ioan Pust.	3 Augustin	
Vineri	22 M. Maria Magdalina	4 Domnica	
Sâmb.	23 M. Foca	5 Maria de Zăp.	
Dum. IX. după Rusalii. Ev. dela Matei, cap. 14, st. 22. Gl. 8. a inv. 9			
Dum.	24 M. Cristina	6 (+) Sch. la faț.	
Luni	25 Ad. S. Anei	7 Caietan	
Mărți	26 M. Ermolae, Parasc.	8 Ciriac	
Merc.	27 † M. Panteleimon	9 Roman	
Joi	28 Ap. Prohor, Nic. scl.	10 Laurențiu	
Vineri	29 M. Calinic și Teod.	11 Susana	
Sâmb.	30 Apost. Sila și Siluan	12 Clara	
Dum. X. după Rusalii, Ev. dela Matei, cap. 17, st. 14. Gl. 1. a inv. 10			
Dum.	31 S. Eudochim	13 Hipolit	

Lungimea
zilei:dela 15 ore
58 min. până
la 15 ore 2
min.Ziua scade
cu 56 min.Mersul vremii
după căl. de
140 ani:
1—2 bine,
3—5 ploaie
și vânt,
6 bine și vânt,7 bine,
8—9 ploaie,
10—11 bine,
12—15 ploaie
și vânt,
16—17 bine,
până la 20
ploaie,
21—24 bine,
25 nor cu
soare,
26—27 ploaie
mare,
28—29 bine,
30 ploaie,
31 bine.

Calendar economic.

In jurul casei. Pregătim locul pentru jirezi. Asigurăm bucatele în contra focului. Intoarcem gunoiul și-l udăm cu must de gunoi.

In grajd. Micii se tund. Pentru micii timpurii se slobod berbecii întrei oi.

La câmp. Căram fânul, rapița și celelalte bucate. Ogorăm pentru sămânțăurile de toamnă. Săpăm napii. Smulgem inul și cânepa. Arăm pentru rapiță. Cosim trifoiul și lăterna a doua oară.

Livezi. Imprăștiem mușiroaele. Grăpăm livezile cruciș și curmeziș pustiind mușchiul.

In grădina de pomi. Crengile prea încărcate cu poame le sprîjinim cu pari. Adunăm poamele căzute. Unele soiuri de poame încep a se coace. Poamele atunci sunt mai gustoase, dacă se adună înainte de răsăritul soarelui și se așează la loc răcoros.

In vie. Ciuntăm vârful, rupem subsuorile, apoi legăm și săpăm a treia oară.

La galițe. Continuăm cu facearea claponilor. Găștile, rațele și curcele le mănăm pe miriște. Smulgem penele a doua oară dela găști și rațe.

Zilele sapt.	Calendar Iulian	Calend. Greg.	Zo- di
Luni	1 Sc.s. cruci și 7 s. Mac.	14 Eusebiu	
Marți	2 Aduc. m. S. Ștefan	15 (+) Ad. Mariei	
Merc.	3 C. Isachie. Dal. Faust.	16 Rocus	
Joi	4 Sf. 7 tineri din Efes.	17 Liberat	
Vineri	5 M. Eusignie	18 Helen	
Sâmb.	6 (+) Schimb. la față	19 Ludvig	
Dum. XI. după Rusalii, Ev. dela Matei, c. 18. st. 23. Gl. 2. a inv. 11			
Dum.	7 M. Dometie	20 Ștefan reg.	
Luni	8 Păr. Emilian	21 Ioana	
Marți	9 Ap. Matia	22 Timoteu	
Merc.	10 M. Laurențiu	23 Filip	
Joi	11 M. Euplu	24 Bartolomeiu	
Vineri	12 M. Fotie, Anich.	25 Ludovic reg.	
Sâmb.	13 C. Maxim	26 Samuil	
Dum. XII. după Rusalii, Ev. dela Matei. c. 19. st. 16. Gl. 3. a inv. 1			
Dum.	14 P. Michea	27 Iosif	
Luni	15 (+) Ad. Născ. de D-zeu	28 Augustin	
Marți	16 Icoana d. Ed. Diom.	29 Tăier. c. s. Ioan	
Merc.	17 M. Miron	30 Roza	
Joi	18 M. Flor și Laur	31 Raimund	
Vineri	19 M. Andreiu, Strat.	1 Sept. Egid.	
Sâmb.	20 Pr. Samuil	2 Absolon	
Dum. XIII. după Rusalii, Ev. dela Matei, c. 21. st. 33. Gl. 4. a inv. 2			
Dum.	21 Ap. Tadeu m. Vasa	3 Serafin	
Luni	22 M. Agatonic	4 Rozalia	
Marți	23 M. Lup	5 Victoria	
Merc.	24 M. Eutichie, Ioan	6 Zaharia	
Joi	25 Ap. Vart., Tit.	7 Regina	
Vineri	26 M. Adrian și Natalia	8 (+) N. Mariei	
Sâmb.	27 C. Pimen	9 Gorgonius	
Dum. XIV. după Rusalii, Ev. dela Matei, c. 22. st. 2. Gl. 5. a inv. 3			
Dum.	28 Cuv. Moise Arabul	10 Nicolau	
Luni	29 (+) Tăierea c. S. Ioan	11 Atanasiu	
Marți	30 P. Alex., Ioan Paul	12 Tobias	
Merc.	31 Brăul Preacuratei	13 Maternus	

Lungimea
zilei :

dela 15 ore
2 min., până
la 13 ore 30
minute.

—
Ziua scade

cu 1 oră 32
minute.

—
Mersul vremii

după cal. de
140 ani :

1—5 bine,

6 nor,

7 ploaie,

17 bine,

18 frig,

19—24 bine,

25—26 ploaie,

27 bine,

28 vânt,

29—30 ploaie

—
In 1 August
se începe
postul Sfintei
Mării.

Calendar economic.

In jurul casei. Imblătim (călcăm) bucatele. Murăm inul și cânepa. Intoarcem și udăm gunoiul. Adunăm sămburi de poame. Comandăm sămințele de toamnă. Plătim darea pe pătrarul al treilea.

La câmp. Adunăm linte și mazerea. Arăm pentru sămânăturile de toamnă. Pentru nutreț se samănă săcară, săcară-mazere și orz-mazere. Semănăm rapiță. Culegem sau cosim sămânța de trifoi, precum și tutunul.

Livezi. La sfârșitul lunii se începe cositul otăvei.

In grădina de pomi. In luna aceasta încheiem altoirea cu ochi. Adunăm tot felul de sămburi și sămănăm sămburii de poame pietroase (pruni, cireși, persici etc.) Săpăm gropile pentru săditul pomilor de toamnă. Tundem caisii, persicii și nucii. La două săptămâni după altoire resfacem legătura. Uscăm poame.

In grădina de legumi. Adunăm sămânțe. Sămănăm salată de iarnă și gulii. Culegem castraveți de sămânțe.

In vie. Li dăm ultima săpătură, iar de se arată peronospora stropim a treia oară.

In stupină. Stupii cei slabi îi împreunăm, tot așa și pe cei fără regină.

La galițe. Puicele hrănite bine încep a oua. Punem ouă pe iarnă așezându-le în cenușă cernută sau ungându-le cu ulei gros.

Zilele săptămânii	Calendarul Iulian	Calendarul Greg.	Zo- dii
Joi	1 C. Sim. s. m. Erm. ☿	14 † Înălț. S. Cruci	♈
Vineri	2 M. Mamant, Ioan Ajun	15 Hildegard	♉
Sâmb.	3 M. Antim, Teoctist	16 Ludmila	♊
Dum. a XV după Rusalii Ev. dela Ioan, c. 22, st. 35, Gl. 6, a inv. 4			
Dum.	4 M. Vavila, Pr. Moise	17 Nicodim	♋
Luni	5 Pr. Zacharia	18 Toma	♌
Mărti	6 A. Mihail	19 Lambert	♍
Merc.	7 M. Sozont	20 Eustachiu	♎
Joi	8 (†) Nașt. N. d. D-zeu •	21 Matei	♏
Vineri	9 S. Ioach., Ana m. Sev	22 Mauriciu	♐
Sâmb.	10 M. Minodora, Mitr. M.	23 Tecia	♑
Dum. înainte de Înălț. S. Cruci, Ev. dela Ioan, c. 3, st. 13, Gl. 7, a inv. 1			
Dum.	11 C. Teodora	24 Gerard	♒
Luni	12 M. Autonom	25 Cleofas	♓
Mărti	13 M. Corneliu	26 Ciprian	♈
Merc.	14 (†) Înălț. Sf. Cruci •	27 Cosma și Dam.	♉
Joi	15 M. Nichita	28 Vincențiu	♊
Vineri	16 M. Eufimie	29 Mihail	♋
Sâmb.	17 M. Sofia, Elpida	30 Hieronim	♌
Dum. după Înălț. s. Cruci, Ev. Marcu, c. 8, st. 34, Gl. 6, a inv. 6			
Dum.	18 C. Eumenie	1 Oct. Remig.	♍
Luni	19 M. Trofim, Dorimed.	2 Ing. păz.	♎
Mărti	20 M. Eustatie, Agapiu	3 Candid	♏
Merc.	21 Ap. Codrat	4 Francisc Ser.	♐
Joi	22 M. Foca	5 Placid	♑
Vineri	23 Zem. S. Pr. Ioan Bot. ☿	6 Bruno	♒
Sâmb.	24 M. Tecla	7 Iustina	♓
Ev. I. dela Luca, (Dum. XVIII. după Rusalii), c. 5, st. 1, Gl. 1, a inv. 1			
Dum.	25 C. Eufrosina	8 Brigitta	♈
Luni	26 † Mut. m. s. Ioan Ev.	9 Dionisiu	♉
Mărti	27 M. Calistrat	10 Francisc	♊
Merc.	28 C. Hariton	11 Filomena	♋
Joi	29 C. Ciriac	12 Maximilian	♌
Vineri	30 M. Grigor Armen. ☿	13 Coloman	♍

Lungimea
zilei:

dela 13 ore
32 min. până
la 11 ore 42
min.

Ziua scade
cu 1 oră 40
minute.

Mersul vremii
după căl. de
140 ani:
1 zăpadă,
2—3 noaptea
frig,

4—5 bine,
6 zăpadă,
7—8 vifor și
vânt,
9—15 bine
și ploaie,
16—21 bine
și cald,
22 moină și
ceață,
23—30 ceață
și ger.

Calendar economic.

In jurul casel. Vânturăm și clasificăm bucatele de sâmbântă. Întorcem bucatele. Uscăm tutunul. Otava după ce s'a uscat o căram. Pregătim vasele pentru stors. Reparam ieslele și terestrele la grajduri. Impetrim grăul de sâmbârți (2 kg. peatră vântată topim în 100 l. de apă,) spălăm bine grăul și-l punem să se zbi-
ciască.

La câmp. Incepem sâmbănatul de toamnă: întâi săcara, apoi orzul și la urmă grăul. Culegem cucuruzul și scoatem cartofii.

Livezi. Grăbim cu căratul otă-
vei. Facem șanțuri noi și cură-
țim pe cele vechi. Spargem fă-
națe slabe, sâmbănam ierburi
pentru fănațe noi.

In grădina de pomi. Sâmbănam
sâmburi. Săpăm în jurul pomilor.
Adunăm poamele și le așezăm
pe iarnă. Uscăm poame.

In grădina de legumi. Adunăm
sămânțe. Săpăm straturile goale
și le gunoim.

In stupină. Clasificăm stupii.
Cei slabi se împreună. Se ia
mierea dela ei. Cătră sfârșitul
lunei se așează pe iarnă. Li apă-
răm de dușmani mai alës de flu-
tural de noapte numit „Cap de
mort.”

Zilele săpt.	Calendarul Iulian	Calend. Greg.	Zo- dii
Sâmb.	1 Ap. Anania c. Rom.	14 Calist	♂♂
Ev. 2 dela Luca (v. Dum. XIX. după Rus.) c. 6, st. 31, Gl. 2, a inv. 8			
Dum.	2 M. Ciprian și Iustina	15 Teresia	♂♂
Luni	3 M. Dionisia	16 Gallus	♂♂
Mărti	4 M. Ieroteiu	17 Hedvig	♂♂
Merc.	5 M. Haritina	18 Luca	♂♂
Joi	6 Ap. Toma	19 Ferdinand	♂♂
Vineri	7 M. Sergiu și Vachu	20 Vendelin	♂♂
Sâmb.	8 C. Pelagia	21 Ursula	♂♂
Ev. 3 dela Luca (v. Dum. 20 după Rus. c. 7, st. 11, Gl. 3, a inv. 9			
Dum.	9 Ap. Iacov. cuv. Andr.	22 Cordula	♂♂
Luni	10 M. Eulampie, Eul.	23 Fortunat	♂♂
Mărti	11 Ap. Filip m. Teoian	24 Rafail	♂♂
Merc.	12 M. Adron. Prob. Tar.	25 Crisant	♂♂
Joi	13 M. Carp. Papil	26 Dimitrie	♂♂
Vineri	14 (+) Cuv. Parasch.	27 Sabina	♂♂
Sâmb.	15 M. Lucian	28 Sim., Iuda	♂♂
Ev. 4 dela Luca (v. Dum. 21 după Rus.) cap. 8, st. 5, Gl. 4, a inv. 10			
Dum.	16 M. Login	29 Narcis	♂♂
Luni	17 Pr. Osie, m. Andr. C.	30 Claudius	♂♂
Mărti	18 Ev. Luca	31 Wolfgang	♂♂
Merc.	19 Prof. Ioil. m. Var.	1 Nov. Toți Sf.	♂♂
Joi	20 M. Artemie	2 Pom. morților	♂♂
Vineri	21 C. Ilarion	3 Silvia	♂♂
Sâmb.	22 C. Aver. 7 tin.d.Ev. ☉	4 Carol	♂♂
Ev. 6 dela Luca, (v. Dum. 23 după Rus.) c. 8, st. 27, Gl. 5, a inv. 11			
Dum.	23 Ap. Iacob fr. D-lui	5 Emeric	♂♂
Luni	24 M. Areta	6 Leonard	♂♂
Mărti	25 M. Marțian, Martiriu	7 Engelbert	♂♂
Merc.	26 (+) Sf. Mart. Dimitr.	8 Gottfried	♂♂
Joi	27 M. Nestor	9 Teodor	♂♂
Vineri	28 M. Terentie, Neonela	10 Andreiu	♂♂
Sâmb.	29 C. Anastasia, p. Avr.	11 Martin	♂♂
Ev. 5 dela Luca, (v. Dum. 22 după Rus.) c. 16, st. 19, Gl. 6, a inv. 1			
Dum.	30 P. Zenoviu, Zen. ☉	12 Emilia	♂♂
Luni	31 M. Epimah, Amplie	13 Stanislau	♂♂

Lungimea
zilei:dela 11 ore
38 min. până
la 9 ore 56
minute.

Ziua scade

cu 1 oră 42
minute.

Mersul vremii

după călen-
darul de 140
ani:

1 zăpadă,

2—3 frig,

4—5 bine,

6 zăpadă,

7—8 vifor, și
vânt,9—15 bine și
ploaie,16—21 bine
și cald,22 moină și
ceață,

23—30 ger,

31 ceață.

Calendar economic.

In jurul casei. Intoarcem bucatetele. Reparăm edificiile și îndreptăm jirezile.

In grajd. Pe lângă pășune începem a nutri vitele și cu nutreț uscat. Alegem berbecii dintre oi.

La câmp. Arăm pentru primăvară. Cărăm gunoi și facem șanțuri.

Livezi. Sămănăm sămințe de iarbă, tragem șanțuri, stărpim tufe, culegem pietrele și grăpăm livezile pline cu mușchi.

In grădina de legumi. Sămănăm petrinjei și salată. Tăiem curechiul, scoatem morcovii, petrinjenii, țeclele etc. și le așezăm pe iarnă. Săpăm, rigolăm și gunoim.

In vie. Culegem strugurii. Îndreptăm și batem parii. După picatul frunzelor sporim și gunoim.

In stupină. De nu am așezat stupii până acuma, îi așezăm pe iarnă.

gimea
lii:

1 ore
n. până
ore 56
ute.

scade

ară 42
ute.

vremii

călen-
le 140

adă,

frig,

oine,

adă,

for, și

ine și

e,

bine

d,

ă și

ger,

ă.

Zilele sept.	Calendarul Iulian	Cale d. Greg.	Zo- dii
Mărți	1 SS. Cosmași Damian	14 Serapion	♈
Merc.	2 M. Anchindin Ant.	15 Leopold	♉
Joi	3 M. Achep. Iosif, Ait.	16 Eduard	♊
Vineri	4 C. Ioanich, m. Ermeu	17 Grigoriu	♋
Sâmb.	5 M. Galaction, Epist	18 Otto	♌

Ev. 7 dela Luca (v. Dum. 24 după Rus.) c. 8, st. 41, Gl. 7, a înv. 2

Dum.	6 C. Pavel mărț.	19 Elisabeta	♍
Luni	7 S. 33 mart. din Mel.	20 Felix	♎
Mărți	8 (†) Arh. Mih. și Gavr.	21 Intrar. în bis.	♏
Merc.	9 M. Onesifor, Porfiriu	22 Cecilia	♐
Joi	10 M. Orest. ap. Erast	23 Clemente	♑
Vineri	11 M. Mina, Victor, Vich	24 Ioan, Flora	♒
Sâmb.	12 M. Ioan Patr., c. Nil	25 Ecaterina	♓

Ev. 8 dela Luca, (v. Dum. 25 după Rus.) c. 10, st. 25, Cl. 8, a înv. 3

Dum.	13 † S. Ioan Gură d. aur	26 Conrad	♈
Luni	14 Apostolul Filip	27 Virgil	♉
Mărți	15 M. Gurie (Postnaș. D.)	28 Sosten	♊
Merc.	16 Apost. Evang. Mateiu	29 Saturnus	♋
Joi	17 C. Grigoriu	30 Andreiu	♌
Vineri	18 MM. Platon, Roman	1 Dec. Oscar	♍
Sâmb.	19 P. Avdie și mart. V.	2 Aurelia	♎

Ev. 9 dela Luca (v. Dum. 26 după Rus.) c. 12, st. 16, Gl. 1, a înv. 4

Dum.	20 C. Grig. Decap.	3 Francisc X	♏
Luni	21 (†) Intr. în biserică	4 Barbara	♐
Mărți	22 Ap. Filimon, m. Cecil.	5 Sava	♑
Merc.	23 C. Amfilochie Grig.	6 Nicolau	♒
Joi	24 Papa Clement, m. Pet.	7 Ambrosiu	♓
Vineri	25 Ecaterina, Mercurie	8 (†) Zem. M.	♈
Sâmb.	26 C. Alipie, Nicon	9 Leocadia	♉

Ev. 13 dela Luca (v. Dum. 3 d. Rus.) c. 18, st. 18, Gl. 2, a înv. 5

Dum.	27 M. Iacob Persul	10 Iudit	♊
Luni	28 M. Ștef. cel nou, Ir.	11 Damaschin	♋
Mărți	29 M. Param, Filumen	12 Maxentius	♌
Merc.	30 Ap. Andreiu	13 Lucia	♍

Lungimea
zilei:

dela 9 ore 56
min. până la
8 ore 40 min.

Ziua scade

cu 1 oră 14
minute.

Mersul vremii

după calend.
de 140 ani:

1—4 ger,
5—6 nor și
plecat spre
ploaie,
7—10 nor și
ceață,
11—12 moină,
13 vânt,

14—15 zăpadă
16—17 ger,
18—23 vânt,
25 zăpadă,
26—27 nor,
28—29 moină,
30—31 ger.

in 15 Noem-
vrie se începe
postul Cră-
ciunului.

Calendar economic.

In jurul casei. Bucatele le întoarcem și vânturăm. Grijim ca nutrețul să nu se prade. Aducem lemne de foc și lucru. Arăm de primăvară și cărăm gunoi. Plătim darea pe pătrarul al patrulea. Facem și reparăm garduri.

In grajd. După cum se împuținează lucrul așa detragem nutrețul dela vite. Grijim ca vitele să fie îngrijite și curat ținute.

La câmp. De nu am isprăvit cu sămănatul să ne grăbim. Scoatem napii, gunoim trifoele și luțerniștea.

Livezi. Gunoim și grăpăm livezile. Facem șanțuri.

In grădina de pomi. Sămănam semințe. Facem gropi pentru pomi, cări vrem să-i plantăm la primăvară.

In vie. Sporim vicia. Tundem, alegem vița pe anul viitor și o acoperim. Alegem mlădițele pentru altoit.

Zilele sept.	Calendarul Iulian	Calend. Greg.	Co-dii
Joi	1 Prof. Naum	14 Spiridon	☿
Vineri	2 P. Avacum.	15 Ireneu	☿
Sâmb.	3 P. Sofonie	16 Adelaida	☿

Ev. 10 dela Luca, (v. Dum. 27 după Rus.) c. 13, st. 10, Gl. 3, a inv. 6

Dum.	4 M. Varvara, c. Ioan D.	17 Lazar	☿
Luni	5 S. Sava	18 Grațian	☿
Mărti	6 (+) Sf. Păr. Nicolae	19 Nemesiu	☿
Merc.	7 C. Ambrosie	20 Liberatus	☿
Joi	8 C. Patapie	21 Toma	☿
Vineri	9 Zemislirea S. Ane	22 Dimit. Zeno	☿
Sâmb.	10 M. mina, Erm., Eugr.	23 Victoria	☿

Ev. 11 dela Luca, (v. Dum. 28 după Rus.) c. 14, st. 16, Gl. 4, a inv. 7

Dum.	11 Cuv. Daniil	24 Adam și Eva	☿
Luni	12 Păr. Spiridon, Trim.	25 (+) N. D. I. H.	☿
Mărti	13 M. Eustrat. Mardar.	26 (+) M. Ștefan	☿
Merc.	14 M. Tirs, Arian, Apol.	27 Ioan evang.	☿
Joi	15 M. Eleuterie	28 Pruncii nev.	☿
Vineri	16 Prof. Agheu	29 Toma episc.	☿
Sâmb.	17 Pr. Daniil și 3 tineri	30 David reg.	☿

Dum. înainte de Nașt. D-lui, Ev. dela Matei, c. 1, st. 1, Gl. 5, a inv. 8

Dum.	18 M. Sevastian	31 Silvestru	☿
Luni	19 M. Bonifaciu	1 Ian. 1923	☿
Mărti	20 M. Ignat	2 Macarius	☿
Merc.	21 M. Iuliana	3 Genoveva	☿
Joi	22 M. Anastasia	4 Titus	☿
Vineri	23 SS. 10 Martiri d. Creta	5 Telesfor	☿
Sâmb.	24 Martira Eugenia	6 (+) Botez. D-lui	☿

Naștere lui Hristos, toate ale sărbătorii

Dum.	25 (+) N. D. Isus Hristos	7 Balint	☿
Luni	26 (+) Sărbăt. Preacur.	8 Sever	☿
Mărti	27 (+) M. și Arch. Ștef.	9 Iulian	☿
Merc.	28 20 mii MM. d. Nic.	10 Paul	☿
Joi	29 Pruncii uciși de Irod	11 Higinus	☿
Vineri	30 M. Anisia, c. Zotic	12 Ernest	☿
Sâmb.	31 C. Melania	13 Ilarion	☿

Lungimea
zilei:

dela 8 ore 35
min. până la
8 ore 21 min.

Ziua scade:

până în 9/22
Dec. cu 19
min., iar de
aci înainte

crește până la
finea lunii cu
47 minute.

Mersul vremii

după calend.
de 140 ani:

1—7 ger,
8 moină,
9—12 vânt,
zăpadă
13—17 frig,
vânt
18—19 zăpadă
20 moină
21—24 ger
25 vânt
26—29 zăpadă
30—31 frig

În deslegare
la carne: 27
și 29 Dec.

Tariful poștal, telegrafic și telefonic intern

în vigoare dela 1 August 1920.

(Extract)

P o ș t a.

Corespondențe simple.

Pentru o scrisoare simplă adresată fie loco, fie în orice altă localitate din țară, având greutatea inclusiv 20 grame, 30 bani. Plus 10 bani timbru de ajutor.

Pentru fiecare 20 gr. sau fracțiune de 20 gr. în plus, câte 25 bani. Pentru cărțile poștale închise 30 bani. Plus 10 bani timbru de ajutor.

Pentru cărțile poștale simple 20 bani. Plus 10 bani timbru de ajutor.

Pentru imprimate, de fiecare 50 gr. sau fracțiune de 40 gr. câte 30 bani, se admit până la 2 kgr. greutate.

Pentru ziare de fiecare 50 gr. sau fracțiune de 50 gr. câte 3 bani.

Pentru cărțile de vizită în plicuri deschise 25 bani.

Pentru hârtiile de afaceri, până la greutatea de 100 gr. 50 bani.

Recomandate.

Pe lângă taxele de francare respective, o taxă fixă de un leu.

Serviciul mandatelor.

Costul cartonului mandat în care se cuprinde și plata la domiciliu 25 bani.

Pentru mandatele până la 100 lei, de fiecare 25 lei sau fracțiune de 25 lei câte 50 bani.

Pentru mandatele mai mari de 100 lei, inclusiv 1000 lei, afară de taxa de 2 lei, convenită pentru prima sută de lei, se percepe de fiecare 100 lei sau fracțiune de 10 lei câte 1 leu.

Pentru mandatele expediate prin telegraf se mai percepe un drept telegrafic fix de 5 lei.

Pentru un aviz de primire poștal 1 leu.

Serviciul mesagerilor.

Se percep taxe pe greutate și valoare.

Pentru greutate (la pachete gropuri, casete) de fiecare Kgr. sau fracțiune, 1 leu.

Pentru Pachetele voluminoase sau fragile, taxele pe valoare și greutate se dublează.

Telegraful.

Serviciul telegrafiei cu fir.

Pentru Telegramele ordinare de fiecare cuvânt 25 bani.

Pentru telegrame urgente (D) întreitul taxei ordinare pe cuvânt.

Pentru telegramele particulare prezentate între orele 20—8 sau Duminică și în sărbători oșebit de taxele ordinare și eventual cele accesorii, o suprataxă de 2 lei.

Serviciul Telegrafiei fără fir.

Taxa pe cuvânt ca la telegramele ordinare (art. 42) de cuvânt 25 bani.

Taxa de coastă, de cuvânt 50 bani.

Taxa de bord, de cuvânt 25 bani.

Telefonul.

Avize telefonice și Convorbiri.

Avizele se vor taxa ca telegramele după numărul cuvintelor.

Pentru o convorbire din cabinele publice cu posturile din aceeași rețea urbană de fiecare 3 minute sau fracțiune de 3 minute 1 leu; cu posturile din rețeaua interurbană a județului respectiv de fiecare 3 minute sau fracțiune de 3 minute 2 lei. Idem, cu posturile telefonice din județele vecine, 3 lei. Idem cu posturile din județele nelimitrofe, 5 lei. Convorbirile urgente se taxează cu dublu taxelor de mai sus.

Convorbirile telefonice particulare efectuate între orele 21—8 se vor încărca cu o suprataxă de 2 lei peste taxele prevăzute.

Convorbirile telefonice efectuate Duminicile și sărbătorile legale se vor taxa ca urgente.

Tariful poștal pentru străinătate

In vigoare dela 1 Iănuarie 1921.

Scrisori simple pentru primele 20 grame 2 lei, iar de fiecare 20 grame sau fracțiuni în plus câte 1.20; Cărți poștale închise 2 lei; Cărți poștale deschise 1 leu; Cărți poștale deschise cu răspuns 2 lei; Imprimat de fiecare 50 grame sau fracțiune câte 40 de bani, (greutatea maximă de 2 kilograme); Hârtii de afaceri până la 20 gr. 2 lei, de fiecare 50 gr. sau fracțiune în plus câte 40 de bani, (greutatea maxima de 2 kilograme); Probele de mărfuri până la 100 gr. 80 de bani, de fiecare 50 gr.); sau fracțiune în plus câte 40 de bani, (greutate maximă 350 gr.); Ziarele, revistele și publicațiunile periodice, de fiecare număr și de fiecare 50 grame câte 10 bani; Taxa de recomandare peste taxele dela punctele 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 și 8, lei 2; Taxa avizelor de primire 2 lei; Taxa foilor de reclamațiuni 2 lei; Francarea imprimatelor, hârtiilor de afaceri, probelor de mărfuri și cărților poștale deschise este obligatorie la prezentare — cele nefrancate se înapoiază depunătorilor. — Correspondeențele dela punctul 1 și 2 nefrancate sau insuficient francate, se încarcă cu dublul insuficienței după noul tarif.

0—8 sau
tual cele

25 bani.

Din

Istoria pentru începutul Românilor

de Petru Maior.

lor.

aceiași
1 leu;
ecare 3
lefonice
mitrofe,
sus.
—8 se

legale

are 20
; Cărți
5. Im-
utatea
ei, de
axima
ni, de
e ma-
iecare
ndare
avize-
ea im-
oștale
oiază
sau
tarif.

Anul acesta s'au împlinit 100 ani dela moartea vestitului Petru Maior, întâmplată la 14 Febr. 1821.

Petru Maior de Dicio-Sân-Martin a fost fiul preotului Georgiu Maior din Căpușul de Câmpie. Trimis la învățătură în vestitele școli catolice din Roma, maica noastră cea bătrână, unde a aflat, că noi Românii ne tragem dela poporul împărătesc al Romanilor, și cunoscând adevărurile din cărțile vechi, a venit acasă plin de însuflețirea, de-a lucra pentru deșteptarea poporului românesc. Acasă a fost mai întâi profesor la vestitele școli din Blaj, apoi paroh și protopop în Reghinul-săsesc, de unde în 1809 ajunse revizor și corector al cărților la tipografia universității din Buda, singura, la care se mai tipăreau pe acea vreme, cărți românești. În acea slujbă a rămas până la moartea-i întâmplată în 1821.

Petru Maior a scris o mulțime de cărți de învățătură pentru neamul românesc. Atari cărți sunt: *Didahii* sau predici pentru creșterea pruncilor; *Propovedanii* la îngropăciunea oamenilor morți; *Predici* pe toate Duminecile și sărbătorile anului; *Istoria pentru începutul Românilor* în Dacia Traiană; *Istoria bisericii Românilor* ș. a. Steaua conducătoare, care i-a îndreptat pașii în toată viața sa, a fost: luminarea și apărarea iubitei sale națiuni, pe care cu multă durere o vedea lipsită de drepturi, apăsată și îngenunchiată în patria străbună. El a fost acela, carele a tras vâlul de pe trecutul glorios al neamului nostru, și a arătat în ciuda tuturor dușmanilor hulitori, că noi ne tragem dela Romani, cari au venit cu împăratul Traian și de atunci neconțin locuiesc pe aceste plaiuri.

Pentru această propovăduire a lui, și pentru luminatele învățături creștinești, ce a dat poporului românesc, Petru Maior e socotit între acei 3 luceferi ai neamului, prin cari ne-a răsărit nouă lumina. Pomenirea lui pururea mărită va fi între noi!

În cele următoare dăm unele lucruri din cartea: *Istoria pentru începutul Românilor în Dacia*.

C A P. I.

Pentru descălecarea Romanilor în Dacia.

§. 1.

Războaiele, cari le-au avut Romanii cu Dacii înainte de Traian.

Dacii încă din zilele lui Iuliu Cesare atâta erau grei împărăției Romanilor cu cele dese ale lor resbateri și prăzi, ce făceau în Tracia, în Iliric și întru alte invecinate țeri ale împărăției Romanilor, cât Iuliu Cesare capul Romanilor după uciderea lui Pompeiu protivnicului său, și după stingerea pompeianelor rămășițe, întorcându-se la Roma, cu grea oaste, cum scrie Svetoniu în viața lui Iuliu Cesare, se gătia să-i înfrângă și să-i contenească. De care primejdie, întâmplata a lui Iuliu Cesare fără de vreme ucidere prin Romani făcută, îi scăpă pe Daci.

Pe August, următorul lui Iuliu Cesare, întru împărăția Romanilor, carele toate gateniele, spre a mișca războiul asupra aceluiași Daci, le făcuse, cum ne lasă scris Appianu Alexandrineanul în cartea cea despre războaiele illiricesci, plaga, adecă rănirea, carea o a căpătat la cetatea Setovia în bătaia cea asupra Dalmaților, îl retrase de a purcede cu oastea romană asupra Dacilor, și'l întoarse la Roma.

Insă M. Statiliu Tauru, pre carele, întorcându-se August la Roma, îl lăsase mai mare preste oastea romană, pre Daci, cari trecuse Dunărea în părțile împărăției Romanilor a preda după datina lor, îi bătu și-i strămtori a se întoarce peste Dunăre înapoi. Atunci întâiu, cum scrie Dione Cassiu în cartea 51 a istoriei romane cap 22, fură duși robi dintre Daci la Roma, pe cari îi făcură să se lupte în teatru cu Svevii.

Iar M. Crassu cel de August rânduit preste țeara grecească și preste Macedonia povătuitoriu, după cum acolo și capu 23 și 26 scrie Dione Cassiu, strebătând însu-si în Dacia până la cetatea Genucla, foarte crunt bătù pre Daci.

Fost-au și alte bătăi între Romani și între Daci, că Dacii nici cum nu se înfrânau a trece preste Dunăre în ținuturile împărăției Romanilor și a prăda. Ci pre urmă în zilele lui Domițianu împăratului Romanilor vârtos rușinat fu Romanilor războiul ce-l avură cu Dacii. Că întâiu trimițând Domițian asupra Dacilor pre Appiu Sabinu, după aceea pre Corneliu Fuscu cu oștile romane, amândoi aceștia cu acele mari oști romane fură de Daci uciși, cum scrie Eutropiu la cartea 7 în Domițian.

De aceste grele întâmplări învitat împăratul Domițian, se măr-gini ca însu-și cu capul seu să meargă asupra Dacilor, carii atunci aveau craiu pre cumplitul Decebal, bărbat foarte iscusit în măestria războiului și priceput. Deci mergând Domițian cu oastea romană până în Mesia, în loc de a putea câștiga războiului, acolo se dete spre deprinsele sale desfătăciuni, și războiu îl încredință lui Iulian. Acesta foarte bine purtând lucrul războiului, cum scrie Dione Cassiu la cartea 67 capu 11 se lovi cu protivnicii la Tape, unde mare număr dintre Daci dumică. Acolo Vezina, carele era al doilea după Decebal, văzând că nici cum nu poate să scape viu cu fuga, se făcù mort între ceialalti căzuți și apoi noaptea a fugit.

Iar Decebal, temându-se ca să nu dea Romanii asupra cetății lui cei crăești, demandă, adegă porunci oamenilor săi, ca să tale arborii, ce erau aproape de cetate și tulpinile să le învelească cu arme, ca văzând Romanii și socotind că sunt ostași, să se sperie și să se întoarcă înapoi, precum se și întâmplă. Și așa, Iulian nimica nu dobândi. Iar Domițian, carele se dusesse în Panonia, ca să isbândească asupra Marcomanilor, căci nu-i deduse ajutor asupra Dacilor, învins de Marcomani și fugărit, curând petrecù soli la Decebal și-l îmbiă cu pace, carea mai înainte nu odată cerând-o Decebal, nu vruse să i-o dea. Iar în urma căroră trimițând Decebal pe fratele său împreună cu alții la Domițian, se face pace între el și Domețian, cu carea Decebal dobândi bani mulți și de tot felul de meșteri și în pace și în război folositori și dajde pe tot anul dela Romani, și așa Domițian cu nemăsurat preț cumpărând pacea dela Decebal, cum mărturisește Dione-Cassiu în cartea 67, cap 7, se întornă la Roma și Romanii cu grea rușine a lor și cu scapetul vistiriei împărătești în tot anul plăteau paituita, adegă tocmita dare lui Decebal, până când fù înălțat la scanul împărăției *Traian*.

§ 2.

Războiul cel dintâiu al lui Traian asupra Dacilor.

Traian cum apucă sceptrul împărăției Romanilor a mână văzând cum vistiria cea împărătească cu darea dajdiei cea pre tot anul pătuită cu Decebal Craiul Dacilor se deșertă; de altă parte privind că Dacii își înmulțesc oastea și din ce în ce se mai selbătăcesc, cugetă să înfrângă sumeția Dacilor și să scape pe Romani de rușinata păciuire ce făcuse mișelul Domițian cu Decebal.

Traian porni cu oaste asupra Dacilor, cu cari având multe bătăi; din ostașii romani încă așa mulți cădeau și se pleguiau de armele protivnicilor Daci, cât neavând acum cu ce mai lega plagele

ostașilor români, însuși împăratul Traian, după iubirea sa de oameni cu care era către soldații sei, și-a tăiat vestmintele sale în bucăți ca cu acelea să se lege tăieturile celor pleguiți, cum se vede în columna lui Traian la numărul 32. Ba Dacii multe batjocuri și crâncenă tiranie puneau pe Romanii aceia, pe cari îi puteau prinde vi în bătae; până și muierile lor cu făclie ardeau capul și umerii prinșilor romani, precum întru aceeași columnă la numărul 33 este a se vedea.

Ci pre urmă Decebal de toate părțile strâmtorat se rugă lui Traian de pace cu făgăduința, că toate tocmelele la câte îl va îndatora, le va împlini, care Traian cu cinstita Romanilor păciuire și nu cu de mijloc al Dacilor scapăt o dete lui Decebal.

În urma păciuirii sau a tocmelei acesteia, Decebal dete Romanilor armele sale și mașinile sale de război, precum și meșterii, cari îi căpătase dela împăratul Domițian îi înturnă lui Traian și răspândi adecă risipi țăriile sale cele spre apărarea țarei sale făcute și celelalte. Așa Traian cu isbândă se întoarse la Roma.

Însă nu după mult timp Decebal se desvăli, că nu cu acel cuget a făcut legătura de pace cu Romanii, pentru ca să se țină de dânsa, ci numai pentru ca să scape de primejdia cu carea îl împresurase Romanii, de unde se și face înștiințare la Roma, cum Decebal în contra de cum era făcută păciuirea cu Traian, se căștiigă de arme, cetățile le direge, ba și pe învecinatele ginți, adecă neamuri, le invită ca împreună cu el, să se scoale asupra Romanilor și altele împotriva legăturii meșteșugesc.

§ 3.

Al doilea războiu al lui Traian asupra Dacilor.

Deci se mărgini Traian ca iar însuși cu capul său să meargă cu oastea romană asupra Dacilor și însuși să poarte războiul acesta, pentru că fiindu-i cunoscută tăria și violenele iscodiri ale Dacilor și alte greutăți ale războiului celui cu Dacii, nu se încumetă altuia a încredința grija războiului acestuia.

Însă ajungând el la țărmurii Dunării cu oastea romană și începând tehnele cele violene, cari se ispiteau Dacii a le țese; se temu a năvăli îndată asupra lor, ci se sfătuî ca acest război mai bine să-l poarte mai fără primejdie, decât mai repede. De unde porni întâiu a face acel pod de peatră peste Dunăre, de care toată lumea s'a minunat, cum se vede în columna lui Traian la numărul 70.

le oameni
în bucăți
e vede în
ri și crân
prinde vi
nerii prin
33 este a

rugă lu
va îndă
uire și nu

te Roma-
terii, cari
n și res-
le făcute

cu acel
se țină
carea il
na, cum
se că-
adecă
Romani.

meargă
acesta,
cilor și
ltuia a

și pri-
se; se
oi mai
unde
care
ian la

Iară Traian până să face podul, amână, adecă zăbovi în Mesia. Săvârșindu-se podul până la anul, purcese Traian cu Romanii asupra protivnicilor. Dar nici Decebal nu lipsi în tot chipul a face folositoarele gătiri.

Întru acest războiu pe încet purtat, multe prea luminate semne de priceputul împărat și viteazul ostaș dete Traian, cum scrie Dione Cassiu în cartea 68, cap 14, precum și mulți dintre Romani, mare strălucire cu bărbăția lor și cu suferirea primejdiilor își agonisiră.

După multe crunte bătălii și împrumutate pierderi, cu multă osteneală și trudă strebatu pe urmă virtutea romanelor arme până la Sarmesgetusa, cetatea cea crăiască a lui Decebal, care a fost la Hațeg în Ardeal. Unde ajungând văzu Traian trupul lui Longin, prea strălucitul povățuitor al unei legiuni romane, pe care l-a fost prins Decebal, văzu zisei trupul lui Longin spânzurat de-asupra murului, adecă de-asupra zidului cetății și îngemu și el și cei-ce erau pe lângă el. Pentru aceea mai cu înversunată întăritare inverigară, adecă încungiurără cetatea, prind a o bate și a pune scări la muri.

Dacii, cu arce și cu săgete, apărau murii, Romanii resbătură și aprinseră cetatea. Decebal neavând acum nici o putere; pentru ca să nu cadă viu în mâinile Romanilor, se farmecă, adecă se otrăvi însuși pre sine; asemenea făcură și alții mulți ai lui. Ceilalți decât să încapă în mâinile Romanilor, mai bucuroși fură să se omoare unul pre altul toți; unii totuși fură robiți.

Cuprinzând Romanii cetatea trimiseră în toate părțile turme de ostași asupra remășițelor Dacilor, ca cu totul să contenească și să șteargă de pe fața pământului sămânța dacească. Deci pe unde ajungeau trimișii Romani, ucideau pe Daci, aprindeau locașurile lor și mulți din ei îi robesc, pe cari afară de toată îndoiala, Romanii după datina lor, i-au adus cu sine în Italia, ca să le servească până la moarte.

* * *

În cele următoare Petru Maior arată, cum Romanii așezați în Dacia, au stăpânit-o 200 ani, până când ne mai putând ținea calea năvălitorilor barbari, împăratul Aurelian a scos pe Romani din Dacia. De aci — zic dușmanii Românilor, — urmează, că Românii de azi nu sunt rămășițele vechilor Romani, căci acelora le-a pierdut urma. Însă lucrul nu stă chiar așa. Petru Maior arată următoarele:

C A P. III.

§ 3.

Partea cea mai mare a Romanilor n'a eșit din Dacia preste Dunăre.

Mai la două sute de ani trecuse de când Romanii, prin împăratul Traian trimiși, erau asediați în Dacia, țeara desfătă, și țineau grasele lor moșii. De unde cei de timpul împăratului Aurelian în Dacia moșneni, Romani de obște toți afară de coloniile cele mai noi, erau născuți și crescuți în Dacia, ba și părinții lor și moșii lor acolo văzuse întâiu lumina lumii acesteia.

Deci a Romanilor acestora, măcar că strămoșii lor cei dintâi venise din Italia, patria le era Dacia. Și cine e atâta nesimțitor, care să nu știe, că tuturor oamenilor atâta le este dulce și vrută patria, întru care sunt născuți și crescuți, și unde oasele părinților și ale moșilor lor, celor repotați se odihnesc, cât tocma de ar fi și slabă țara și cu multe necazuri ar avea a se lupta într'ânsa, puținii se află cari să se plece a-și lăsa patria de cumva nu cu grea poruncă și neapărată silă îi scot dintr'ânsa. Bold firesc este acesta care deșteaptă pe oameni a-și iubi patria lor și bucuroși a rămănea într'ânsa, precum și Ovidiu cântă.

Iar porunca și sila dela împăratul Aurelian să fi fost, ca Romanii toți, seau cea mai mare parte să iasă din Dacia și să treacă peste Dunăre în Mesia, precum și aceea ca vre-o gintă barbară, pe aceiași înadins să-i fi îmbulzit și să-i fi strâmtorat a pași afară din patria lor, nici într'un istoric nu se cetește.

Și nici nu putea să dea Aurelian o poruncă ca aceea, de vreme ce tocmai cu neputință era atâta mulțime să treacă din Dacia peste Dunăre și să se așeze la mijlocul Mesiei. Atâta e adeverit lucrul acesta, cât nici între protivnicii, cari pismuiau Românilor strălucirea viței și vechimea necurmăteii moștenirii lor în Dacia, nici unul nu se afla, care să cuteze a zice, că seau poruncă dela Aurelian, seau strâmtoare dela vre-o limbă barbară să fi fost, ca toți Romanii seau partea cea mai mare a lor să iasă din Dacia.

C A P. IV.

Romanii și după timpurile lui Aurelian au ramas în Dacia neam osebit.

§ 7.

Dacă lași odată, că unii Romani în zilele lui Aureliu, trecând alții peste Dunăre dincolo, au ramas în Dacia, precum am și ade-

verit mai sus cap. III, că partea cea mai mare a nemărginitei aceleia mulțimi a ramas, lipsește să crezi și aceea, cumcă aceea a ramas gintă osebită, neamestecată și statornică întru locașurile sale, precum era și mai înainte, de nu se va dovedi cu mărturisiri de scripturi vechi vrednici de credință împotrivă...

De aceea este, ca în suta a noua după Cristos, când au venit Ungurii cu oastea în Ardeal, aflară acolo pe Romani sub nume de Vlăhi, Vlasi, gintă osebită precum scrie notarul lui Bela, cu Domnul lor Gelu; lângă carii erau lipiți Sclavii. Deci în suta a noua Romanii sau Românii erau gintă osebită în Dacia, când remaseră în zilele lui Aurelian în Dacia, încă au ramas gintă osebită. Când dară au încetat Romanii a fi gintă osebită? Și când apoi iarasi se aleseră din spurcul Varvarilor și se făcură gintă osebită? Lucru neîndoit este, că Romanii cei remași în Dacia după Aurelian pururea au fost gintă osebită.

C A P. VIII.

Pentru schimbarea numelui Romanilor celor din Dacia.

§ 1.

In Rumani, Români și Rumuni.

După mărturisirea lui Tomaso Aceti, în ortografia sa cap. 14, Pliniu scrie, că unele cetăți ale Italiei mai vârtos în Umbria și în Toscana nu aveau litera *o* și în locul ei se întrebuințau cu litera *u* ei și astăzi mare înjugare are *o* la Italiani cu *u*, și în multe cuvinte se întrebuințează: precum *Istromento* și *Istrumento*; *coltivare* și *cultivare*; *Fosse* și *Fusse* ș. c. a. Ba și Latinii precum se vede din vechile inscripțiuni, ziceau *Epistula* mai vârtos decât *Epistola*, ș. c. a. Asemenea zic Latinii *Robigo* și *rubigo*. De unde nu e mirare, că Românii pre *o* al cuvintelor celor latinești și italienești foarte adese ori în limba lor îl mută în *u*. Aiurea amândouă aceste litere le întrebuințează: precum *adormit* și *adurmut* ș. c. a.

Din acestea urmează, că Romanii cei veniți în Dacia, unii precum nu aveau litera *o*, când erau în Italia, în loc de *Romani* ziceau *Rumani*, așa au urmat a vorbi și în Dacia.

Și fiindcă și la ceilalți Romani era datina lesne a schimba pe *o* în *u*, au prins a zice mai vârtos *Rumani* decât *Romani*. Acesta mi-se pare a fi începutul schimbării literei *o* în *u* în cuvântul *Rumâni*, nu de aiurea, fără dela însuși Romanii.

La Italieni litera *a* are două sonuri, unul chiar și deschis, precum în cuvintele : *salto, rapido, sale*, ș. c. a. ; altul tâmpit, spus mai jos, precum în cuvintele : *cane, canto, mano*, și în toate, în cari după a îndată urmează consonanta *n*. Romanii întru acest fel de cuvinte pe *a* îl zic cu un sunet pe nas, care e mai cu totul deschilinit de sonul lui *a* cel firesc, și cei de dincoace de Dunăre Români îl înseamnă acum cu litera *â*. . . .

Din cele zice urmează, că schimbarea numelui *Romani* în *Români* sau *Rumâni* nu se cade a se imputa însoțirei Romanilor celei cu barbarii în Dacia, ci din limba Romanilor, cu care au venit ei din Italia este urzită.

Iar neputând unele neamuri a răspunde sonul *â*, prinseră în loc de *â* a zice sonul *u*, și așa din *Rumâni* făcură *Rumuni*. Această schimbare până și întru a șasea sută dela Cristos o aflăm . . . Pentru acea cauză Ungurii și alții, astăzi încă neputând răspunde sonul *â*, au zic *Rumâni* ci *Rumuni*. . . .

§ 2.

In Vlachi și Valachi.

La Bulgari, la Sârbi și la Horvați, *Vlach* însemnează *Român*, *Latin* și *Italian*, iar la Leși și la celelalte ginți dinspre meazănoapte *Vloch*. Drept părere de obște este, dar nerăzîmată cu vre-un scriitor vechi, cum că dela oarecarele Flaccu, ori prefect, ori domn, au luat ei numele acesta, cât întâi Flacci, curând prin vecinii barbari smintindu-se numele, *Vlassi* și *Valachi* fură chemați. Drept în limba Leșilor și a Slovenilor, nu numai aceste popoare, ci și cele ce sunt de numele italianesc se zic *Vlassi* și *Vlossi*, care e dovadă cumcă numele Românilor e italianesc.

Adecă știind gințile cele de limba slovenească, de care erau încunjurați și cu care erau mestecați acum Români, cumcă Români sunt *Romani*, *Latini* sau *Italiani*: precum aveau ei datina în limba lor cea slovenească a chema pe *Romani* sau pe *Latini Vlassi*, așa au început și pe Români a-i numi *Vlassi*.

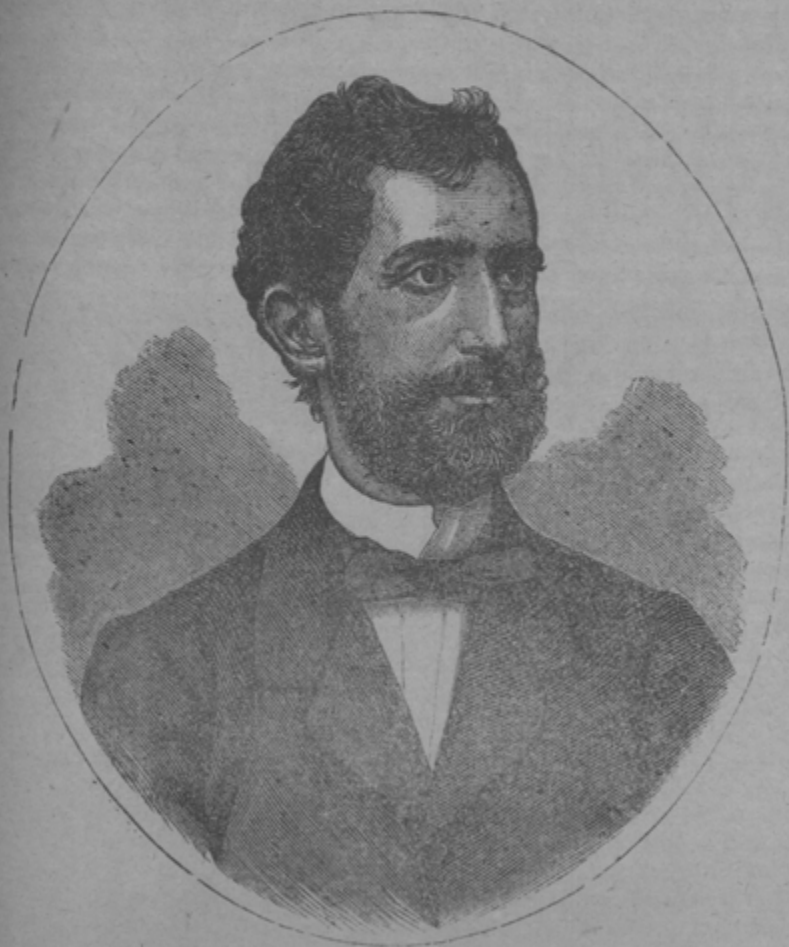
Dela gințile cele de limba slovenească luară apoi și Grecii a-i chema pe Români: măcar că bine știau Grecii dintru însoțirea cu Români, că Români se chiamă pe sine *Români*, adecă *Romani*; totuși fiindcă pentru pisma ce aveau asupra Românilor, nici pe însuși Romanii cei locuitori în Roma veche nu vreau să-i cheme *Romani*, ci numai *Latini*, și numele de *Romani* singur sie și-l dau, precum și astăzi fac Grecii, pentru aceea în cărțile lor pe Români îi numesc cu numele cel împrumutat dela neamurile slovene: *Vlachi*.

De aceea și Ungurii în limba lor îl cheamă *Oldh*, cu puțină deschilinire de numele Italianului, pe care îl numesc *Olasz*.

La Nemți încă atâta e aproape Numele Românilor de al Italianilor și cu al Francilor, cari în limba nemțească se cheamă: *Walli, Wlachi* și *Wallischi*. . .

Chipuri de bărbați mari ai neamului din trecut :

Aleșandru Mocioni 1841—1909.

SENTINELA ROMÂNĂ.

În această poezie, marele poet al neamului *Vasile Alexandri* (1819—1890) înfățișează trecutul neamului românesc în chipul unui soldat român arătând, cum așezat odată de Traian pe aceste plaiuri, a stat aici neînfricat, dând piept tuturor năvălirilor barbare, deși după căderea imperiului roman din Apus, poporul nostru s'a retras în munți, și astfel a păstrat cultura apuseană.

S'a scris această poezie după anul 1848, când era vorba să se unească cele 2 principate: Moldova și Muntenia. Bărbații români, scriitori și diplomați, pe toate căile căutau să lumineze lumea cea mare din Apus, cumcă acest neam, *stâlp al lumii apusane*, frate cu cele mai culte popoare din lume, ca francezii și italienii, e vrednic să fie una și tare. Acelui scop a servit și poesia de față.

Și în ciuda tuturor uneltirilor germane și austriace mai ales, cu ajutorul fraților noștri din Apus am ajuns, că la 1859 s'a făcut *unirea principatelor*, cum tot cu ajutorul fraților noștri francezi și italieni am ajuns acum la *marea unire politică a tuturor Românilor*.

I.

Românul nu piere.

Din vârful Carpaților
Din desimea brazilor,
Repezit-am ochii mei
Ca doi vulturi sprintenei,
Pe cea vale adâncită
Și cu flori acoperită,
Ce se 'ntinde ca o ceață
Până 'n Dunărea mareață
Și de-acolo 'n depărtare
Până 'n Nistru pân'n Mare.
Iar pe cel amar pustiu
Cu văzutul ce 'ntâlnii?
Întâlnii viteaz oștean
Purtând semne de Roman,
Falnic tare ca un leu
Și cu chip frumos de zeu.
Brațu-i stâng eră 'ncordat
Sub un scut de fier săpat,
Ce ca soarele soriă
Și pe care se zăria

O lupoaică argintie,
Ce părea a fi chiar vie
Și sub fiară doi copii
Ce păreau a fi chiar vii.
Mâna-i dreaptă ținea pală,
Iar pe cap purta cu fală
Coif de aur lucitor
Ca un zeu nemuritor.
Cel viteaz eră călare
P-un cal alb în nemișcare
Și, ca dânsul neclintit
Sta privind spre Răsărit.
Numai ochii și-i mișcă,
Vulturește-i alergă
Pe cea zare cenușie,
Lungă, tainică, pustie,
Unde ca prin vis trecând,
S'auzia din când în când
Vuet surd, grozave șoapte
Ce veniau din Miazănoapte

Alexandru
ipul unu
te plaiu
are, de
s'a retra
rba să s
român
amea ce
ne, frate
i, e vrea
tă.
mai ales
s'a făcu
ancezi și
omânilor

Sgomot lung, innădușit
Ce veneiă din Răsărit.
Iarba nu se clătină,
Frunza nu se legănă,
Pasărea la munți sbură,
Fiara 'n codrii tremură,
Căci prin lumea spăimântată,
In uimire cufundată
Treceau reci fiori de moarte,
Presimțiri de rele soarte!
Iar pe cer un vultur mare
Făcând cercuri de sburare,
Se vedeă plutind cu fală
Și 'n rotirea-i triumfală
Țintiă ochiul său măreț
Pe viteazul călăreț:
— „Cine ești? de unde ești?
„Pela noi ce rătăcești?”

— „Sunt roman și sunt oștean
„De-a 'mpăratului Traian!
„Maica Roma cea bătrână
„Mi-a pus arma asta 'n mână
„Și mi-a zis cu glasul său:
„Fiul meu, alesul meu!
„Tu din toți ai mei copii
„Cel mai tare 'n vitejii!
„Mergi în Dacia, grăbește
„Pe barbari de-i risipește,
„Ș'apoi veșnic priveghează
„Sentinelă mult vitează,

Apa trece, pietrele rămân.

Abia zice, și deodată
Fulgeră 'n cer o săgeată,
Văjăie, vine, lovește
Scutul care zingheneste
Ș'o respinge, o svârle jos,
Ca pe-un șarpe veninos.
După dânsa 'n depărtare,

„Și te-aține la hotare,
„Că s'aud în depărtare
„Resunând dușmane pasuri
„Menințând barbare glasuri.“

„Venit-am și am învins!
„Pe barbari pe toți i-am stins
„Și pe țărmurile lor
„Acum, Domn stăpânitor,
„Aștept oardele avane,
„Aștept limbile dușmane
„Care vin din Răsărit
„Ca potop nemărginit
„Să cuprindă, să înnece
„Tot pământul unde-or trece!
— „O, viteze neferice,
„Ai să pieri în câmp aice!

— „Eu să pier, eu?.. Niciodată!
„Vin-o lume încruntată,
„Vie valuri mari de foc...
„Nici că m'or clinti din loc.
„Tot ce-i verde s'a usca,
„Râurile vor secă
„Și pustiul tot mereu
„S'a lăți 'mprejurul meu;
„Dar eu veșnic în picioare
„Printre valuri arzătoare
„Voiu luptă, lupta-voi foarte
„Făr' a fi atins de moarte,
„Căci Român sunt în putere
„Și Românul 'n veci nu piere“.

II.

Colo 'n fund, 'n fund la zare
Se ivește-un negru nor
Plin de sgomot sunător
Ce tot vine, ce tot crește
Și pe câmpuri se lățește
Cât e zare de zărit
Intre Nord și Răsărit.

— Sentinelă, priveghiază
Norul crunt înaintea.
Sentinelă, te arată,
Norocul crunt se sparge. Iată!
Iată oardele avane,
Iată limbele dușmane
De Gepizi și de Bulgari
De Lombarzi și de Avari
Vin și Hunii, vin și Goții,
Vin potop, potop cu toții
Pe cai iuți că rândunele
Fără frâie, fără șele,
Cai sirepi ce fug ca vântul
De cutremură pământul!
Mulți sunt ca năsipul mării
Mulți ca ghiarele muștrării
Intr'un suflet păcătos,
Intr'un cuget sângeros! ...
Sai, Române, pe omor,
Fă-te fulger răsbitor,
Fă-te Dunăre turbată,
Fă-te soartă ne'mpăcată
Căci potopul, iată-l, vine,
Și-i amar, amar de tine!
— Vie! ...

Ca o stâncă 'naltă
Ce din vârf de munte saltă
Tună, se rostogolește,
Cade, rumpe și sdrobește
Codrii vechi din a sa cale
Până 'n fund, în fund de vale:
Astfel crunt ostașul meu
Iși isbește calul său
Peste codrii mișcători
De barbari năvălitori;
El îi sparge și-i răsește
Snopuri, snopuri îi cosește
Și-i înfrânge, și-i respinge
Și-i alungă, și-i învinge!
Calu-i turbă, mușcă, sare,
Nechezând cu înfocare,
Calcă trupuri sub picioare,

Sfarmă arme sunătoare,
Și cu greu în sânge 'nnoată
Și mereu se 'ndeasă 'n gloată.
Crunt rășboiu, privire cruntă
Fiul Romei se încrunță ...
Fulgeri ies din ochii săi!
Fulgeră mii de scânteii
Dintr'a armelor ciocniri
Și lucioase zingheniri;
Sbor topoarele aruncate,
Sbârnăie-arcele 'ncordate
Și săgețile ușoare
Noureează mândrul soare
Caii saltă și nechează,
Lupta urlă, ște 'ncleștează
Și barbarii toți grămadă
Morții crude se dau pradă,
Zece cad, o sută mor,
Sute vin în locul lor!
Mii întregi se răsipesc,
Alte mii în loc sosesc!
Dar viteazul, cu a sa pală
Face drum printre năvală
Și pătrunde prin săgeți
Că-i Român cu șapte vieți!
În zadar hidra turbează
Trupu-i groaznic încordează
Geme, urlă și crâșnește
Și 'mpregiur se 'ncolăcește
Fiul Romei se aprinde,
Hidra 'n mână-i o cuprinde
Ș'o sugrumă, și o sfarmă
Ș'o învinge, și o sfarmă! ...
Fug Gepizii, fug Bulgarii,
Și Lombarzii și Avarii;
Fug și Hunii, fug și Goții,
Fug potop, potop cu toții
Și se duc, se duc ca vântul
Asurzind întreg pământul
De-a lor urlete barbare
De-a lor vaiete amare!

Unc
Unc
Au
Pre
Se
Neg
Cu
Năv
Cun
Ca
Cu
Și
Dar
In
Păr
Cân
Lat
Lat
Plin
Car
Plin
Și
Unc
Unc
Mo
Int
Și
Cru
S'a
O t
Nur
Se
O
Un
Sau
Un
Car
Pe

III.

Roma, Roma nu mai este.

Unde-s oardele avane?
Unde-s limbele dușmane?
Au pierit, s'au stins din față
Precum toamna 'n dimineată
Se tolesc, se sting la soare
Negurile-otrăvitoare:
Cu ce vifor de urgie
Năvăliră 'n Românie!

Cum veniră de turbăți,
Ca balauri încruntați,
Cu o falcă 'n cerul sfânt
Și cu alta pe pământ!
Dar s'au dus cum n'au venit
În pustiul lor cumplit,
Părăsind în urma lor
Câmpul luptei de omor!
Lat e câmpul celei lupte
Lat și plin de arme rupte,
Plin de trupuri fărâmate
Care zac grămezi culcate,
Plin de sânge ce-l pătează
Și văzduhul aburează!

Unde sunt atâtea vieți,
Unde-s ochii îndrăzneți?
Moartea rece le-a cuprins,
Într-o clipă ea le-a stins,
Și pe câmpul cel de moarte
Crunt locaș de rele soarte,
S'a lăsat acum deodată
O tăcere 'nfrișoasă!
Numai când din vreme 'n vreme.
Se aude-un glas ce geme,
O jălire 'ntristătoare,
Un suspin de om ce moare,
Sau nechezul dureros
Unui cal aruncat jos,
Care chiamă ne'ncetat
Pe stăpănu-i jos culcat.

Sooarele își schimbă locul
Și apune roș ca focul,
Intinzând pe cea câmpie
O vopseală purpurie,
Ca un sângeros vestmânt
Peste-un lung și trist mormânt.
Iar în 'naltul cerului
Deasupra mormântului
Tipă vulturul cu fală
Și 'n rotirea-i triumfală,
Încunună cu-al său sbor
Pe viteazu 'nvingător.
„Să trăești, ostaș romane,
Stâlp al lumii apusane!
Tu cu pieptu-ți ai oprit
Valul crunt din Răsărit
Și cu brațul tău armat
Pasul soartei l-ai schimbat...”

Dar ce zic!... un fior rece
Printre-a lumii vine trece,
Căci deodat' un glas prin lume,
Fără seamăn, fără nume,
Sună, duce-o neagră veste:
Roma, Roma nu mai este!

Zis-a glasul; un răsunet
Lung răspunde ca un tunet
Și al Romei vultur falnic
Cade, dând un țipăt jalnic!
Zis-a glasul, și cu jale
Plângând soarta mumei sale,
Fiul Romei cei bătrâne
Scapă armele din mâne
Pleacă fruntea și 'n durere
Moartea chiamă moartea cere.
Iară calu-i frățior,
Nechezînd încetișor,
Câmpul iute părăsește
Și spre munți încet pornește:

Ducând lin și nesimțit
Pe stăpânul lui iubit...
Ei se duc în tristă cale,
Și pe urma lor de vale
Cade-o noapte 'ntunecoasă,
Noapte oarbă, fioroasă
Ca fundul pământului,

Ca taina mormântului!
Și sub neagra sa aripă,
Se șterg toate într'o clipă,
Cum se șterge de ușor
Visul cel amăgitor
Și ca suvenirul sfânt
Celor care nu mai sunt!

Un mort al neamului:

† Episcopul DEMETRIU RADU.

Anului 1921 i-a premers o groaznică întâmplare: atentatul dela senat, în București. La 8 Decemvrie 1920 ora 3²⁰ d. a. înainte de a se începe ședința senatului român, în localul aceluia, în apropierea scaunului prezidențial, a explodat o mașină infernală, pusă de mâni păcătoase, cari se vede, au căutat întreg senatul să-l deie în aer. Acestui atentat, precum bine știm cu toții din gazete, i-a căzut jertfă, rămânând mort pe loc, episcopul român unit al Orăzii mari *Dr. Demetriu Radu*, căruia nu mult după aceea i-a urmat ministrul Greceanu, mai apoi senatorul Spiru Gheorghiu, morți în urma rănilor primite. Au mai fost grav răniți: președintele senatului, dl. general Coandă și episcopul ort. dela Orade, R. Ciorogariu, dar ambii au scăpat de pericol.

Cuvine-se aici, să facem pomenirea aceluia, care a fost marele episcop *Dr. Demetriu Radu*, unul dintre figurile istorice ale neamului românesc, unul dintre aceia, cari mare parte au avut la Unirea neamului românesc din fosta Ungarie cu frații din vechiul regat!

Dr. Demetriu Radu s'a născut în Ujfalău lângă Aiud (azi după numele familiei lui, comuna poartă numele Rădești) la 7 Noemvrie 1861 din părinți țărani. Studiile primare le-a făcut în Aiud, iar gimnaziale în Blaj din 1873 până în 1879, când Mitropolitul Vancea l'a trimis la Roma. În Colegiul Urban de Propa-

Episcopul Demetriu Radu și părinții săi.

ganda Fide a studiat filosofia și teologia până în 1885, în care an la 26 Iulie fu sfințit preot de arhiepiscopul Stefan Stephanopoli. Pe la sfârșitul anului 1885 întorcându-se în patrie ca doctor în filosofie și teologie, după scurtă praxă la oficiul arhidiecezan din Blaj, în 1886 fu trimis la București spre a păstori pe Românii uniți așezați în mare număr acolo.

Episcop al Lugojului fu numit în 22 Noemvrie 1896, preconisat în 3 Decemvrie 1896, consacrat în 9 Maiu 1897 de Metropolitul Mihályi în Blaj și instalat în 16 Maiu 1897 în Lugoj.

Din actele mai însemnate a marelui arhiereu, ca episcop al Lugojului, reamintim următoarele :

În genere ca bărbat plin de energie și ca cel mai tinăr — pe vremea aceia — între membrii corului nostru episcopesc, cu multă demnitate a reprezentat dieceza în afară și și-a avut partea de leu la lucrările corului episcopatului unit. În an. 1897 a luat parte la memorabila conferință în chestia autonomiei catolice. În 1900 din încredințarea mitropolitului a redactat frumosul manifest al episcopatului la iubileul de 200 ani dela s. Unire.

Acelaș iubileu în Lugoj s'a sărbătorit cu cel mai mare entusiasm. Incheierea acestor sărbări iubilare s'a făcut în primăvarea anului 1901 la mănăstirea Pflislopului, restaurată prin zelul vicarului de atunci al Hațegului, P. On. Nicolae Nestor, și a clerului și poporului credincios din țara Hațegului. La 18 Maiu a acelui an — Hramul mănăstirii — episcopul a condus un pelerinaj compus din mai multe mii de credincioși, iar dela Mănăstire episcopul a ținut vizitațiune canonică în parochiile din țara Hațegului.

Pentru îmbunătățirea salarelor preoțești n'a cruțat nici o ostenală, ajungând, grație intervenirii arhiereului său, preoțimea din Dieceza Lugojului la o aranjare destul de mulțumitoare, înainte de regularea chestiei cu congrua. Pentru fondul de convict diezezan a cumpărat o casă lângă reședință. A înființat Cassa Centrală Diezezană, a alcătuit statute pentru administrarea fondurilor diec., regulament pentru avocatul diezezan. — A stăruit pentru înmulțirea averilor bisericești, fundațiunilor diecezane. Biserica catedrală sub el s'a zugrăvit din nou, iar la reședința episcopoească s'a edificat o nouă aripă. A câștigat dela rege insigniile externe pentru canonici.

A sprijinit edificarea unei mulțimi de biserici, case parohiale și școli, sub episcopatul dânsului.

Cununa activității în Dieceza Lugojului a arhiepiscopului Dr. Dim. Radu a fost serbarea jubileului de 50 ani dela înființarea diecezei, în anul 1903, cu care ocaziune a dat o frumoasă epistolă pastorală și a dat loc unor importante serbări în Lugoj, la care a participat și Mitropolitul dela Blaj. Nu mult după aceea a venit numirea episcopului Radu la Orade, despărțindu-se de Dieceza Lugojului prin o fundațiune iubilară, care s'a pus în aplicare după moartea sa. A mai dăruit 2000 Cor. pentru edificarea școlii gr. cat. din Lugoj.

Ca episcop la Orade a zidit un minunat palat episcopesc, „O casă a neamului românesc, căci mie, zicea el, îmi vor fi de ajuns patru scânduri“; a zidit la Beiuș casa domeniului și o aripă la internat, a ridicat pe spesele sale minunata biserică din comuna lui natală Uifălău — acum Rădești — a ajutat cu bani unde numai era trebuință. Era un îndrăzneț luptător al neamului și cuvântul lui suna cu atât mai mare greutate, cu cât din orașul lui s-a ridicat *celalalt* arhiepiscop de tristă pomenire, trădătorul de neam Vasile Mangra, ajuns mitropolit la Sibiu! În toamna anului 1918, la curtea lui s'a ținut acea conferință a frunțașilor neamului, de unde a purces cuvântul îndrăzneț, al neamului nostru din fosta Ungarie, rostit prin deputatul Vaida în parlamentul din Pesta!

În ziua morții sale chiar se pregătea să țină un discurs la Senat, pentru discuția la Mesaj!

I-s'a făcut — împreună cu Ministrului Greceanu — o înmormântare națională, cum rar s'a mai avut!

Lăsăm să urmeze câteva din discursurile, ce s'au rostit la înmormântare :

„Cei pe care ni-i smulge pământul astăzi nu sunt morții câmpului de bătaie, ei au căzut de mână mișelească în zile de pace, victime ale crimei urzite în taină, atunci când brațul lor eră fără apărare. Dar în acelaș timp gândul negru al criminalului a suprimat vieți la postul de datorie, la postul de veghe pentru o nouă lecuire a societății.

Ni-se duc doi din cei mai buni ...

Episcopul Radu, slujitor al altarului, purtând cârja arhiepiscopală

aproape un sfert de veac, ocrotitor al destinelor politice și culturale pentru un colț de românism în vremi de grea obidă. Zidit din sănătatea robustă a țăranilor noștri din câmpia Ardealului, cu preceptele de gândire limpezite printr'o temeinică educație la Roma, spirit înzestrat cu o înaltă cultură eclesiastică, prelat înțelegător al rostului bisericii în viața sufletească a unui popor — după o luptă îndelungată, în care sufletul lui de creștin și român s'a sbătut ca să salveze crucea lui Hristos și visul unui neam nobil, — cade în Senatul României împlinite, pe care a visat-o de atâtea ori în căsuța românească a părinților săi, în biblioteca Vaticanului și în Camera magnaților din Budapesta unde își apăra limba și legea, — cade atunci când cuvântul lui întraripat cerea să se rostească pentru binele patriei.

Dumitru Greceanu, ministru al țării, plămădit din aceea boerime care a păstrat în suflet rezonanța veacurilor, aduce pe arena noastră politică aceea energie liniștită care venea de departe, onestitatea de gândire a vechilor ctitori de biserică, unită cu luminile apusului. Născut în dragostea de țară, purtând în inimă adevărurile organice ale rasei, el a luptat pentru ele cu mintea și cu brațul. După decenii de muncă, — în care și-a slujit neamul, după jertfirea sa neîncetată din care descripția lui cavalească n'a păstrat nimic pentru sine, iubitor al țăranilor noștri cu cari a stat alături și în zilele de plug și în cele de tranșee — Dumitru Greceanu stropește cu sângele său banca ministerială de care nu l-au legat decât binefacerile pe seama altora...

Cum stau alături, acum înainte de a plecă pe drumul de veci, preotul din Ardeal și boierul din țara Moldovei, — destinul a voit poate să simbolizeze în chip tragic unirea noastră visată o mie de ani, pecetluind din nou cu sânge legământul unui popor.

Cuvinte de mângăere nu putem avea pentru noi în aceste clipe întunecate, decât doar gândul, că românismul care-i plânge și pământul care-i primește în două colțuri depărtate ale aceleiaș țări, se vor închiegă și mai mult, făcând din sicriele lor pedestalul măririlor viitoare ale neamului.

Sufletul lui D. Greceanu și al Episcopului Radu, de acolo de sus, vor binecuvânta înfrățirea celor rămași în urmă.

(Din discursul D-lui Oct. Goga, ministrul Cultelor.)

... Iar tu, Preasfinte Părinte Dimitrie Radu, care ai venit de peste munți, să cimentezi Unirea în Stat și Biserică, în Senatul României mari și aci ți-ai găsit moartea, — tu care ai plecat din pătura umilă a poporului, ca să ajungi, prin darurile tale sufletești, la treapta înaltă a Episcopatului, iar acum să odihnești, în această țară a tuturor libertăților, alături de boerul, devenit amicul și colegul tău de Parlament și omorât ca și tine de aceeaș mână criminală, — tu, unsul Domnului, când sufletul tău va ajunge la tronul de lumină al Tatălui Ceresc, imploră sprijinul lui pentru Patria noastră, — și — ție va fi țărâna ușoară și vor crește flori pe mormântul tău și pe acela al părinților tăi în Ardealul desrobit.

Îți aduc și ție prinosul de durere și admirație al Parlamentului, nobilă victimă a datoriei.

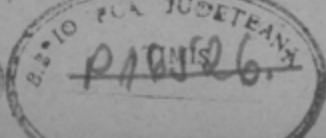
(Din discursul D-lui Duiliu Zamfirescu, președintele Camerii.)

... Răposatul în Domnul a fost nu numai un mare arhiereu al Bisericii sale, ci și un bărbat de stat al neamului său; a fost nu numai un viguros propovăduitor al cuvântului lui Dumnezeu, ci și un demn purtător al cuvântului națiunii sale. E o datorie deci și o satisfacție totodată a face această constatare, în aceasta cea din urmă clipă a ființei sale pământești și în acest sfânt locaș ale cărui boltituri zugrăvite de atâtea ori s'au înfiorat de cuvântul său palpitând de dragoste caldă pentru biserică și neam.

Și cum privesc cosciugul ce cuprinde rămășițele sale pământești sub baldachinul indoliat, mi-se pare că asist nu la o înmormântare, ci la desvălirea unui bust de marmoră albă, ce reprezintă figura lui eroică, iluminată, pe acest soclu de lemn lustruit; și cum copleșit sunt și acum de impresiunea scenelor strălucite desfășurate în Rotonda Ateneului din București, pare că am asistat nu la sfârșitul funebru al unui om, ci la apoteoza glorioasă a unei vieți pline de avânt și de fapte pentru neam.

Intr'adevăr dacă privim în linii mari viața marelui nostru răposat, ea se prezintă ca o operă de artă, rotunzită și armonizată în toate părțile sale și în întregitatea sa, ca și care numai mâna Dumnezeului artist Creator a putut modela.

Răsărit din trupina sănătoasă a țărânilor noastre harnice și cu

frica lui Dumnezeu, răposatul s'a știut avânta — prin cultura ce și-a găstigit în școlile Blajului și ale Romei străbune — până la înălțimea tronului arhieresc și după atâtea amaruri ale robiei a fost fericit, în viață, a găzdui în casa și la masa sa pe înșiși Stăpânii tronului regal român, iar la moartea sa a fost onorat atât de mult, cât însuș Maiestatea Sa Regele Ferdinand să ingenunche întru rugăciune lângă sicriul său, iar buna noastră Regină Maria, Mama răniților, să imprăștie cu blânda sa mână flori pe sicriul vlădicului din Ardeal, ca și pe sicriul ministrului Greceanu, boerul bun din Țara Moldovei.

Mica Biserică unită din strada Polonă, în a cărei slujbă repozitul a ostenit mai întâiu ca preot și care însaș eră un rod al păstoriei sale, s'a făcut în zilele acestea un adevărat loc de pelerinaj și la prohodul ce i-s'a slugit în preajma acestei biserici a sfântului Vasile, neputând ea cuprinde mulțimea de popor, au asistat cei mai înalți demnitari ai bisericii, Nunțiul Sfinției Sale Papa dela Roma, alătura de Mitropolitul-Primat și de Mitropolitul Moldovei.

Iar Ateneul Român — acest splendid locaș al artelor — în a cărui incintă încercase odată înzădar să spună un cuvânt de armonizare a sufletului românesc — iacă acum l-a primit cu tot fastul, ca într'un Panteon al Românismului și de o potrivă cu ministrul de justiție, *Dimitrie Greceanu*, a fost prăsnuit și Arhiepiscopul *Dimitrie Radu*, adevărați „purători de biruință“, amândoi adevărați martiri ai dragostei de neam și țară.

În toată activitatea de orice fel a Episcopului Radu se vădește o linie largă, bine rotunzită, un gest avântat și cuprinzător, un gust pentru stilul măreț și înfrumusețat, și dacă Dumnezeu a permis, ca să i-se ceară în urmă și acel act de suprem sacrificiu, care i-a fost moartea, — peste oroarea firească ce ne inspiră mișelia atentatului, pare că întrezărim încheierea grandioasă a unei lucrări de stil mare, ca un grandios *final* al unei opere wagneriane, în care focul eclatat din bomba criminală învâluie cu aureolă fruntea eroului, care cade, pentru ca ideile ce a reprezentat să triumfeze, cum se cuvine „*lege artis*“ în toate tragediile clasice.

Apoteosa ce i-s'a făcut între columnele de marmură ale Ateneului intraurit, sub farmecul elocinței, al cântării de cor și al muzicei funebre, ne-a mai dat tuturor, pe deasupra, și priveliștea ne mai văzută

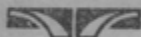
și nevisată încă, de a vedea alături lângă sicriul vlădicului unit, pe toți Mitropoliții și vlădicii bisericii române de dincoace și de dincolo de Carpați, uniți întru aceleași rugăciuni și slujbe evlavioase pentru sufletul celor ce în slujba Țării s'au săvârșit.

Această vedenie aieva pune atâta lumină mângâitoare în sufletul îndurerat al neamului nostru, încât pot să se mângăie și rudeniile marelui răposat, frații săi Iacob și Niculae, unul stând în fruntea preoților, celalalt în fruntea țăranilor noștri buni și cuminți, și să se mângăie și Todorica, sora sa iubită, care toată viața a stat în slujba casei lui, să-l cruțe de atâtea mărunțișuri ale vieții și să se poată devota preocupărilor mai înalte. Toate acestea pot să slujească drept mângăere și fiilor săi sufletești, clerului și poporului eparhial, căruia i-a fost ca un stâlp luminos.

Căci din toate se desprinde de nou învățătura veche a cuvântului sfântului Pavel, că oamenii mari ai neamurilor sunt unelte în mâna lui Dumnezeu, care lucrează prin ei. Simțim doar în mod tainic tot adevărul cuvintelor, ce le-a rostit apostolul neamurilor în areopagul învățărilor din Athena:

„În noi este Dumnezeu, în El viem, ne mișcăm și suntem.“ (Faptele Ap. 17, 28.)

(Din discursul protop. Dr. E. Dăianu, vicepreședintele Camerii.)

VORBE ÎNTELEPTE.

Autoritatea și puterea sunt două lucruri deosebite: autoritatea se exercită numai moralmente și are înrăurire asupra inimei; și nici odată forța sau teroarea nu isbutesc a o da: ea presupune dreptate în cel ce o exercită și respect în cel ce o suportă.

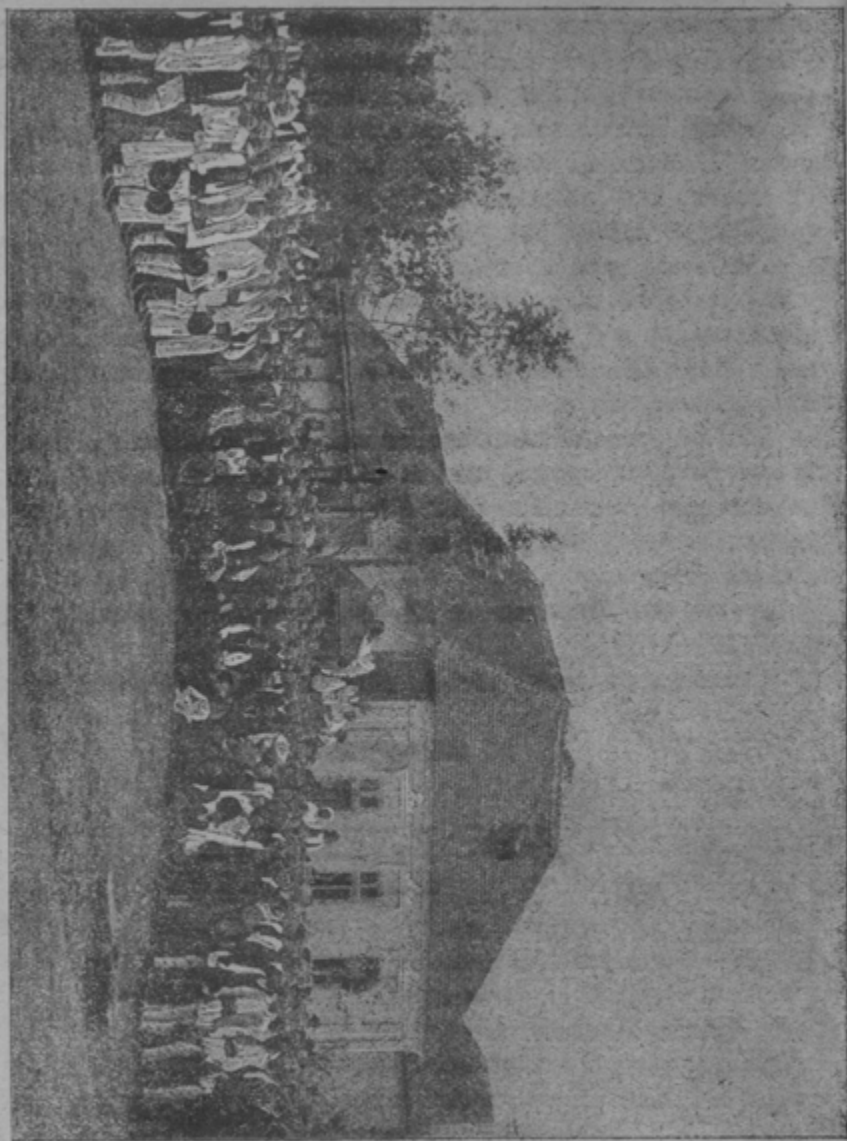
Legouvé.

Nu minți nici odată în fața vreunei persoane, căci ai să fii nevoit să spui odată altei persoane adevărul și amândouă se vor întâlni într-o zi.

*

A-ți iubi copiii cu inima fără a-i iubi în același timp cu mintea ta, este cea mai primejdioasă patimă.

Ch. Chincholle.

Episcopul Demetriu Radu în comuna sa natală.

Istorie și chemare.

— Inimilor noastre. —

La sudul Europei
Sub zarea luminoasă,
Se leagănă în Mare
Italia frumoasă.

Frumsețea ei atrase
Și „steaua cea divină“,
Ce-a fost latinei ginte
Cărarea de lumină...

Din cuibul de viață
Al Romei visătoare,
Pornit-au multe roiuri
De oști biruitoare.

Spre cele patru vânturi
S'antins o'mpărăție,
Cum n'a mai fost pe lume
Și nici n'o să mai fie!

Pe 'ntinsele provincii
Bogate roditoare,
Curând se ridicară
Orașe 'nfloritoare.

Prin munca inspirată
De geniul nemuririi
Ajunse 'n plin viața
La culmea fericirii.

Dar legea firii scrie:
„Zădarnică-i silința,
De nu va merge 'n frunte
Morala și credința!“

Când luxul și desfrâu
Intrară în palate —
Și domnii 'mpărăției
Căzură în păcate,

Mărirea cea deșartă
Mai mult n'a fost în stare
S'oprească năvălirea
Popoarelor barbare.

Și Dacia Romană
Căzu pe mâni străine,
De-atuci se despărțiră
Surorile latine...

Cea dela răsărituri
Lăsată 'n voia firii —
Vărsat-a multe lacrimi
Din ceasul despărțirii.

Carpații știu să spună
De-a vremilor urgie —
Și viersul doinei este
O sfântă mărfurie.

A fost ingenunchiată,
Străinilor ocară,
Dar n'a pierdut nădejdea
La vechile hotară!

Și iată, că din ceriuri
Azi trâmbița ne sună,
Surorile latine
Joc hora împreună!...

Veniți voi frați de inimi
Din noua 'mpărăție!
Veniți să dăm iar lumii
Dovezi de vrednicie!

Plugari, slujbași, măestri,
Pe lucru fiecare!
Deviza să ne fie:
A patriei 'nălțare!

Pe cât ne-a fost robită
Puterea sufletească,
Pe-atâta vremea nouă
Mai mult să'nfăptuiască.

1919.

Poporul nostru este
Izvor de bunătate —
Și toate darurile
Românului sunt date.

Dar munca o 'ncunune
Viața creștinească,
Mărirea cea deșartă
Să nu ne amărească!

Atuncea neamul nostru
Va fi al vecinicii
Și lin dormi-vor somnul
Eroii României!

G. B.

Poetul G. B. e inimosul învățător din Banat, dl Gheorghe Bălțean din Jdioara. Asupra poeziilor lui dăm următoarele șire, scrise de M. Gașpar în loc de prefață la volumul „Poezii” apărut în 1920 în tipografia „Drapelul” din Lugoj:

Eșit din valurile războiului G. B. cucerește deja dela primele acorduri suflului maselor mari ale poporului, care gustă cu deosebită plăcere poeziile lui ușoare, de o gingășie căreia abia de-i găsești nume și de cuprins luat totdeauna din milieul sănătos, curat și sfânt al satelor noastre. Tocmai de aceea poeziile lui G. B. s'ar putea numi mai nimerit niște cântece dela sate — având numai forma măiastră — cuprinzând tot farmecul, toată curătenia și întreaga sfințenie a vieții dela țară. Versul curge lin, mai totdeauna săltăreț, întocmai ca șuvița de apă a micilor pârâiașe de munte. Șopotitoare, poeziile lui povestesc de rosturi mici dar cu cuprins adânc, de dureri pe cari nu le înțelege alt milieul.

Rareori numai, poesia lui părăsește acest cadru instrunând tonuri mai aspre, îmbrăcând culori mai întunecate.

G. B. nu este un artist care să copleșească sufletul cu măreția construcțiilor artistice și cu simfonii, nu, dânsul rămâne cântărețul dela sat, care cântă așa cum i-a dat Dumnezeu darul și a cărui cântec încătușează sufletul bunilor Români culcându-le capetele în piept.

G. B. nu este privighitoare a cărei cântare măească să te uimească, nu; dânsul rămâne cântărețul modest și de culoarea brazdei care i-a dat naștere; G. B. este ciocârlia a cărei glas stăpânește ca un psalm de zile mari blagoslovita câmpie, înveselind sufletul neamului aceluia românesc care stăpânește această brazdă, storcându-i rodul prin trudă și sudoare.

Cântărețul satului este G. B., al satului umil cu oameni buni, cu rosturi mici și încurcate, al satului cu puține bucurii și cu alătea dureri.

Spre aceste sate să îndreaptă azi miile de „bucfărașe” cari închid în cuprinsul lor poeziile lui G. B., ducând cu dânsese seninul unui suflet blând și candid, adânc înțelegător atâtor și atâtor rosturi încurcate a vieții dela sate.

Poeziile lui G. B., prețul 5 Lei, se pot avea în toate librăriile și la autor.

Păcălelile de 1 Aprilie.

Este oare cu putință că în epoca în care natura își desfășoară prima sărbătoare de lumină; în epoca în care mugurii izbucnesc pe crengile arborilor; în care seva clocotește printre ramurile întinerite; în care totul este desfătare, limpezime, poezie și seninătate, este cu putință ca oamenii, cari n'ar trebui să se gândească decât să se îmbrățișeze într'un același avânt de vioiciune și dragoste, să aibă din chiar senin ideea năstrășnică de a se mistifica, de a-și opune reciproc păcălelele eșite din imaginația lor și consacrate printr'o ciudată tradiție?

Păcălelele de 1 Aprilie sunt, e adevărat, tot atât de inofensive ca și caraghioase. Dar simplitatea lor și aparența, plăcerea pe care o simțim cu toții, mai mult sau mai puțin pentru farsă — această farsă omenească, care începe la școală și continuă adesea toată viața. A mistifica credulitatea, a abuza de ignoranță, a sfida mirarea, a savura în ascuns efectul unei "dulci tiranii sau rezultatul unei mașinațiuni pe care o presupui spirituală, acestea sunt mobilele cari inspiră cea mai mare parte dintre marii copii cari suntem.

Păcăleala de 1 Aprilie este o petrecere care-și are originala finele secolului 16, epoca în care anul încetă de a începe în Aprilie. Acolo e origina acestui mic joc care consista din a prezenta complimente nerespectuoase și ironica persoanelor pe cari noul regim impus de regele Franței Carol IX le contrariase simțitor. Micul joc se întinse și în curând se complică cu cadouri fantastice de jucării sau cu informații false. Toate astea întâmplându-se la epoca în care soarele părăsește semnul zodiacal al peștilor, se găsi expresia „poisson d'avril“

S'ar putea face o colecție pitorească din nenumeratele păcăleli cari au germinat în creierul oamenilor, începând cu păcălelele cari nu sunt de cât o răzbunare iscusită și ascun-

să, adesea plină de fiere, până la cele copilăroase și aproape delicioase din cauza simplității.

Una din cele mai spirituale este a ziarului englez „Evening Star“, care a anunțat odată că a doua zi va fi o mare expoziție de măgari. Restul se ghicește. Cititorii se duseră cu sutele la această măreață expoziție, unde în zadar căutau măgarii...

C a s a t a

numai atunci poate fi sănătoasă, când aerul dintr'însa mereu se premește și când soarele mereu o luminează.

Casa este făcută pentru a feri pe om de intemperiile vremii, de a-l feri de frig, de vânt, de ploaie, de căldură.

Dar toate acestea trebuiesc făcute așa ca omul să nu trebuie a suferi, ceea ce l'ar împiedeca să fie sănătos, adevărat în cazul când omul ar fi lipsit de aer și de lumină.

Omul are nevoie de aer curat, de un aer care nu a fost vițiat de fum, de tutun, de gazul din lumină, de respirația oamenilor, aer care nu a fost respirat și de alții. Omul are nevoie de un aer proaspăt, dacă vrea ca plămânii să îi funcționeze bine, căci aerul este alimentul vieții. Ori în locuințele noastre, în care locuim, mâncăm și dormim, aerul nu circulează bine, nu este des primenit, așa că el este stricat de gazele celor cari sfau acolo, de fumul de tutun, de mirosul lămpii și al sobii.

Este dar absolut necesar ca acest aer să fie des primenit. Vara trebuie să ținem mereu ușile și ferestrele deschise, iarna din cauza frigului, multă lume ține ferestrele închise și se tem de aerul de afară. Preferă să se înăbușe într'un aier infect, se asfixiază mai bine și nu deschide o fereastră. Ei bine, trebuie să știe că acest aer stricat pregătește terenul ofitei. Aerul trebuie să fie proaspăt și curat, iată de ce caloriferul sau sobele de metal care usucă aerul prea tare, nu sunt de loc sănătoase. Sobe de cărămidă sau cele de teracotă sunt cele mai bune. Or fi lemnele mai scumpe decât cărbunii de piatră, dar mai bine să dai bani pe lemne, decât pe doctori și pe spițeri.

Lumina soarelui este tot atât de trebuincioasă ca și aerul curat.

Soarele este acela care dă viață ființelor și excită funcțiunea normală a țesuturilor.

Dacă răpim plantelor lumina soarelui, ele se ofilesc și pier. Omul, ca și celelalte animale la fel se comportă, și pe cât lumina soarelui este necesară plantelor, omului ca și animalelor superioare, pe atât de primejdioasă este ființelor inferioare, mucegaiului, microbilor și tuturor germeilor pricinuitori de boli.

Dacă nu ar fi soarele, de mult omenirea ar fi fost secerată din pricina acestor microbi cari s'ar fi dezvoltat îngrozitor.

Iată de ce numai acea casă este sănătoasă, în care soarele intră. Acolo unde intră soarele, nu intră boală.

Băile de aer ca și băile de lumină, sunt puternicii susținuți ai vieții, ai sănătății.

Dr. J. Hericourt.

Ingrijirea nasului la copii.

Sunt unele lucruri ce par foarte simple și toată lumea crede, că nu mai este nevoie să-i mai arăte cum trebuie să facă, totuși modul cum procedează este greșit. Așa, de pildă, nu este bine cum își șterg nasul cei mai mulți. Este greșit să strângem nasul, ambele nări deodată, când ne suflăm nasul, căci atunci murdăria nu eșe toată afară, o parte pătrunde în canalul care dă în ureche și de multe ori copiii capătă inflamații de urechi, fără să bănuiască că pricina acestei boli, este că nu a știut cum să-și sufle nasul. Cel mai bun mod este, ca mai întâi să apăsăm o nară, să suflăm nasul, apoi să suflăm din cealaltă nară, apăsând nara cealaltă. Țăranii au acest obicei. Pare-se că instinctul i-a învățat, cum să sufle nasul. Deasemenea nu lăsați copiii să-și bage degetele în nas, se sgârie, iar murdăria ascunsă sub unghii este cauza multor cazuri de erisipel (brâncă).

GLUME.

Soții moderne.

E l. — Draga mea, nu te înțeleg de loc! toată ziua stai și te tot gătești în fața oglinzii...

E a. — Păi bine, ce crezi? m'am măritat, ca să stau să-ți gătesc bucatele?!

La consultație.

— Domnule doctor, când fumez, am amețeli, ce să fac?

— Nu fumă!

— Ai dreptate, la asta nu m'am gândit.

Sfaturi scurte, dar folositoare.

Este mai bine, să ne spălăm gura în toate serile, înainte de culcare, decât diminețile.

— Respiră pe nas și ține gura închisă; cu modul acesta de respirație vei opri diferitele murdării, deoarece nasul este ca filtru care toate oprește murdăriile.

— Precum îți speli mâinile în toate zilele, tot așa ar trebui să-ți speli picioarele. Acest sfat ar trebui să fie urmat mai ales de acele persoane care umblă mult.

— Să fie o lege sfântă pentru toți ca înainte de masă, să-și spele mâinile. Cu modul acesta nu vor introduce toate murdăriile în gură.

— Să fie o lege sfântă pentru toți aceia cari se abonează la o gazetă să plătească la timp abonamentul, să nu aștepte avize de plată și să o recomande în cercul rudelor și amicilor lor. Cu modul acesta vor dovedi că recunosc și răsplătesc munca.

Din însemnările unui învățător.

Minciuna la copii este mai mult rezultatul fricii. Când copilul nu va avea să se teme de părinții și de dascălii săi, el nu va minți.

Unii părinți au obiceiul de amenință copiii că dacă nu vor fi cuminte, are să-i trimeată la școală, așa că copiii înainte de a cunoaște școala, au frică de ea. Li-se pare că este o închisoare.

Dacă un părinte roagă pe învățător să fie mai sever cu copilul său, este un semn, că acel părinte nu se pricepe să dea copilului acasă creșterea necesară.

Sunt unii elevi cari sunt numai la școală buni, dar sunt răi în alte multe lucruri.

Prin severitatea și sălbătăcia dascălilor nu se obțin generații de oameni buni.

Din nefericire, în școli se învață mult; și când copilul părăsește școala nu știe nimic.

Din lucrările episcopului Dem. Radu.

Regretatul episcop Dr. Dim. Radu a fost un mare orator și mare scriitor. Una din cele mai clasice lucrări ale lui e epistola pastorală, redactată de el la anul 1900, din încredințarea Mitropolitului din Blaj, care, semnată de toți arhiereii români uniți, a fost trimisă poporului unit, din prilejul împlinirii alor 2.0 ani dela s. unire. In cele următoare dăm unele părți din această epistolă, partea, care arată, cum *Biserica lui Hristos una trebuie să fie!*

Biserica lui Hristos trebuie să fie una.

a) Așa au închipuit-o profeții V. T.

Profetul Isaia, căutând peste veacuri înainte la Biserica lui Isus Hristos din noul Testament, a exclamat răpit de admirațiune: „Că va fi în zilele cele de apoi arătat muntele Domnului și casa lui Dumnezeu pe vârful munților se va înălța mai pe sus de dealuri, și vor veni la dânsul toate neamurile și vor merge neamuri multe și vor zice: Veniți să ne suim în muntele Domnului și în casa Dumnezeului lui Iacob, și ne va spune noauă calea sa și vom merge pe dânsa, că din Sion va eși legea, și cuvântul Domnului din Ierusalim.¹ Prin această minunată figură, Profetul cu o singură privire ni-a arătat strălucirile de căpetenie ale Bisericei lui Hristos; după mărimea originii sale ceresci, după însemnătatea scopului întemeierii sale, ca și după înălțimea și tăria învățăturilor sale, dânsa cu mărire se ridică peste toate instituțiunile pământești, și cu neasemănată mândrie stă deasupra ori cărei înțelepciuni omenești, întocmai cum stă și se ridică piscul anui munte peste vârfurile dealurilor din jurul său. Astfel încât, precum cela ce asupra muntelui oștiri ar îndrepta, spre el întinzându-și arcul și săgeata și toate instrumentele războinice, — muntelui însuși stricăciune nu i-ar ști face, ci cu ale sale puteri zădărnice, silit ar fi a se depărta dela el: chiar așa și cea ce în contra Bisericei s'au năpustit, pe ea a o vătăma n'au putut, ci rușinați numai au rămas prin loviturile celor slabi și neputincioși, Domnul pentru aceștia războind.² La muntele Domnului, continuă Profetul, vor veni toate neamurile, ca, după îndelungată rătăcire prin întunerecul erorilor ce acoperise pământul, vederea lor, înluminată de strălucirile legii sante eșite din Sion, să se poată desfăta de frumsețele priveliștei, ce de acolo se întinde spre nemărginitele hotare ale fericitei vecinicii. Și la această sântă casă a Dumnezeului lui Iacob vor alerga neamuri multe, ca, prin năcazurile și amărăciunile pribejirei din lumea trecătoare, să-și afle odihna sufletelor lor, și întărite de cuvântul vieții pornite din

¹ Isaia 2/2.

² Chrysost, în Isaia, cap. 2.

Ierusalim, să se bucure de mângăierile ce ni-le-a câștigat Fiul său prin dumnezeiasca răscumpărare de pe cruce. Și vor alerga dar la Biserica lui Hristos neamurile toate, și vor veni la ea neamuri multe, căci dânsa, propovăduind Evangelia la toată făptura, va spune și va arăta lor calea, pe care ele vor ajunge la ținta croită zilelor lor; da, la Biserica lui Hristos, pentrucă Sionul spiritual este tocmai dânsa, în carea împărat s'a pus de Dumnezeu Tatăl Hristos, și carea lăjită în tot pământul este unica Biserica catolică.¹

Toate aceste însușiri și străluciri ale Bisericei lui Hristos, și cari în același timp sunt și semnele înverdate spre a o cunoaște și deosebi, noi le mărturisim în simbolul credinței, când zicem: Cred... întru una, sântă, catolică și apostolică Biserică. După rândul mărturisirii noastre și după importanța lucrului, locul dintâi și de căpetenie între aceste însușiri ale Bisericei lui Hristos îl cuprinde unitatea ei, ca și rădăcina celorlalte, cari fără de aceea nici a se închipui după dreptate nu este cu putință.

b) O credință a lăsat Hristos și Apostolii.

Biserica cea adevărată a lui Hristos este așadar una. Și într'adevăr. Numirile de: muntele Domnului; casa Dumnezeului lui Iacob; apoi celelalte mai vârtos din noul Testament, ca: împărăția ceriului; cetatea, carea de asupra muntelui stând nu se poate ascunde²; casa lui Dumnezeu, carea este Biserica Dumnezeului celui viu³; turma lui Hristos⁴; trupul lui Hristos⁵, și alte asemenea numiri date Bisericei lui Hristos, precum și însași firea ei de a fi centrul de înfrățire al tuturor neamurilor: toate acestea dela întâia vedere lămurit ne arată unitatea ei.

Această strînsă și nedespărțită unitate a Bisericei, mai întâiu și mai pe sus de toate se arată prin unitatea credinței. — Mântuitorul nostru Isus Christos, încredințând slujba Evangheliei ucenicilor sei, li-a poruncit lor, ca mîrgînd în toată lumea să învețe toate popoarele, — învățându-i pre ei toate, adică nu numai unele, ci toate, câte le-a poruncit lor. Sub greutatea acestei porunci, Sântul Pavel în Epistola către Efeseni, nu numai că stăruiește, ca și în toată apostolia sa, pentru unitatea credinței, ci ne spune și motivul pentru care trebuie să stea aceea în Biserică, scriind lor, ba chiar rugându-i să se silească a păzi unirea Spiritului întru legătura păcii, de vreme ce: Un Domn, o credință, un botez; Un Dumnezeu și Tatăl tuturor, care este preste toate,

¹ Optat. Milev. de Schism. Donatist. lib. 3. n. 2.

² Mat. 5, 14.

³ Tim. 3, 15.

⁴ Luc. 12, 32.

⁵ 1 Cor. 12, 27.

și prin toate și întru noi toți¹. Unul și același Dumnezeu Tatăl este așadar, carele prin Profeți, și mai ales prin Fiul seu ne-a descoperit noaună adevărurile santei religiuni, ca noi să le credem și cu fiească supunere să le ținem. Dacă însă adevărurile acestea toate se întemeiază pe auctoritatea lui Dumnezeu, atunci dela sine urmează, că noi trebuie să ținem și să mărturisim toate câte ni le-a descoperit. Drept aceea pe urma Apostolilor, la Ss. Părinți nici o îngrijire nu găsim mai mare, de cum este aceea de a apăra unitatea credinței, fără de care cu neputință este a plăcea lui Dumnezeu. Credința cea adevărată, și carea totodată este și caracterul trupului, adică a Bisericei lui Christos, după cum scrie S-tul Ireneu, noi o avem dela Apostoli prin tradițiunea Bisericei de pretulindenea, întreagă ajungând ea până la noi, fără de a admite adaugere sau scădere.² La rândul seu apoi Biserica nici odată n'a suferit nici cea mai mică abatere dela învățăturile credinței moștenite, ci totdeauna fără de cruțare a osîndit și a eschis dela sinul seu ca pe eretici, pe toți ceia ce au pășit înainte cu învățături străine, sau n'au voit să cunoască și să mărturisească toate, câte dânsa le-a propus spre mărturisire. Dela cel d'întăiu până la cel din urmă Sinod ecumenic, Biserica, cu o stăruință de fier, și neclătinată chiar nici de teama de a vedea altcum desbinându-se ținuturi întregi dela sinul seu, — pururea și-a încheiat hotărârile prin sentință de anatemă, rostită asupra tuturor celor ce n'ar crede și n'ar simți, cum crede și simte Santa lui Dumnezeu și Apostolica Biserică. Iar Santa Biserică a făcut aceasta după cuvântul S-tului Pavel către Galateni: Ci macar noi sau Ânger din Ceriu de va vesti voaună afară de ceea ce am binevestit voaună, anatemă să fie³.

În dumnezeasca vorbire ținută ucenicilor în seara mai înainte de Patimile sale, Isus Christos s'a rugat Tatălui ceresc zicând: „Părinte Sântă, păzește-i pe ei în numele Tău, pe cari i-ai dat mie, ca să fie una precum și noi. — Iar nu pentru aceștia numai mă rog, ci și pentru cei ce vor crede prin cuvântul lor întru mine. Ca toți să fie una, precum Tu Părinte întru mine și eu întru Tine, ca și ei întru noi una să fie, ca lumea să creadă, că Tu m'ai trimis”.⁴ Prin urmare, ucenicii Domnului și cei ce în cursul veacurilor ar fi crezut prin propovăduirea lor întru el, adică toți credincioșii creștini, astfel aveau să mărturisească credința, încât să formeze totodată un singur corp, o singură societate.

Preste toți Apostolii, păstorii și învățătorii însă, Isus Christos, pentru păzirea unității astfel întemeiată în Biserica sa, a promis Apostolului Petru primatul, atunci când a zis lui: „Tu esti Petru și pe

¹ Efes. 4, 5.

² Adv. haeres. I, 4. c. 63.

³ Gal. 1, 8.

⁴ Ioan 17, 11.

această peatră voi zidi Biserica mea și porțile iadului nu o vor învinge pe ea. Și voi da tie cheile împărăției ceriurilor: și ori-ce vei lega pe pământ, va fi legat și în ceriuri, și ori-ce vei deslega pe pământ va fi deslegat și în ceriuri”.¹ Această promisiune împlinindu-o Domnul, a pus pe Petru mai mare păstor al Bisericei, atunci, când după glorioasă învierea sa din morți, i-a încredințat lui fără de nici o restrângere pătorirea turmei cuvântătoare creștine, zicând lui: „Paște mieluşieii miei, paște oile mele”,² precum și atunci, când după-ce i-a spus lui, că în mod deosebit s’a rugat pentru el, ca credința lui să nu scadă, l-a însărcinat să întărească pe frații săi în credință.³ În virtutea acestor prerogative deosebite, S-tul Petru a fost pus în Biserica lui Christos, de Principe al Apostolatului.⁴ Cel mai mare între Apostoli;⁵ Cel mai tare și mai mare preste Apostoli, principele și patronul tuturor;⁶ Principe al Apostolilor Columna Bisericei;⁷ Capul Apostolilor;⁸ Principele corului Apostolic, gura și culmea ucenicilor, Capul și Păstorul Bisericei, Columna Bisericei, întărirea credinței, fundamentul mărturisirii și pescariul lumii întregi.⁹ Pe urma acestor numiri, date S-tului Petru deopotrivă de Ss. Părinți din Răsărit și din Apus, în deosebi Biserica Răsăritului pe același Apostol, în cântările sale neîncetat îl mărește, ca pe cela ce este corifeul Apostolilor, temelia de peatră a Bisericei, fundamentul credinței, principele Apostolilor, prefectul și presidele Bisericei, peatra de temelie de mare preț în marginea unghiului Mântuitorului, mai marele păstor al oilor celor cuvântătoare, și altele, căci nesfârșit ar fi șirul, dacă am aduce înainte toate laudele de felul acesta, date de Biserică marelui seu Principe și cap văzut. . .

Această învățătură o primesc ambele biserici românești: pentru ce nu s’ar putea uni între ele?

¹ Matth. 16, 18.

² Ioan 21, 15.

³ Luc. 22, 32.

⁴ Hilar. Pictav. In Matth. 6.

⁵ Cyril. Hieros. Cathehes. 2.

⁶ Euseb. Caes. Hist. Eccl. l. II. c. 2.

⁷ Gregor. Naz. Carmen de se ipso.

⁸ Gregor. Nis. Serm. 2 de Steph.

⁹ Chrysostom. Hom. 88 in Ioan. Oratio 8 ad. Iud.

Statuia dorobanțului român la Brașov

O dramă sfâșietoare din războiul pentru unitatea noastră națională.

La 7 Iulie 1921 s'a făcut la Brașov inaugurarea monumentului Eroilor Români, căzuți în lunca dela Bartolomei și desvelirea statuei „Dorobanțului Român“, un monument de o însemnată valoare istorică.

Monumentul Eroilor Români este ridicat în chiar cimiterul eroilor de lângă gara Bartolomei, a doua gară a Brașovului. Lucrat sub îngrijirea căpitanului Iorga Ion, un inimos bănățean din Lugoj și a preotului dr. Stinghe, monumentul ca și întreg cimitirul reprezintă o lucrare de artă. El va aminti generațiilor viitoare gloria armatei române.

Dorobanțul Român, sculptat în lemn, ridicat în chiar centrul Brașovului, la capătul promenadei, menit însă, să glorifice de-apururi idealul, de care a fost însuflețit neamul românesc secole întregi de chinuitoare suferință și așteptare.

Istoricul acestui monument, este mai mult de cât ineteresant.

În primăvara anului 1919, când trupele române au intrat în Brașov, pe locul unde se înalță astăzi Dorobanțul Român, s'a găsit o împrejmuire lucrată din lemn, în mijlocul căreia sub un acoperământ sculptat la fel cu împrejmuirea, un simplu pedestal indica tuturor, că acolo asupritorii neamului românesc intenționaseră ridicarea unei statui. Nimeni nu putea sau nu voia să dea vre-o deslușire asupra ei, mai cu seamă că lucrurile fuseseră făcute din inițiativa și conducerea armatei maghiare.

Căpitanul Iorga Ion și preotul dr. Stinghe, cari luaseră inițiativa exhumării eroilor români căzuți în luptele de pe Dealul Spirei (Hohe Warth) al Brașovului, deal care scoboară până la capătul Promenadei, au început cercetări personale pentru aflarea statuei. Și cum se știa precis, că din cauza revoluției armatele ungurești nu au mai avut nici posibilitatea nici gândul să se mai ocupe cu astfel de chestiuni, au tras concluzia că statuia, gata sau în lucru, trebuia să se afle în Brașov.

Norocul a favorizat, pe cei doi cercetători. Căci, într-o zi din Septembrie 1919 pe când aceștia se înapoiau dela exhumare ce o făcuseră pe Dealul Spirei, au zărit la locul împrejmuiră dela capătul Promenadei, pe un bătrân care, smerit, înfugea în pământ o lumânare aprinsă.

Apropiindu-se și intrând în vorbă că el, căpitanul Iorga și preotul dr. Stinghe au putut afla din gura bătrânului una din cele mai sfâșietoare drame ale războiului pentru unitatea noastră națională, care explica și rostul monumentului, ce se proiectase acolo de vrăjmașii neamului românesc.

Bătrânul, un român din Braşovul vechiu, şi-a început astfel explicaţia sa:

„Exact azi trei ani, în 1916, armatele române părăsiseră Braşovul şi cele vrăjmaşe austro-germane îşi făcuseră intrarea în oraş prin strada Lungă. Eu coboram pe Livada Poştei, când trupele austro-germane, după o luptă ce au avut-o în chiar acest loc, urcau repede pe Dealul Spirei, unde un rost al armatei române a luptat până la unul.

Nu prea îndrăzneau să mă apropiau. Dar în momentul acela o patrolă de honvezi, însoţită de un ofiţer şi de câţiva brancardieri, apărură în acest loc pentru ridicarea răniţilor şi înhumarea morţilor. M'am reze-mat de un castan şi am privit mai cu seamă că altă patrolă trecând pe acolo m'a întrebat dacă mai sunt români în acea direcţiune şi la răspunsul meu că nu am văzut, m'a lăsat în pace şi s'a depărtat.

Câţiva soldaţi începuseră să sape o groapă sub deal pentru morţi, iar senitarii în vremea aceasta dădeau ajutoare la câţiva răniţi, 3—4 la număr, şi-i transportau pe brancarde.

Atunci o privelişte groaznică mi-s'a înfăţişat ochilor: Ofiţerul de honvezi infuriat, şi strigând, sălbatic, a luat arma din mână unui soldat şi a lovit în capul unui rănit care, culcat pe spate, mişca încă. Nu ştiam ce se petrecea. Dar văzând că din spre cafeneaua Transilvania veneau un grup de femei şi bătrâni cu coşuri de flori, pentru că aflaseră de intrarea ungarilor în Braşov, m'am apropiat şi eu de locul unde se afla patrola şi ofiţerul de honvezi.

Atunci am aflat ce se petrecuse acolo, din chiar gura ofiţerului de honvezi, care arătând spre soldatul mort, pe care-l lovise, spunea celor cari veniseră să-l întâmpine cu flori:

— Spurcatul acesta de român, căruia am făcut să-i sară ţigva, a crăpat ca un trădător!

Cum nu-mi puteam explica încă nimic din cele văzute şi auzite până atunci, m'am apropiat mai mult de soldatul care zăcea mort la picioarele ofiţerului; am văzut atunci că soldatul era îmbrăcat în uniformă de honved, dar avea pe cap, înfundată acum de lovitura primită, o capelă de soldat român, cu numărul reg. 61 infanterie.

După plecarea ofiţerului de honvezi soldaţii din patrolă au fost aceia, cari au dat explicaţii mai largi publicului, care a rămas încă nedumerit de ceea ce se petrecuse acolo:

— Domnului locotenent, a spus unul dintre aceştia, i-s'a raportat de către caporalul sanitar, că în momentul când honvedul, care este român, urma să fie urcat pe brancardă, spre a fi adus la spital fiindcă era rănit, a pus mâna pe capela unui soldat român mort, şi-a aruncat coiful de pe cap şi şi-a pus în schimb capela românească strigând:

„Trăiască România!“ Când a auzit acestea domnul locotenent — a încheiat soldatul — mi-a luat arma din mână și dând cu patul ei o lovitură în cap honvedului, i-a strigat:

— D'apoi atunci, spurcatule, să-ți așez eu mai bine capela pe cap!

Și îndreptând lumânarea pe locul unde fusese îngropat honvedul român, bătrânul suspinând la amintirea scenei la care fusese martor, spuse căpitanului Iorga Ion și părintelui dr. Stinghe:

— Feciorul nostru, domnule părinte și domnule căpitan, a murit ca un bun român; trebue să-i cinstim sufletul.

*

Vorbile bătrânului au avut un puternic ecou în sufletele celor doi români cari se devotasera cinstirii eroilor neamului. Osemintele românului soldat din honvezi au fost căutate în locul indicat de bătrân, găsite și recunoscute imediat după craniul, care purta pecetea sălbătăciei maghiare, fiind pe jumătate sfărâmat. Ele au fost transportate cu mare pompă și înhumate în cimiterul eroilor dela Bartolomei, unde o piatră ce-i cinstește amintirea la căpătâiul mormântului a primit următoarea inscripțiune:

Născut în legea strămoșească,
Am vrut să mor în ea,
Căci am simțit în ceasul ultim
Că mor în țara mea.

Două luni mai târziu căpitanul Iorga Ion a descoperit în casa unui sas statua lucrată de unguri spre a fi așezată pe pedestalul dela capătul Promenadei. Era statua unui honved ungar, statuă gigantică, menită să satisfacă șovinismul maghiar atins de gestul românului care și-a cinstit neamul în ultima-i clipă

Spre a rămâne pildă generațiilor viitoare martiriul necunoscutului român, căpitanul Iorga și părintele Stinghe au angajat un sculptor căruia i-au indicat să taie coiful honvedului de pe capul statuii și să-i așeze în locu-i casca dorobanțului român.

Pe promenada din Brașov care poartă azi numele gloriosului nostru rege Ferdinand și unde se înalță această statuă, exact la capătul drumului ce vine din vechiul regat, Dorobanțul român, va rămâne pentru veșnicie simbolul chemării Ardealului pentru desrobirea neamului românesc.

(G. Tr.)

Al. Tisescu.

Negustorul și nerodul.

Umblând la țară, prin sate, oare-care neguștor
De grâu, de orz și de alte bucate cumpărător,
Când vru să treacă o apă, întâlni aci, pe pod,
Pe unul ce se 'ntâmplase să fie cam prost, nerod.
Negustorul, vrând să afle de la el câte ce-va,
Se opri aci, în cale și 'ncepu a-l întreba:
„De unde vii, măi creștine?” El: „la din sat de la noi”.
El întreabă negustorul: „Din care sat de la voi?”
El 'ncepu să-i arate cu mâna, către un deal:
„Eacă d'acolo”, zicându-i, „tocma pe sub acel mal!” —
„Bine”, negustorul zise, „dar ce sat este, nu știu”.
„Satul nostru”, el răspunse, „și eu de acolo viu”.
„Nu așa mă!” Iar îi zise, ci te 'ntreb că acel sat,
Pe a cui moșie este și cum este botezat?
„Moșiile”, el răspunse, „nu știi că sînt boerești?
E a coconului nostru ce șade la București;
Iar satu-l botează popa, ca și pe la alte părți,
Cu apă 'ntr'o căldărușă, cum îi scrie lui în cărți”.
Negustorul lung privindu-l peste tot, cum o fi fost,
Zise: „Ori că e Păcală, ori că e un mare prost!”
Și urmă cu întrebarea, despre sat vorba lăsând:
„Dar pe tine cum te cheamă?” li răspunse el, zicând:
„Mă cheamă ca pe ori-care, vin'o 'ncoaci ori vin'aci!”
Negustorul, ca de naiba, 'ncepu a se cruci.
„Dar cu chemarea 'mpreună”, negustorul iar urmă,
„Cum te strigă?” El răspunse: „Mă strigă: Vin'o! U! Mă!”
Negustorul, de această bufonerie rîzînd
Și vorba de cum îl cheamă la o parte iar lăsînd,
li zise: „Dar ce bucate se fac acolo la voi?”
„Mai mult terciu cu mămăligă”, zise el, „mîncăm la noi”.
Negustorul iar, văzându-l că-i ia vorba în alt-fel,
Se mira, cum să-l întrebe, să se 'nțeleagă cu el.
Nu 'ntreb de bucate fierte”, negustorul zise iar;
„Apoi”, li răspunse prostul, „de care bucate dar?”
„Te 'ntreb”, negustorul zise, „s'a făcut la voi orz, grâu?”
„S'a făcut, da!” el răspunse, „uite, 'nalt până la brâu.”
„Nu te 'ntreb de înălțime, nu strîng pae pentru boi,
Ci voiu să știu ce fel este bobul orzului la voi?”
„Să-ți spui, dacă nu știi”, zise, „orzul este lunguleț
Cu o coajă cam gălbue și înțeapă 'n vîrfuleț”.

„Bine“, zise negustorul, „știu că colții lui țepi au ;
Dar spune-mi, ce fel se vinde ? că voesc și eu să iau.“
Ii răspunse iar nerodul : „Nu scii Dumnia-ta ce fel ?
Unul dă grăul ori orzul ș'altul dă bani pentru el“.
Negustorul, ș'astă vorbă văzând că i-o infundă :
„Nu mă 'nțeleseși“, îi zise, „eu te 'ntreb că cum se dă ?“
„Nici asta n'o scii ?“ răspunse, ascultă-mă, eu să-ți spui :
iau banița ori găleata și pân'o vârfuesc puui,
Apoi, cu coada lopeții, o raz și o torn în sac,
Pe urmă iarăși o umplu și asemenea tot fac“.
„Eu nu te 'ntreb așa“, zise negustorul către el.
Iar nerodul întrebându-l, îi răspunse : „Dar ce fel ?“
„Cu ce preț, te 'ntreb, îl vinde ? chila, banița, câți lei ?
„Cum te învoesci cu prețul, și câți dai, atâta iei“.
Lăsând și această vorbă, negustorul, supărat,
Il întreabă : „Dar ca tine mai sînt mulți acolo 'n sat ?
„U ! u ! nerodul răspunse, „este nea Mușat, nea Stan,
Cârstea, Neagu, Voicu, Florea, Soare, nea Bran, nea Coman“.
„Destul“, zise negustorul, și iar l-a mai întrebat :
„Dară cine e mai mare decât toți la voi în sat ?“
„Nea Chițu este“, el zise, „că-i mai mare decât toți :
E-așa lung, încât la umăr s'ajungi cu'n mînz, nu poți“.
„Nu te 'ntreb așa“, îi zise. „D'apoi cum ?“, l-a întrebat.
„Eu îți zic, că voi pe cine ascultați aci, în sat ?“
„Ascultăm“, el îi răspunse, „pe lăutarul moș Bran,
Că dacă, 'ncepe să cînte, tot satul îi stă divan“.
„Nu zic așa, măi creștine ! of, mi-e silă să-l ascult !
Ci de cine aveți voi frică aci, în sat, mai mult ?“
„Aoleu ! de taurul popii frică grozav ce avem !
„Când vine de la pășune, fugim de el cât putem,
„C'atât de'nfricoșat este, de gîndești că e turbat,
„Când începe să mugească, sperie toți copiii 'n sat“.
„Mă, tu“, negustorul zise, „ce namilă de om ești ?“
„O Doamne !“ el îi răspunse, „ce mă 'ntrebi, când mă privești ?
Eacă om, ca toată lumea, cu cap, cu ochi, gură, nas,
Cu trup, cu mîni, cu picioare, mișc, umblu ca toți cu pas“.
Negustorul zise 'n sine : „Da ! ești ca fie-ce om,
Dar minți și simțiri la tine cât la piatră și la pom !“
Apoi il întreabă iarăși : „Dar în sat aveți dogar ?“
Se gîndi puțin nerodul și răspunse : „Avem dar“.
„Du-te“, negustorul zise „na, cinci parale să-i dai,
Ca să-ți mai pue-o doagă ce-ți lipsește și u'o ai“.

Anton Pann.

Dimitrie Țichindeal 1775—1819.

D. ȚICHINDEAL.

Dimitrie Țichindeal s'a născut în pătrarul din urmă al veacului 18-lea. A murit după 1814. S'a născut în Becicherecul-mic, în Banat.

A fost mai întâiu învățător în Belinț lângă Lugoj, preot în Becicherecul-mic lângă Timișoara, apoi (1812—1813) profesor la școala normală românească din Arad, și dela 1813 până la 1814 iar preot în Becicherec și în Timișoara.

A lăsat mai multe scrieri atât tipărite cât și manuscrise între cari cele mai cunoscute: *Fabule*

filosofești și moralicești. Dăm unele din fabulele sau poveștile lui:

CERBUL.

Cerbul, venind la un râu a bea apă, și-a văzut coarnele în apă, începând a le lăuda pentru mărirea și frumusețea lor; iar picioarele părăndu-i-se că sunt prea subțiri, le-a defăimat.

În acest timp, iată că văzu pre vânător venind cu câinii; atunci se repezi spre câmp, și îi lăsă departe de sine; apoi, intrând într-o pădure deasă și încurcată, i-se încurcă coarnele în crengile pădurei și ajungându-l câinii l'au omorât, iar el ticălosul sfârșindu-și viața a zis: nenorocitul de mine cât de târziu cunosc că mai utile și de mai folos 'mi ar fi fost picioarele decât coarnele!

Invățătură.

Cât ne amăgim prețuind frumusețea corpului pe din afară; iar a sufletului și a inimei frumusețe, înțelepciune și bunele moravuri de nimica sau de puțin preț le prețuim.

LEUL ȘI VULPEA.

Leul îndelung viețuind și foarte îmbătrânind, nu putea nici cu iuțimea și cu virtutea sa, ca în vremea tinerețelor, pre alte viețuitoare să le sugrume și să le mănânce; gândi dară și socoti în tot chipul întru această ticăloasă circumstanță (stare împrejur) ce va fi de dănsul; mai pe urmă îi veni în minte că, de multe ori aici pre pământ, cele ce nu se pot cu puterea și virtutea birui, măestria și istețimea lesne le aduce spre acest sfârșit. Drept aceea s'a făcut bolnav, și, intrând în peștera sa, s'a întins și s'a lungit câtu-i de lung, apoi a resunat și a făcut știre în toate laturile și pretudindenea s'a dus vorbă că leul cel înfricoșat se muncește cu suflul în gușă și trage de moarte și-i aproape de sfârșit, numai că nu i-a ieșit sufletul. In-vederat este, că cine ce poștește lesne crede. Auzind aceste viețu- toarele, multe dintr'ânsele, una pre alta neașteptând, s'au îmbulzit, care mai întâiu sub nume de cercetare că intră la leul cel ce își sfârșește suflarea, și uitându-se la periciunea lui să-și îndulcească ochii. Săracul bietul Leu! Ce făcea el văzându-se de atâtea jigării împresurat? Când pre una, când pre alta apucând lupiș ca bolnavul spre obiecturi, și noaptea le sfâșia și le jertfia. Mai pe urmă, iată și vulpea, care prin ușă privind: „Ei! cum ești unchiule!“ — „Rău, draga mea fiică“, răspunse Leul. Și zise: „Dară vin'o mai aproape de mă vezi!“ — „Iartă-mă, unchiule, căci nu am vreme; 'mi este grabă, — a răspuns înțeleapta jiganie, — și, nu știu cum, nici îmi cam este voia, căci văd multe urme către tine, iar de către tine nici una.“

*

LEUL ȘI ȘOARECELE.

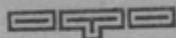
Leul, ostenit fiind, s'a culcat sub umbra unui copac, unde a și adormit; deci iată un șoarece ce umblă pe ici, îi veni în cap să se alerge peste Leu; atunci Leul, deșteptându-se, apucă pe șoarece, zicându-i: „Tu, câine fără lege, dintr'atâta câmp, pe spatele mele ți-ai aflat ție cale? Ei! acuma ce vrei? Spune.“

Atunci săracul șoarece a răspuns cu umilit glas, zicând: „O prea puternice Leule, eu singur cunosc și-mi mărturisesc greșala mea; rogu-te să mă ierți! căci aceasta îmi va fi cea dintâiu și cea mai de

pe urmă greșeală și aceasta nu voi mai face. Și încă te mai rog să judeci ce mărire va fi unui Leu să omoare un șoarece.”

Leul, râzând, l'a slobozit fără nici o stricăciune. După vre-o câteva zile s'a prins tocmai acest Leu într'o mreajă groasă, care o puneă vânătorii de prins lei și urși, dintre care Leul, neputându-se descâlci, a început a răcni cât putea. Atunci șoarecele, auzind acel groaznic viers, a alergat și îndată cunoscă pe făcătorul său de bine; ne amânând vremea, a început a roade mreaja, și câte puțin câte puțin, a ros o sfoară, deci alta, până s'a deslegat mreaja.

Leul, izbăvindur-se și scăpând, zicea: „O minunat lucru ce văzui în lume, cu totul minunat! Cine ar fi zis vreodată că și șoarecele poate izbăvi pe leu dela moarte”.

Hrana vacilor cu sfeclă.

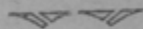
Câte kilograme de sfeclă trebuie să se dea la vacile de lapte pe zi? Cantitatea de sfeclă se dă după talia vacii și după cantitatea de lapte pe care o produce.

În general cantitatea de sfeclă e de 30—35 kilograme pe zi, pentru o vacă. Totuși vacile de talie mare primesc o mai mare cantitate de sfeclă, ca cele mici de talie. De asemenea, celor bune de lapte să se dea mai multe sfeclă.

Cantitatea de sfeclă mai atârână și de câte ori li-se dă pe zi mâncare vacilor, iar afară de sfeclă de nutreț se mai dă vacilor tăieței de sfeclă, dela fabrica de zahăr.

Nu trebuie să se dea aceeași cantitate de hrană la toate vacile pe cari le avem în coșar. Cele cari dau lapte mult, trebuie să aibă o hrană mai multă și mai substanțială, de cât acele cari nu dau decât puțin lapte.

Din „Comoara Satelor.”

VORBE ÎNTELEPTE.

Nu există de cât o fericire: datoria. Nu e de cât o mângâiere: munca. Nu e de cât o plăcere: frumosul.

Carmen Sylva.

Esperiența a dovedit că adevărurile politice nu sunt în fiecare moment de o utilitate practică.

Talleyrand.

Tolpa • Țiganul și Ștefan - Vodă cel bun și mare.

Spun, măre, că Ștefan Domnul să fi fost om desghețat și verde ca busuiocul. Toți oamenii de pe lângă dânsul erau aleși pe sprânceană: deșteptați, ugurlii, veseli și numai spirit, știi coalea, cum sunt buni să mi-ți facă ispravă bună.

Ștefan Domnul era așa de bun când vedea dreptatea înaintea lui, încât să mi-l pui la rană și să se vindece; dară era așa de aspru, când da peste câte o nedreptate, încât nu căta nimănui de ce îi e cojocul, ci mi-ți-l pune la depeapsă, măcar de ar fi fost de șapte palme în frunte.

La curtea lui se afla un țigan cam vorbăreț, anume Tolpa. El aflase har înaintea lui Vodă pentru glumele lui cele nevinovate și cam înghimpătoare pentru unii din boieri.

Intr'una din zile, văzu el venind la Vodă o seamă de țărani Români. El le iese înainte.

— Ce căutați voi, bre, oameni buni?

Țăranii, socotind că este vr'un boier de-ai curfii, își luară căciulile în mână, și într'o glăsuire toți ziseră:

— Apoi ce se căutăm, cuconașule. Iată am venit și noi, păcatele noastre, să ne jăluim lui Vodă, pentru pacostia ista de părcălab, care ni-s'a pus ca scaiul în cap.

— A cam aflat Vodă câteva despre părcălabul vostru bre, oameni buni. Spuneți-mi și voi toate ce știți și lăsați-l pe mâna mea, c'oi ști eu cum să-l încondeiez la Măria Sa, și vi-se va face dreptate.

Atunci țăranii îi spuseră cum îi nedreptățește părcălabul, cum îi asuprește și jupuește, cum le iea biruri afară din cale, cum îi globește peste măsură pentru nimica, și pe lângă aceste, cum îi chinuește, bătându-i până îi desnoadă, ia, așa de florile mărului.

— Duceți-vă acasă, dragii mei, le mai zise Tolpa și vă odihniți, că am eu ac de cojocul lui. Să nu vă temeți de nimic, de acum înainte nici capul n'are să vă mai doară.

— Dumnezeu să-ți dea noroc și să-ți lungească zilele, cuconășule, să ai parte de ce te-ai ruga lui Dumnezeu și să fii sănătos și rumen ca un bujor.

Apoi plecară țărani cu inima ușurată.

Tolpa, nici una, nici două, el voia să facă dreptate țăranilor. Se vede că el cam știa patarania despre ceea ce păteau țăranii de pe la pârcălabi. Ce se facă, cum să dreagă ca să se fie de cuvântul ce dase țăranilor. Se gândi, se resgândi, și deodată, lovindu-se cu palma pe frunte, zise :

— Stai, că ți-am făcut-o pârcolabe.

El câtă acum vreme cu prilej să poată intra la Vodă când o fi în toane bune. Nu trecu mult și într'una din zile văzu pe Vodă cu voie bună, intrând în Divan.

Pasă-mi-te, Vodă, aflase că oastea lui înfrânsese o samă bună de vrăjmași ce încălcaseră țara. Dară era prea de vreme. Nu venise nici un boer la Divan.

Vodă era singur.

Atunci odată intră repede în Divan ținându-se cu mâna de falcă și văitându-se.

— Dar tu, mă Tolpo, ce ai ? de ce plângi ? îl întrebă Vodă, cam râzând.

— Ce să am ? Iacă mi-a tras Popa o palmă, de mi-a ieșit stele verzi din ochi.

— Da de ce, mă ? Îl întrebă Vodă, înseninându-i-se fruntea și făcând haz.

— Ei, iacă pentrucă n'am știut Tatăl nostru.

— Bine ți-a făcut. Două trebuia să-ți dea, mă păcătoșule. Trei trebuia să-ți dea. Păi bine, mă păgân de ai fi fost și tot trebuia să știi Tatăl nostru. Dară tu, ce pârdașnicul de liftă spurcată ai fi fiind, de să nu știi tu rugăciunea Domnului și Dumnezeului nostru.

— Ba îl știu, Măria Ta ; dacă într'un loc îl greșesc.

— Ei bine, ia zi, să vedem unde nu știi, și să te silești să-l înveți, că-ți dau și boerie.

→ Tatăl nostru, carele ești în ceruri, sfințească-se numele tău, fie împărăția ta.....

— Mai încolo?

— Aici o cam, scrintesc Măria Ta.

— Fie voea ta.

— Fie.

— Fie voiea ta..., prostule. Zi dela început și bagă de seamă: ține minte: fie voea ta.

— Tatăl nostru... carele ești în ceruri... sfințească-se numele tău..., vie împărăția ta... fie...

— Fie voia ta, mă, zise Vodă cam răstit.

Iată îți spun drept, și mie îmi vine să-ți trag o palmă. Cum de să uiți tu dela mână până la gură. Nu te credeam eu odată cu capul să fii tu așa de nătărău. Atâta lucru să nu ții tu minte! Iată: fie voea ta. Zi de mai multe ori.

— Fie voea mea..., fie voea mea... fie vo...

— Nu așa sgripsore bătrân! fie voea ta, mă, adică să se facă pe pământ voea lui Dumnezeu precum se face și în ceruri. Aici nu e vorba de voea mea sau a ta, becisnicule.

— D'apoi... fie și a lui. Dară dacă uit.

— Daoră nu-ți lipsește vre-o doagă. Ține bine minte.

— Nu că mi-e voea să uit, Măria Ta. Dară ca să-mi aduc aminte mai lesne, scrie-mi, Măria-Ta, rogu-te, vorbele aceste, și te iscălește că doar știind că vine dela Măria Ta, voi avea grijă ca de poruncile ce-mi dai.

Ștefan-Vodă, bun precum îl lăsase pe el Dumnezeu și care nu știa ce este vicleșugul la inima lui, luă o coală de hârtie, și scrise cu slove mari: fie voea ta. Apoi o dete în mâna lui Tolpa, după ce se iscăli.

Tolpa, când văzu cartea Domnească în mâinile lui de bucurie i-se păru că apucase pe Dumnezeu de un picior. Ieși din Divan, și porni într'un suflet la satul de unde veniseră țărani să se jeluiască lui Vodă.

Cum ajunsese acolo, dete știre la toată lumea că a venit cu o poruncă domnească.

Cum auziră țărani de una ca aceasta, se adunară cu cățel, cu purcel; să afle ce zice porunca.

Tolpa trimise de chemă și pe pârcalab.

Acesta se grăbi a veni și dânsul să iea cunoștință. de cele ce porunca Vodă. Oamenii se făcuseră roată împrejurul lui Tolpa, și-l îmbulzeau.

— Oameni buni, faceți roata mai mare, și lăsați-ne în mijloc mai mult loc de joc.

Și îndată mijlocul roții se deșertă și rămase o lumină cât fața ariei. Apoi chemând înaintea pe Pârcălab, îi arătă cartea domnească și îl întreabă.

— Cunoașteți această iscălitură?

— Da, cum să n'o cunosc? răspunse Pârcălabul. Este a Măriei Sale.

— Dacă cunoști, spune-mi ce zice Măria Sa aici?

— Ce să zică? Iaca, fie voea ta

— Ai înțeles acum?

— Ba n'am înțeles nimic.

— Ei lasă că te-oi face eu să înțelegi acum.

Și întorcându-și privirele către țărani, le opri asupra a doi flăcăi înalți ca niște brazi, legați și vârtosi.

Apoi făcându-le cu mâna, îi chemă și le zise cu graiu poruncitor:

— Porunca Măriei Sale lui Vodă grăește, ca să-mi luați pe d-nealui, jupânul pârcălab, să mi-i dați cinci zeci de toege de cele beșicate.

Toți tăcură molcum, când auziră de o așa grea poruncă. Însăși Pârcălabului i-se încleștă gura.

El știa ca și toată lumea, că împotriva poruncii lui Vodă nu era chip de a sta. Bieții flăcăi se cam codeau. Văzând Tolpa sfiala flăcăilor, adause:

— Porunca Măriei Sale lui Vodă mai zice, că cine se va potrivi celor glăsuite la spate o sută de toege tot de cele sărate, petroase și îndesate.

Flăcăii, cari nu prea aveau poftă de așa mâncare, puse-ră mâna pe jupânul Pârcălab, îl întinseră la pământ și-i deteră cincizeci de bețe bune.

Pârcălabul suferi și nu zise cărc. Vezi bine, că n'avea ce zice, dacă odată Vodă poruncise.

Apoi Tolpa îi zise :

— Aceasta este, jupâne pârcălabe, ca să te înveți mintă altădată a mai asupri pe acești sârmani și nemernici; Vodă nu poate suferi să se facă nedreptate în țara lui, și să se schingiuască bunii locuitori ai acestei țări.

Totuși pârcălabul nu se putea dumeri cum de să cadă asupra lui o așa de aspră urgie domnească, el știindu-se credincios și supus domniei.

Nu mai cuteză multă vreme să vie la curtea domnească, temându-se de a da ochi cu figura cea cruntă a lui Ștefan-Voda când era amărât pe cineva.

Trecu ce trecu și trebile îl siliră, în cele din urmă, să se înfățișeze Domnului său. Veni deci cu frica în sân la curte și se arătă lui Vodă.

Acesta, cum îl văzu, îi zise zimbînd și cu fața senină :

— Bine ai venit, pârcălabe, ce mai veste prin țară ! De mult e de când n'am mai dat cu ochii de tine. Au doară te-ai mândrit.

— Umilita slugă a Măriei Tale a fost totdeauna supus poruncilor. Și nu cred să te fi îndoit de credința ce totdeauna ți-am arătat — răspunse pârcălabul.

— De unde îți vine ție, pârcălabe, așa gânduri străine cugetului meu ? Eu totdeauna te-am cinstit, și dreptul lui Dumnezeu, n'am avut să mă căesc de aceasta nici odată.

Auzind viersul cel dulce al graiului domnesc, pârcălabul mai prinse puțină inimă și se incumese a zice :

— Păcat de Dumnezeu Măria Ta, să-ți arunci urgia cea aspră asupra unui slujitor credincios, să faci să se necinstească căruntețea unui slujitor supus fără să-l fi judecat mai întâiu, știindu-te totdeauna drept.

— Ce sunt acestea care le spui tu, pârcălabe ? îi zise Vodă plin de mirare și pierindu-i seninătatea după față.

Pârcălabul înțelese că trebuie să se fi jucat vre-o drăcie în istoria aceasta și răspunse :

— Iată, iată, Măria Ta, cum am suferit o pedeapsă pe nedrept. Și spuse tot ce i-se întâmplase cu Tolpa. Când auzi Vodă de una ca aceasta, mânia i-se urcă pe față. Ochii îi scăpărau de supărare. El zise:

— Mișelul! Va să zică el m'a amăgit când mi-a cerut iscălitura sub acele cuvinte, fie voia ta, prefăcându-se a nu ști Tatăl nostru. Nemernicul! Nu mai este vrednic a vedea fața mea. Să se spânzure!

Bietul Tolpa, de cum văzuse pe pârcălabul că venise la curte, se ținea după urma lui să vadă ce are să se întâmple. Când pârcălabul intrase la Vodă, Tolpa se tupilase la ușa și asculta. Iară când auzi groaznicile cuvinte ale lui Vodă, se făcu nevăzut. Il căutară slujbașii să pue mâna pe dânsul, dar el par'că intrase în burtă de șarpe. Tolpa nu e nicăiri. Se trimiseră numai decât oameni în urma dositului de Tolpa.

El bietul, la cine să năzuiască, unde să se ascundă de mânia lui Vodă! Intr'o clipă mii de gânduri îi trecură prin cap. În cele din urmă se socoti că scăpare nu e, decât în grădina lui Vodă.

Acolo știa el niște culcușuri unde nu l-ar fi putut găsi, ziua în amiaza mare, dar încă mi-te noaptea. Se strecură fără a fi văzut de cineva, și se piti într'una din acele ascunzători.

Inima lui Ștefan iar se deschide, seninătatea iar se urcă pe fața lui. Vezi că Ștefan-Vodă avea mai multe ceasuri bune decât rele. A doua zi, către seară, intră în grădină singur, singurel, cum avea de obicei, când avea de citit cărți de pe la împărați și crai.

Tolpa, văzându-l că are să treacă tocmai pe unde se afla el, se urcă ca o mătă într'un măr, legă brâul de un capăt de o ramură a pomului, iar cu celălalt capăt se legă de subsiori și se lăsă a-i bălăbăi picioarele în vânt. Astfel era atârnat printre frunzișul pomului.

Trecând Vodă pe potecă și aruncându-și ochii asupra pomului, văzu pe Tolpa spânzurat. Inima Măriei Sale

se înduioșă, și părându-i rău de porunca ce dase în ziua trecută, zise:

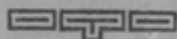
— Sărmanul Tolpa, mare trebuie să-i fi fost groază când a auzit porunca ce-am dat să-l spânzure. El n'a mai așteptat până să vie gâdea a-l mai da și pe dânsul de osteneală, ci și-a făcut seama singur. Imi pare rău de el. De-ar mai trăi încă, l'aș ierta de moarte. N'apucă să mai facă trei pași, și țup! în urma lui Vodă. Cum îi auzi vorbele milostive, el se deslegă iute și sări jos din pom.

Ștefan întorcându-se, îl văzu cu capul în pământ. Iară Tolpa strigă:

— Fie voea ta.

— Bine că barim de frica spânzurătorii ai învățat Tatăl nostru. Atunci m'ai prins cu iscălitura, acum cu cuvântul. Dar să nu mai cutezi a-mi face vre-o blestemăție, că nu vei scăpa cu voia sau fără voia nu știu cui.

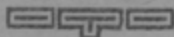
Era glumeț Ștefan cel Mare câte-odată, și-i plăcea a asculta și glumele altora; dară glumele nesărate și nesămuite, erau oropsite; și cei de prin prejurul lui nu prea se jucau cu focul fără să se pârlească.

Vacile de lapte.

Vacile care dau lapte mai mult se pot lesne cunoaște.

Vacile negre sau roșii închise dau lapte mai mult și mai gras. Corpul vacilor care dau lapte mult, e lungueț și bombat; capul nu e gros butăcănos, ochii dulci, vii și cam coboșați; d'asupra sprâncenelor și supt gene, gropițe; urechile lungi, subțiri, rotunjite; coarnele mici, rotunde, cam turtite, cu vârful ascuțit și lucitoare; gâtul subțire și lunguiet; pieptul îngust; picioarele scurte și subțiri; părul moale; vânele de supt burtă și de pe uger groase, umflate; ugerul gros, acoperit de puf des și gros, iar pe ici pe colo, peri lungi mătăsoși, ca mustăți; coada subțire și cât de lungă. Vaca care va întruni aceste calități va da lapte mult și bun.

Leacurile băbești.

„Leacul fie ori nu fie, plata babei să se știe!“ de vorbele acestea ar trebui să-și aducă aminte fiecare om când merge la baba descântătoare. Știu și eu că omul, când e bolnav ori are pe cineva bolnav în casă, întreabă și în dreapta și stânga pe pricepuți și nepricepuți și la urmă tot la descântec ajunge. Și iarăș știu că sunt multe femei cari cunosc fel de fel de burueni lecuitoare, și cunosc și otrăvurile din burueni. Și cunosc și anumite boale, mai ales de-ale femeilor. Eu nu tăgăduiesc că sunt și babe pricepute la câte-o boală și au bunăvoință de-a ajuta cât pot bolnavilor. Dar sunt și babe nepricepute, care nu prea umblă cu crucea în sân și descântă numai pentru câștig, altele o fac numai de lăudăroșie, ori numai ca să le meargă numele și să bage spaimă în oameni de ce putere au ele. „Oho! să știți voi că una e baba Floarea!“ Și bieții oameni cred, că baba Floarea poate când vrea să înghețe apa dela foc, să cheme pe dracul din baltă, să trimită boale și să fure peste șapte sate laptele vacilor, să poarte oameni sburând pe prăjină, și câte alte nerozii de acestea. Ba poate să oprească norii lui Dumnezeu, și vânturile și grindina, și când i-ar plăti cineva bine ar putea să facă să nu mai răsară soarele, iar luna să nu-și mai poată umplea sferturile ei și să rămâe până în veci numai ca o secere. Bat-o Dumnezeu de babă nevrednică, n'o vezi cu ce umblă să sperie lumea?

Apoi sunt și altfel de babe, cam puțințele de minte, cari cred că le pot face toate acestea. Cu adevărat cred, și nu le poți scoate nebulina din cap, și la urmă ar fi păcat să le bagi vină că vreau să înșele lumea. Nu voesc s'o înșele, ci pe ele înși-le le înșală capul lor cel neîntreg, că sunt bolnave la minte. Mai de vină sunt oamenii cari se iau după ele și le dau crezământ. Aceste babe spun de ele că sboară prin văzduh pe mătură, că s'adună cu altele de spița lor, pe răspântii noaptea, că stau de vorbă cu Dracul ăl mare din baltă, că merg până într'al nouălea sat și sug inima copiilor, și câte toate. Sunt biete babe cari buiguiesc cu ochii deschiși, și în aiurarea lor sboară pe mătură, și vorbesc cu Satana, și acest vis al lor, adică vedenia ce au, o cred, urgisitele de ele, că se întâmplă într'adevăr.

Nu-i tot una baba Rada cu Rada baba! Una își vede de burue-nele ei și descântă numai unde e de vindecat o boală, și voeste numai mântuire și bine, iar doftoriile ei sunt văzute de toată lumea. Și de acestea sunt multe femei prin sate, și neveste și mai în vârstă, femei cinstite și așezate și cari s'ar rușina până în albul ochilor când le-ai bănuî că umblă cu boscoane și cu vrăji și cu dracul prin ulcele. Dar cealaltă babă descântă numai unde e să facă rău, să trimeată

Sfaturi practice

privitoarea la creșterea viermilor de mătasă.

Dela ministerul agriculturii și domeniilor se dau următoarele de-slusiri referitoare la creșterea viermilor de mătase:

Cultivatorii de vermi de mătasă primesc sămânța înviată dela Stat, prin clocitorii comunali, în mod gratuit și sunt obligați a preda gogoșile ce produc tot statului la cea mai apropiată stațiune de re-scumpărare. Din altă sămânță nimeni n'are voie a face culturi.

Este cu desăvârșire oprită vânzarea, înstrăinarea sau întrebuin-țarea gogoșilor de către cultivători. De asemenea se oprește cumpăra-rea de gogoși de către alte persoane în afară de stat.

Cei ce nu se vor conforma, vor fi pedepsiți conform legii.

Pentru ca creșterile de vermi de mătasă să dea roade cât mai satisfăcătoare, dăm aci mai jos sfaturile pe cari trebuie să le urmeze un cultivator înainte de a începe creșterea cum și în timpul acesteia.

Local, spațiu, curățenie. Odăile în care se fac crieșteri de viermi de mătasă, trebuie să fie cât de spațioase. Pentru a crește 10 gr. sămânță să cere o odaie de cel puțin 4 metri lățime și 5—6 lun-gime, să aibă ferestre și sobă ca în timpul când se schimbă tempera-tura să ne folosim de ele.

Înainte de a începe creșterea, odaia trebuie văruiată bine, să se spele cu leșie în clocoțe toate uneltele, precum: mese, paturi, etc., să se moaie în lapte de var, apoi să se limpezească de mai multe ori cu apă curată și să fie lăsate mai multe zile la soare, care e cel mai bun curățitor de boale. Pardoseala camerei trebuie să fie stropită și spălată cu leșie fierbinte. Cu deosebire se recomandă primenirea regulată a aerului în casele unde se fac creșteri, căci nimic nu este mai vătămă-tor decât aerul stricat dintr'un local ce se ține închis. Mai bine este ca să sufere puțin de recoare, decât să le lipsească aerul curat.

În localul de creștere nu e bine a dormi, a lăsa animalele (câini, pisici, etc.) și nici a ține lucruri cari dau vre-un miros. În general nu trebuie să se simtă decât numai mirosul ce-l dau frunzele de dud. Afu-marea cu enupere și stropirea cu oțet, precum obișnuesc unii crescă-torii în scop de a curăți aerul, este o mare greșală, căci prin aceasta aerul se strică mai mult, deși mirosul greu pare a fi trecut.

Paturi (polițe pentru creșterea viermilor) se pot face de mai multe feluri de material. În primul rând polițele să se facă totdeauna mici, ca să putem umbla cu ele cu ușurință. Aceste polițe se pot face:

1. Din nuiele uscate, împletite.
2. Din trestie, legate firele între ele cu sfoară.
3. Din coceni de porumb desfăcuți de frunze și legați cu sfoară.
4. Din rețea de sfoară. Aceste polițe se așează una peste alta să nu ocupe loc mult, cu ajutorul a patru pari înalți și pe ei bătute ațele, în formă de scară, pe cari așezăm polițele în formă de rafturi. Astfel le putem lua și pune cu ușurință la primenirea viermilor.

Hrana (cantitatea și calitatea frunzei după vârste). Viața viermului de mătasă atârână nu numai de îngrijirile arătate mai sus, ci și de cantitatea și calitatea frunzei cu care se hrănește. Foile de dud ce se dau ca hrană viermilor trebuie să fie verzi, curate și cu miros plăcut.

Hrana trebuie să fie potrivită vârstei viermilor; în primele etăți, adică în etatea I. și II. li se dă frunză tăiată; mai târziu în a III-a și a IV-a li-se pot da foi mai mari, întregi. Vârstele viermilor de mătasă sunt intervalate între somnurile, pe care le prezintă viermii de mătasă. Viermii dorm atunci când au capul de o culoare stravezie și totdeauna d'asupra botului o pată negricioasă în formă de triunghi. În timpul somnului viermii trebuie lăsați liniștiți, să nu li-se dea decât frunză, fiindcă ei nu mănâncă, ci din contră, sdruncinesc, și neputând să-și schimbe pielea, poate chiar să moară.

Mâncarea să se dea câte mai puțină dar cât mai des. De 7—8 ori pe zi să se dea cel puțin.

Îngrijirile ce trebuie să se dea viermilor în timpul creșterii.

În timpul vieții viermilor le trebuie aer și cât se poate de multă curățenie, de aceea nu este bine să umbli cu viermi sau frunze până ce nu vei spălat mâinile. Pentru aceasta este nevoie să-i primenim și să-i rărim cât se poate des. În primele zile, când viermii sunt mici de tot nu se primenesc, fiindcă nu se pot bine observa și s'ar pierde prin așternutul lor, aruncându-se. Apoi când au crescut mai mari, să se schimbe așternutul la 2 zile și când sunt aproape să se urce să se schimbe în fiecare zi. Timpul cel mai priincios în care trebuie să pri-

menim viermii e dimineața, când li se dă l-a mâncare. Odată cu primenirea este nevoie să și rărim viermii.

În timpul creșterii aerul trebuie să fie întotdeauna cât se poate de curat. De aceea, trebuie să aerisim odaia, deschizând în când ușile și ferestrele, mai cu seamă în vremea de ploaie, când e zapușală în atmosferă. La primenirea viermilor se vor înlătura toți aceia, cari par bolnavi, adică: cari nu mănâncă, par moleșiți, sau cari arată pete pe ei. Aceștia se vor strânge și arde. Patul pe care s'au găsit viermii bolnavi se va spăla imediat cu leșie fiartă sau cu apă de var, se va usca bine și numai astfel va putea fi din nou întrebuințat.

Culegerea frunzei. E bine să se culegă frunza dimineața după ce s'a luat roua sau seara după apusul soarelui. Frunza trebuie să se dea viermilor proaspătă, sau dacă n'o avem la îndemână, să se culegă numai pentru 24 ore. Frunza trebuie să se culegă în pânze curate și pe urmă trebuie resirată pentru a nu se înăbuși. Când se arată ploaie, frunza să se culegă înainte, sau în caz de nevoe chiar pe timpul ploaii, având însă grijă a o usca.

Urcarea viermilor și recolta gogoșilor. Viermii se hrănesc cam 5 săptămâni, după cari nu mai mănâncă, ci caută un loc să se urce pentru a forma gogoșa. Viermii, cari se urcă, se pot cunoaște ușor, căci au o culoare ceroasă și străvezie. Materialul pe care viermii torc gogoșile poate să fie făcut din paie, măturele, ramuri de stejar, talași de rindea rapiță, care e cea mai bună din toate. Dar să se bage bine de seamă, că gogoșile culese să fie mai întâi bine uscate la soare, sau în alt mod.

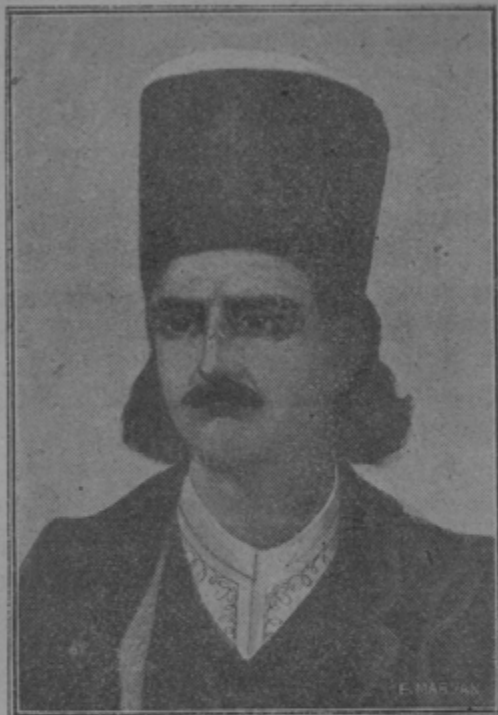
După 10 zile dela învelirea viermilor, gogoșile să strâng. Gogoșile bine coapte se recunosc dacă sunându-le, se aude în interior clătinându-se un miez. Gogoșile culese se așează până la rescumpărare pe paturi în odăi bine aerisite și în straturi cât se poate mai mici.

Gogoșile vor fi rescumpărate de către stat și anume cele de cal. I. cu 30 lei; cal. II. cu 20 lei și cal. III. cu 1 leu kgr-ul.

Secretariatul general al Agriculturii.

Tudor Vladimirescu.

Tudor Vladimirescu 1821—1921.

„Cine trece Oltul mare...?” Auziam pe bătrânii noștri cântând această cântare duioasă, ca o dovadă de legătură sufletească, ce totdeauna a fost între Românii de dincolo și dincoace de Carpați.

Cântăm și noi, cântarea eroului oltean, care acum 100 ani, la 1821 a luat steagul în mână, ca să scape țara de dușmanii, cari o apăsău, îi sugeau sângele. Voinicul Tudor, din satul Vladimir (jud. Gorj), care nu mai putea suferi tâlhăriile, prin cari se jefuia poporul, și în oastea rusească a învățat cum trebuie luptat împotriva păgânătății, a fost chemat de Dumnezeu, să scape țara de starea, în care se afla! Chiemând la arme pe haiducii din Oltenia, au trecut Oltul, au mers până la București, urmându-l pretotindinea poporul, cu nespusă însuflețire, făcându-l chiar Domn al țerii! Cum spune cântarea:

Cine trece Oltul mare?
Ce viteaz răzbunător
Umple astăzi de teroare
Sbirii bietului popor?
Este Tudor, e oșteanul

Ce 'nspăimântă pe păgân :
E Voinicul, e Olteanul,
Este Tudor, Domn Român !
*Să-l urmărim Români cu toți,
Să scăpăm țara de hoți !...*

*

Dar din veselă, cum a fost, cântarea a devenit jalnică. Aceia, cari înșiși aveau cea mai mare parte la fărădelegile din țară, grecii, deși chiar din Moldova pornise și ei o răsccoală împotriva turcilor, pe Domnul Tudor l-au prins în laț și l-au pierdut ! Căci păgânătatea turcului era de stârpit, dar acea a creștinilor nu !

Cine trece strâns în fiare,
Ocolit de vânzători ?
Cine pierde'n închisoare,
La ai țerii apăsătorii ?

Este Tudor, e oșteanul,
Ce 'nspăimântă pe păgân
E Voinicul, e Olteanul,
Este Tudor, Domn Român !

*Sai române, sai nu sta,
Sai pe Tudor a-l scăpa !*

*

Așa s'a sfârșit el !

Sfârșitul tuturor, cari vor binele poporului și se jertfesc pentru el ! Istoria lor e ca o lumină, care se aprinde deodată, arde, apoi se stinge și gândești că întunerecul ce rămâne, e mai mare ca cel de înaintea ! Jalnic o spune asta cântecul lui Tudor, de încheiere :

Cine zace în uitare,
În iubitul său pământ,
Fără cruce, fără floare,
Fără lacrimi pe mormânt ?
Este Tudor, e oșteanul,

Ce 'nspăimântă pe păgân,
E Voinicul, e Olteanul,
Este Tudor, Domn Român!
*Plângi popor nenorocit,
Plângi, că Tudor a pierit...*

*

Dar n'a pierit amintirea lui !

Dacă în tot timpul doinele jalnice pretutindenea aminteau numele lui, la anul 1921, împlinindu-se 100 de ani dela răscoala lui, toată țara, România acum mare, a ținut, prin frumoase serbări, ce s'au ținut la București, să-i amintească numele și vitejia. La aceste serbări a luat parte lumea românească din toate părțile.

Pe lângă aceea prin gazete, cărți și conferințe s'au făcut cunoscute numele și faptele lui Tudor Vladimirescu ! Cuvenit lucru este dar, ca și noi în acest călindar să facem pomenirea marelui erou al neamului, preamărindu-i faptele și arătându-l ca o pildă vie generațiilor, ce urmează !

Când o facem aceasta, din o frumoasă carte, ce s'a scris asupra lui Tudor de dl Ioan Georgescu (*Tudor Vladimirescu*, Sibiu 1921 prețul 3 Lei), lăsăm să urmeze următoarele despre :

Tudor înainte de răscoală.—Starea țării de atunci. Trecând viforul războiului ruso-turc (1806—1812), Tudor se întoarse acasă la Cerneți și-și văzu în pace de gospodărie. Când el, când fratele său Papa sau Pavel era vătăf de plaiu la Cloșani.

Se spune că, din când în când, tot se vedea, că Tudor a luptat în oastea rusească și a ajuns chiar „comandir“. Strângea arme rămase din războiul trecut (puști, pistoale, iatagane și altele) și le ascundea la viea sa dela Cerneți. Credea, că ele mai pot fi vreodată de ceva folos. (Au și fost, precum se va vedea din cele următoare.)

Domn al țării românești în timpul acesta a fost Ion Caragea (1812—1818), unul din Grecii cei mai hrăpăreți, cari

au fost vreodată pe tronul românesc. A și rămas de pomină. În cei șase ani, cât a fost în domnie, n'a avut altă grijă, decât să facă avere, și să și-o trimită peste hotare, să aibă bani albi pentru zile negre. Când a fugit din țară, era plin de bani și avea o mulțime de case frumoase, cumpărate în streinătate.

Pilda lui au urmat-o și cei din jurul său: vistiernicii, postelnicii și ceilalți boieri. Nu înzădar se zice: Dela cap se strică peștele. Din vremea aceasta a rămas următoarea zicală despre vodă Caragea și boierii, cari ocârmuiau țara cu el:

Belul (vistiernicul II) belește,

Golea (vistiernicul I) golește,

Chiriac (postelnicul) pecetluște,

Caragea: cala, cala! (cuvânt grecesc, înseamnă bine! bine!)

Pricina?

Vodă își cumpăra scaunul domnesc pentru câțiva ani dela Sultanul turcesc, dela Marele Vizir și dela ceilalți Pași ai Turcilor. Dela Vodă își cumpărau apoi slujbele boierii cei mari, cari erau în divanul (sfatul) țarei. Dela boierii cei mici, și dela aceștia ceilalți slujbași. Firește, că fiecare se silea să-și scoată nu numai banii dați pentru slujbă, ci și alți bani, cât mai mulți, să aibă cu ce trăi, când nu va mai fi în slujbă.

Polcovniciile se vindeau, pe județ, cu 50, 60, 70, 80, ba chiar 100 de mii de lei. Dar și cel mai sărac polcovnic avea 1000 de lei la zi venit curat. Cum se putea lucrul acesta?

Iată cum!

Polcovnicul își chema ciaușii (slujbașii săi mai mărunți) și le împărțea satele: care unde să se ducă.

A doua zi se întorcea unul câte unul, vestind că din satul cutare câte vite a adus, apoi primeau porunca să le ducă în alte sate.

Intr'aceea veneau țărani cu genunchii plecați să se plângă la stăpânire cu lacrimi ferbinți pentru pagubele ce

suferiseră, iar stăpânirea de atunci făcea cuvenita însemnare despre fiecare plângere, câte și ce fel de vite s'au furat ?

Târgul era plin de săteni și cărciumarii se bucurau din inimă și mulțumeau lui Dumnezeu și harnicului polcovnic, că și-a adus aminte și de ei.

Nu peste mult veneau și ceașii cu vitele furate : boi, vaci, viței, cai și altele, și povesteau ce au pățimit în goanele făcute după tâlharii, cari la urmă o rupseră la fugă cu toții.

Sătenii își recunoșteau vitele, făcând sgomot ca în târg (bâlcu), când polcovnicul porunceă la toți, să tacă din gură și-i întreba :

— Ai tăi sunt boii ăștia, creștine ?

— Ai mei ! răspundea omul.

— Li cunoști de bună seamă ?

— Cum să nu-i cunosc ! Că n'am avut alții decât numai ăștia doi bouleni.

— Atunci să-ți trăească ! Vezi tu, băieții mei, ciaușii, ți-i-au găsit. Frumoși boi. Fac cel puțin cinci sute de lei. A zecea parte ar fi cincizeci de lei, dijma lor. Desleagă-ți băierile punguliței, și să găsești acolo ceva și pentru băieți, căci, de, nici ei nu sunt slugile tale !

— Aoleo ! săracul de mine boierule ! se văieta Românul. Boii ăștia i-am cumpărat numai cu două sute de lei, și dacă aş sta să-i vând acum, nimeni nu mi-ar da mai mult de o sută cincizeci de lei.

— Minți, căne de Român ! făcea ciocoiul. Ori plătești cinzeci de lei, ori scutură-ți căciula și du-te dracului fără boi !

Așa veneau, la rând, un țăran după altul. Multe din vite, se înțelege, nu se mai găseau deloc, și anume cele mai frumoase, fiindcă tâlharii apucau cu ele drumul spre Moldova, spre Dobrogea, ori spre altă țară.

Săptămâni dearândul se petreceau lucrurile astfel în fiecare zi.

Iată cum făcea dijma polcovnicului cam o mie de lei la zi !

Unde mai pui, că dijma era numai una din dările cele multe ale bieților țărani din vremea lui Caragea ! Afară de asta mai era darea de fiecare lună, ajutorul de primăvară, zeciuiața, birul pe capete, care mai ales era amar de tot, și altele și altele ! Și era amar, fiindcă aruncul dărei se făcea pe numărul de case, iar zapcii (oamenii stăpânirii) nu voiau să știe că jumătate satele au luat lumea în cap și s'au dus, unde au văzut cu ochii, numai să scape de greul dărilor.

— Cei rămași acasă trebuiau să plătească și pentru cocioabele părăsite de ceilalți. Cine nu voia să plătească, era bătut și chinuit, de multeori cu cleștele roșite în foc și în chipurile cele mai îngrozitoare, până ce plătea și pentru vecinii săi duși în lume.

Vodă Caragea și oamenii lui (aproape toți Greci) erau de părerea, că țara românească este o vacă, blagoslovită de Dumnezeu, care trebuie mulsă mereu, ca să nu-și peardă laptele.

Nu-i mirare că țara întreagă se ruga și blestema din adâncul sufletului: Doamne, Dumnezeule ! la trăsnește casa blestematului de ciocoiu, care ne suge măduva din oase ! Din holda ce o muncim, nici un bob nu ne lasă să folosim. Copilașii ne stau goi, fiindcă plătim, plătim, — plătim pentru casă, pentru fum, pentru albine, pentru pășune, pentru oile fătate, pentru toate. Și într'o zi ne va cere plată și pentru aer și pentru soare, ba și pentru ca să putem umbla în sdrențe și ca să putem muri de foame. Poate că ne va cere vamă și la intrarea în raiu. Hristoase, Dumnezeule, tu, care ai zis că cel care a fost mai necăjit pe pământ, e 'n ceriu mai fericit, mai dă din ceriul ăla și ciocoiului și dă-ne nouă din ale pământului. Infundă gura lui cu bucuriile ce-

rești, și dă-ne nouă și o bucățică de pâne. Sfinte, nu ne lua cuvântul, dă-ne însă și pământul!

Așa suspina și se ruga întreaga țara românească de atunci.

Se putea oare, ca Tudor Vladimirescu, care trăea în mijlocul poporului și era „un adevărat fiu al patriei“ cum zice el despre sine, să nu audă, să nu priceapă și să nu simtă în toată ființa lui suferințele bietului popor?

Nu!

Stă însemnat despre el, că, ducându-se odată, către sfârșitul domniei lui Caragea, la Vodă, i-ar fi zis :

— Măria Ta! peste puțin se împlinesc șapte ani de când stăpânești, și până a nu pleca, ar fi bine să scapi opinca de dări, *căci tot cei săraci plătesc, iar cei mai cu stare se dau după spate*. Te-ar binecuvânta poporul! Asemenea bine ar fi, să pui la cale, până ești în domnie, să se facă șosele (drumuri) în țară, pentru înlesnirea călătorilor și a mărfurilor.

— Ei, arhon (domnule) sluger, răspunse Vodă, se vede că nu-ți cunoști țara, deși ești crescut și născut aici. Dar cu cine să le faci acestea toate? Cu boierii? Dar știi, câte măsuri bune am luat la începutul domniei mele, și pe toate le-au zădărnicit. Dacă erau uniți și patrioți (cu tragere de inimă pentru țară), ei ar fi fost domni și n'ar fi venit Grecii domni în aceste țări, — Când stai cu ei la sfat, toate se fac; dar cum ies din sfat, nu mai găsești doi boieri uniți într'un gând. — Gândul lor e numai chiverniseala și hoția. — În țara românească două lucruri nu se pot găsi; dreptate și cinste. — În țara asta trebuie să te gândești numai să faci avere și să te duci s'o cheltuești în alte țări.

Așa era domnul și țara românească atunci! Asta era rânduiala, așa numită de Grecii din Fanar, a catahrisisului adică pe românește zis; a tâlhăriei.

Impotriva acestor stări s'a ridicat Tudor cu pandurii săi !
Sufletul lor ni-l arată :

Cântecul pandurilor dela 1821.

Toate plugurile umblă,
Numai plugulețul meu
L'a 'ntelenit Dumnezeu.
Dar o da și Dumnezeu
De-o umbla și plugul meu :
Să trag brazda dracului
La ușa spurcatului,
O brăzduță d'ale sfinte,
Să ție ciocoiul minte ;
Să-ți arunc un semănat,
Cu sângele meu udat,
Ploaie mare, d'apă vie,
Ce sămânța ți-o învie.
Să mi-ți dau un semănat,
Cum de mult nu s'a mai dat,
Semănat de potecași,
Să răsară românași ;
Semincioară d'aia, nene,
Tot cu ochi și cu sprincene,
Sămânță de plumb, de fier,
Ce mi-ți crește pân' la cer.

Mi-am vândut și cămășoara,
Și-mi cumpărai săbioara !

Plugulețul meu nebun,
Cum te prefăcuși în tun !
Vezi, așa mai poți ara,
Și mă scap de angara !

Nu mai, plânge Măriuță,
Vezi de Ion și de căsuță,
Și de biete copile,
C'am ajuns în rele zile.
Să nu plângeți moartea mea,
Că-i pe țară piață rea.
Uite, mergem să arăm,
Telina să despicăm,
Că avem să semănăm.
Voi aveți să mă urmați
Și'nșutit să secerați.
Nu plângeți, nu vă 'ntristați :
Domnul Tudor e cu noi,
Dumnezeu fie cu voi !

Lupta s'a făcut, Tudor a căzut !

Dar lupta lui Tudor n'a fost de geaba ! Căci cum zice
în cartea sa, de încheiere, dl Georgescu :

Aceeaș putere mare, care conduce totul în lume, și că-
ruia îi zicem Dumnezeu, a dat răsplata cuvenită și dușma-
nilor săi. Peste câteva săptămâni (7 Iunie) Grecii lui Ipsi-
lanti, în frunte cu batalionul sacru, fură zdrobiți cu desăvâr-
șire de Turci la Drăgășani pe Olt. Cei scăpați de acolo fu-
giră ca iepurii, încât Ipsilanti nu găsea cuvinte destul de
aspre pentru înfierarea lor. El zicea în cea din urmă cuvân-
tare a sa către armata grecească : „Ostașilor ! Dar ce zic ?
Blestem și batjocură ar fi să vă chem astfel ! Nu ! Nici odată

nu voi mânji acest frumos și vitejesc nume, dându-vi-l voaună, cari sunteți niște cirezi de netrebnici, o gloată de adunături, cărora trebuie să vă zic mai bine dobitoci, fricoși, leneși și tot ce pot găsi cu vorba mai proastă. Vicleniile și vânzările voastre mă silesc să vă părăsesc. Toată legătura care au fost între voi și mine, acum s'a deslegat; mi-e chiar rușine, că am fost căpetenia voastră și că am primit jurământul vostru înaintea lui Dumnezeu și înaintea patriei noastre. M'ați vândut tocmai atunci, când doream să înving sau să mor cu voi dinpreună. Treceți la Turci, mișeilor, toți sunteți de țeapa lor; lingeți-le mâinile, pe care se văd încă petele din sângele sfânt al patriarhului și al episcopilor săi. Porniți de vă cumpărați slugăria, dând ca preț viața voastră, cinstea femeilor și a copiilor voștri." Și încheia înfierând o mulțime de nume cu pecetea trădării.

Fugind și el în Ardeal, înfundă pușcăria din cetatea Muncaciu a Maramureșului. Ieșit de acolo într'un târziu, pierde ca vai de el.

Tot așa se prăpădi și celalalt vrăjmaș al lui Tudor bimbașa Sava, ucis de Turcii cari l-au amăgit în curtea Bucureștilor (7 August.)

S'a împlinit cuvântul Scripturei: „Pe cei răi cu rău îi va pierde și via o va da altor lucrători, cari vor da lui rodurile la vremea lor.” (Evanghelistul Mateiu.)

Domnul Tudor n'a pierit ca un rău. El a adus rod la vremea sa. În anul morții sale a încetat domnia fanariotă. Mai mult în țările române n'au stăpânit Greci din Fanar, ci domni pământeni. La 38 de ani după aceea (1859) cele două țări surori aveau să se unească pentru totdeauna, alegându-și un singur domn în persoana lui Cuza Vodă, iar la 97 de ani dela moartea lui (1918) toate țările române aveau să alcătuiască o singură țară românească, mare și puternică. S'a împlinit ceea ce el a proorocit cu aproape 100 de ani înainte: toți câți au fost „părți ale unui neam” s'au unit, precum a dorit și el.

Dar visul lui Tudor încă nu s'a izbândit deplin. El dăinuește mai departe în sufletele noastre ca un dor neastâmpărat și un stăruitor îndemn spre mai bine, spre mai multă cinste și dreptate, spre un traiu mai omenesc în toate țările române...

Mișeliile și pungășiile din țara noastră n'au încetat. Ne stă mîntea'n loc, dacă ne gîndim, câte nu se fac și acum, cîtă păgînatate strigătoare la cer! De aceea sărbătorind amintirea celui viteaz oștean, care a fost Tudor, să ne dăm sîlînța a lupta împotriva a tot, ce reamîntește în mîndra noastră Romînie-mare cea, ce a fost cîndva, domnia fără-delegilor dintr'o țară a robiei!

Atunci pe deplin se vor adevăra cuvintele poetului (St. O. Iosif.)

...Și tu te-ai înălțat martire,
O Tudor! tot atît de sus
Și tot ca el (ca vulturul) ai fost răpus...
Dar durerosul tău apus
A fost semnal de mîntuire!

VORBE ÎNTELEPTE.

Precum este cerceul de aur în nările rîmătorului, așa este frumsețea femeii cei cu nărav rău.

*

E cu neputință că un stăpîn leneș să aibă servitori silitori.

Aristotel.

*

Răul are aripi și binele merge schiopătînd.

Voltaire.

Există o indisolubilă legătură între cer și pămînt, între Dumnezeu și popor. Divorțul între religiune și politică e blestem.

Mazzini.

*

Poporul iartă pe cei ce îl asupresc, dar nu iartă nici odată pe cei ce îl înșeală.

Montalambert.

ISUS HRISTOS.

— Vieața, patimile și triumful Său. —

De Păr. BERTHE, ieromonah redemptorist francez.

Traducere de: Ariton M. Popa, protopop al Reghinului.

Prefața traducătorului.

Petrecând în anul 1916 și 1917 ca internat în ținutul Ungariei dincolo de Dunăre, mi-a picat întâmplător în mână cartea păr. Berthe despre viața lui Isus, carea — pentru frumusețea ei — cetită, ca într-o răsuflare, m'a dus cu gândul la *poporul* meu iubit. El e atât de dor-nic a se ocupa cu Isus, dar așa de lipsit de cărți în fermecătorea sa limbă ușoară, curgătoare și simplă, cum numai paginile sfinte ale bibliei o au. De aceea am socotit, că timpul exilului nu l-aș putea petrece în chip mai folositor mie și neamului meu, decât traducând această lucrare în limba noastră românească! Cartea părintelui Berthe, nu-i alta, decât o mică biblie, tălmăcită cu avântul sufletesc al unui francez.

Cărturarii români vor afla și ei aci întărire în credința strămoșilor și indemn spre alipirea de popor.

Harul de sus suplinească toată lipsa mea!

Ziua s. martir Pantilimon, 27 Iul. (9 Aug.) 1917.

Traducătorul.

CARTEA I.

Pruncul dumnezeesc.

I. Arătarea.

Irod, tiranul lui Israel. — Preotul Zaharie. — Trimiterea îngerului Gavril. — Nașterea s. Ioan Botezătorul. — *Binecuvântal.* — (Luca I. 5—25, 57—80.)

Erau aproape 35 de ani, de când Irod cel din Idumeea ținea în mână sa sângeroasă stăpânia răpită dela Iuda. Poporul ales alui Dumnezeu nădăjduia acum de-afăta vreme, că vreunul din vlăstarii împăraților naționali la urma urmei totuș îl va scăpa de sub urgisitul jug al străinului. Tiranul însă, ca să împiedece orice putință de a ajunge ei iară la împărăție națională, nu s'a îngrozit de a vărsa sângele Macaveilor până la cel din urmă picur. Ba a vrut să-i facă pe Evrei,

să-și uite și religia părinților, de aceea în Ierusalim a introdus moravurile și obiceiurile Romei păgâne. S'au ridicat teatre imorale în pământul sfânt alui Iehova și circuri, în cari gladiatori se omoriau împurutat cu săbiile lor. Ba au clădit și biserici păgânești în cinstea împăratului August, pe care Irod i-l socotia ca singura dumnezeire de cinstit din partea sa.

Lăsând însă la o parte pe Irodlanii, cari, ca lingușitori slugarnici, erau de o părere cu stăpânul lor Irod, poporul i-a rămas credincios lui Dumnezeu. Tiranul, care umbla să câștige plăcerea poporului, în zădar a zidit de nou, cu strălucire fără păreche, biserica din Ierusalim. Poporul se întrista pentru scandalele, ce pângăriră orașul sfânt, plângea trecutul măreț, blăstema în ascuns pe necredinciosul străin, carele atâtea rele a pricinuit, și-l ruga pe Iehova, să-le trimită odată pe Mântuitorul de atâtea ori vestit de proroci. Și de altmintre destul tălmăciseră cărturarii prin sinagoge, că Mesia nu mai poate zăbovi mult, acum pentru că au fost trecut acușa 64 din cele 70 săptămâni de ani, cari — după prorocia lui Daniil — aveau să treacă mai înainte de venirea lui. Și începând dela Dan până la Berzabe, mereu a răsunat de pe buzele adevăraților Israiliteni dorirea strămoșilor: *„Ceruri, rouați, și pământul să producă pe Mântuitorul său!”*

Și peste puțină vreme a urmat o întâmplare deosebită, care a întărit așteptările acestea. Pe atunci, la câteva mile depărtare de Ierusalim, trăia un preot bătrân, numele lui Zaharie. Era din sămânția preoțească alui Avie și unul din cei 24 preoți, cari împliniau pe rând slujba preoțească în biserică. Mulierea lui a fost Elisaveta, tot din vița lui Aron. Amândoi erau drepti înaintea lui Dumnezeu și țineau cu scumpătate la legea lui Moise. De viața lor nu se puteau atinge nici oamenii. Ei și-au petrecut-o în cea mai mare liniște acolo, în sinul munților Iudeei, așa de bogați în amintiri pătrunzătoare și plăcute. Și pe lângă astea toate o supărare adâncă li-se lăsa lor pe inimi. Stăruiau ei mult în dorul lor și totuș căsătoria le-a rămas stearpă.

Îmbătrâniseră acum și numai nădăjduiau, să le asculte Dumnezeu ruga. Cu toate că mângăia nu se puteau, dar s'au împăcat acum cu lovitura asta; măcar la Israiliteni lipsa de copii era o adevărată rușine.

Zaharie mergea în fiește care an, la anumite restimpuri, în sfânta cetate, ca să-și facă slujba diregătoriei sale în biserică. Odată cu un astfel de prilej, în al 35-lea an al stăpânirii lui Irod Împăratul, în luna Septembrie, după datină au aruncat sorți reprezentanții celor 24 de familii preoțești, ca să știe, care ce are de făcut? Soartea i-a menit moșneagului preot chemarea cea mai onorabilă: de a arde tămâie pe altarul miresmelor.

Intr'o seară, pe la sfințit de soare, a răsunat peste cetate glas de trimbiță, chemând pe credincioși la biserică. Zaharie, în haine preoțești, însoțit de preoți și de leviți, s'a apropiat de sanctuar, înaintând pân'la altarul miremelor.

Acolo unul din leviții ajutători i-a întins jar. El l'a vărsat în vasul de aur din mijlocul altarului, apoi a pus puținică tămâie pe jar. În clipa asta sărbătorească preoții și leviții au eșit din sanctuar, iar Zaharie s'a tras câțiva pași îndărăpt dela altar, după cum era rândueala, și s'a aruncat cu fața la pământ înaintea lui Iehova până s'a înălțat cătră cer fumul cel cu bună mireasmă.

Acolo, la picioarele Dumnezeului atotputernic, cinstitul moșneag a lăsat să-i treacă prin minte toate năcazurile sub povara cărora a îmbrâncit poporul său. Credincios slujbei sale de preot, ca mijlocitor între Dumnezeu și între poporul evreesc, cu glas mișcător a intonat cuvintele rituale: „Dumzeule a lui Israil, scapă pe poporul tău și ne dă pe Mântuitorul pe care l-ai făgăduit părinților noștri.“ Intraceea, colo afară, leviții cântau psalmii de seara și ruga mulțimii strânse în foisor, la intrare, s'a ridicat la cer, ca fumul de tămâie. Zaharie dintrodată numai își ridică capul și vede la dreapta altarului un inger într'o lumină cerească. De demult nu mai trimise Dumnezeu vestiitori cerești la fii lui Iuda. Deci să nu ne mirăm, că la vederea acestei arătări neașteptate inima bătrânului preot a început să tremure. Ingerul l-a liniștit, zicând: „Nu te teme! Să știi, că a ascultat Dumnezeu ruga ta.“

Zaharie a auzit vorbele aceste, dar înțelesul lor nu l-a putut cuprinde cu mintea sa. Atunci i-le-a tâlmăcit ingerul, zicând: „Muierea ta Elisaveta îți va naște ție fiu, și vei chema numele lui Ioan. Și-ți va fi ție bucurie și veselie, și mulți de nașterea lui se vor bucura. Că va fi mare înaintea Domnului; și vin și beutură bețivă nu va bea; și se va umplea de Spirit sfânt încă din pântecul mamă-sa, și pe mulți din fil lui Israil îi va întoarce la Domnul Dumnezeu lor. Și el va merge înaintea lui cu spiritul și cu puterea lui Ilie, ca să întoarcă inimele părinților cătră ficiori, și pe cei necredincioși întru înțelepciunea dreptilor, să gătească Domnului popor desăvârșit.“

Ingerul a tăcut. Sfântul preot, cutremurat până în adâncul sufletului, abia putea crede simțurilor sale. Vine Mântuitorul, și fiul său i-i va obli calea! Asta o spune chiar ingerul Domnului și încă cu vorbele, ce le-a fost folosit cu cinci veacuri mai înainte prorocul Malahia, când l-a vestit pe Inaintemergătorul Mântuitorului. Și totuși în ce chip ar fi cu puțință a se împlini făgăduințele aceste? Prin sufletul lui Zaharie a trecut o umbră de îndoeală și nu putea, ca să nu i-o descopere ingerului.

„Eu sunt bătrân — zice el — și muierea mea trecută în zilele

ei. Din ce voi putea cunoaște aceasta", că are să se împlinească prorocia ta?"

Și răspunzînd îngerul i-a zis lui: „Eu sunt Gavriil, acela ce stau înaintea lui Dumnezeu și sunt trimis a grăi către tine și a-ți binevesti ție acestea. Iar pentru că n'ai crezut cuvintelor mele, cari se vor împlini la timpul lor, iată vei tăcea și nu vei putea grăi până în ziua aceea, în care vor fi acestea.“

În clipa aceea vedenia a pierit, și Zaharie a rămas singur înaintea altarului.

Poporul se mira, căci întârzia el în biserică, pentru că n'ar fi fost iertat să rămâie mai mult, decât tocmai e de ajuns, ca să-i deie lui Iehova cinstea, ce i-se cade maiestății lui dumnezeiești. Mulțimea începuse acușa a se neliniști, când iacă Zaharie se ivește în pragul bisericii. Pe fața lui se vedea spaimă și totodată și fericire, asemenea și în ochii lui. Și-a ridicat mâinile, să binecuvinteze pe credincioșii îngenunchiați înaintea lui, însă buzele nu vreau să i-se deschidă, ca să rostească vorbele îndatinate. Binecuvîntarea moșneagului a trecut mută asupra mulțimii; iar, când s'a depărtat, s'a silit a-le da de știre prin semne, cumcă i-au amuțit buzele pe urma unei vedenii tainice.

Prorocia îngerului s'a împlinit din vorbă în vorbă. Și a fost, dacă sau împlinit zilele slujbei lui, Zaharie sa întors la pașnica sa casă. Iar după zilele acelea a purces grea muierea lui, Elisaveta. Și s'a ascuns în cinci luni, ca nime să nu știe de bucuria ei nespusă. A rămas singură cu Dumnezeu și i-a mulțămît, pentru că s'a milostivit a lua ocara ei dintre oameni. Iar Elisavetei i-s'a umplut vremea să nască, și a născut fiu, după spusa Îngerului. Și s'au bucurat cei ce locuiau împrejur, rudele, prietinii și oamenii, împreună cu dânsa, cu care a făcut Dumnezeu milă deosebită.

Și a opta zi dela naștere au trebuit să taie pruncul împrejur. Rudele și cunoscuții au venit, ca să-i puie nume, după rîndueala legii. Familia a făcut înțeles comun, să-i puie numele Zaharie, ca la tatăl său. Așa voiau ei, să rămână pomenirea sfântului moșneag. Elisaveta, care cunoștea voia lui Dumnezeu, s'a împotrivit din toate puterile. Ori-cât au rugat-o neamurile, ea răspundea statornic: „Ba, ci să se cheme Ioan.“

Iară ei se mirau și-și arătau nemulțumirea pentru alegerea asta, a cărei cauză n'o puteau pricepe, și mereu stăruiau, zicând: „că nimenia nu este întru rudenia ta, carele se cheamă cu numele acesta.“ Dacă au văzut, că Elisaveta e neînduplecată, s'au îndreptat către Zaharie. Iară el cerând panechidă, (o tăbliță de ceară) a scris, zicând: „Ioan este numele lui.“

Și se mirau toți de hotărârea asta pe cât de fără veste, pe atât

de neașteptată, Peste puțin însă au fost mărturii la o întâmplare și mai minunată. Nici n'a scris bine numele fiului său, Spiritul sfânt s'a scoborit peste Zaharie, a deslegat limba lui, legată de nouă luni de zile, și fiii lui Israil au putut auzi glasul unui nou profet, însoțit de Dumnezeu. Bătrânul, cu brațele întinse către cer și cu inima, ce ardea de flacăra iubirii dumnezeiești, a grăit așa :

„Bine e cuvântat Domnul Dumnezeu lui Israil, că a cercetat și a făcut răscumpărare poporului său.

Și a ridicat corn de mântuire nouă în casa lui David servului său. Pe cum a grăit prin gura Sfinților, a profeților săi celor din veac.

Mântuire de vrăjmașii noștri și din mâna tuturor celor ce ne uresc pe noi.

Să facă milă cu părinții noștri și să-și aducă aminte de legătura lui cea sfântă.

De jurământul care s'a jurat către Avram părintele nostru, să ne deie nouă, ca fără de frică mântuindu-ne din mâinile vrăjmașilor noștri.

Să-i slugim lui întru sfințenie și întru dreptate înaintea lui în toate zilele vieții noastre.”

Până aci preotul lui Iehova, în însuflețitul său simțământ de recunoștință, nu s'a gândit, decât la Răscumpărătorul, a cărui venire o vestia, iar acum își îndreaptă privirea către cel nou născut și o rază din lumina dumnezească aruncă lumină peste chemarea acestuia (alui Ioan). De pe buzele tatălui s'aude în glas tremurător de mișcarea sa sufletească prorocia aceasta :

„Și tu, pruncule, profetul celui Preaînalt te vei chema, că vei merge înaintea feței Domnului, să gătești căile lui.

Ca să dai cunoștință de mântuire poporului său, întru iertarea păcatelor lor, pentru milostivirile îndrumării Dumnezeului nostru ;

În cari ne-a cercetat pe noi Răsăritul cel de sus, ca să lumineze celor ce ședeau întru întunec și în umbra morții.

Să îndrepteze picioarele noastre în calea păcii.”

Moșneagul a tăcut. Toți martorii acestei priveliști au fost cuprinși de o sfântă temere și s'au depărtat, gândindu-se la cele văzute și auzite. Și în tot ținutul de prin munții Judeei s'au vestit repede toate cuvintele aceste și păstorii de prin munți se întrebau între sine : „Oare ce să fie pruncul acesta ?” — Ce gândești de el ? „Că și mâna Domnului era cu el.” Cum creștea cu trupul, așa se desvoltau în el mereu și darurile cerești : abia scăpat de sub îngrijirea mamei, pierde dintre oameni și se retrage singur în pustie. Trăiește ascuns de ochii oamenilor și nu-l cunoaște numai Dumnezeu, până în ziua, când i-a plăcut Spiritului sfânt, să-l arete către fiii lui Israil.

II. Maica Fecioară.

Fecioara Maria. — Părinții ei. — Zemislire nepăfată. — Viața ei în biserică. — Căsătoria. — Vestea îngerului. — Întruparea. — (Luc. I. 26—38.)

În vremea aceea în Nazaret, micul oraș din Galileea, trăia o tină ră fecioară din vița lui Iuda, rudă de-aproape cu Elisaveta și cu Zaharie. Numele fecioarei : Maria.

Oamenii nu știau mai mult despre ea, decât, că se trăgea din neam fruntaș, măcar că înafară se vedea așa de simplă și de modestă. După tatăl său Ioachim se ținea de familia împărătească alui David, iar după mama sa Ana de vița preoțească alui Aron. După căderea casei împărătești din stăpânire, strămoșii Mariei și-au pierdut rangul și averile, au fost prigoniiți de noii domni ai Iudeei, pentru că vedeau în ei niște pretendenți primejdioși la tron.

De aceea ei și-au căutat liniștea și siguranța într-o desăvârșită, retragere. Pe Ioachim și pe Ana nu-i cunoștea tiranul Irod. Ei își duceau viața lângă turmele lor, trăind în pace în singurătatea unei văi ferite. Pe lângă toată sărăcia lor, atâta avere aveau, cât s'ajute pe cei strămtorați și s'aducă câte-o jertfă pe altarul lui Iehova.

Totuș zilele lor erau triste, pentru că Cerul nu s'ă milostivit, să le binecuvinteze căsătoria cu prunci. S. Ana chiar așa, ca și mama lui Samuil, — tot Ana și aceea — n'a încetat a-l ruga pe Domnul, să n'o lase tot stearpă. Împreună cu ea se ruga și Ioachim, dar se părea, că Dumnezeu tare a vrut să le pună la încercare răbdarea. Măcar, socotind blândeța lor peste măsură de mare, chiar pe ei i-a fost ales Dumnezeu, ca prin ei să săvârșească planul, decât care niodată nu s'a zemislit altul mai minunat nici în înțelepciunea lui Dumnezeu. Și când cei doi căsătoriți își pierduseră acum orice nădejde, Domnul i-a dăruit cu o fetiță, carea avea chemarea dela Dumnezeu, ca să fie în veci mărirea lor și mândria neamului.

Pe făptura aceasta binecuvântată a venit-o Dumnezeu din veci, să fie peste toate făpturile mai sus, chiar și peste împărații și împărătesele cari vor reprezenta prin viacuri puterea Lui; peste Sfinții, în cari se văd, ca într-o oglindă nemărginitele perfecțiuni alui Dumnezeu, ba și mai pe sus de cele nouă trepte îngerești, cari stau împrejurul tronului dumnezeesc. Eva în raiul cel pământesc n'a fost așa de nevinovată în ochii lui Dumnezeu. Estira n'a fost așa de vrednică de iubire. Iudita na fost așa de tare și neclătită în caracterul ei (în purtarea ei de omenie.)

Îndată la zidirea Fecioarei a făcut Dumnezeu o minune, cum n'a făcut de dragul nici unui fiu alui Adam. Pentru că a păzit-o de pă-

catul strămoșesc, măcar că dintru început și ea a fost vlăstar din neamul cel pătat. Unda nămolosului rău de păcate, ce se rostogolește peste întreagă omenimea, s'a oprit în clipa zemislirii Fecioarei și dela căderea neamului omenesc încoace, atunci au văzut îngerii mai întâi o făptură nepătată. Și corurile îngeresti au intonat însufleșitul imn: „Cine e aceasta, frumoasă ca soarele, strălucitoare ca stelele cerului?”

Ioachim și Ana au strâns la inimă cu bucurie pe această fică aleasă alui Dumnezeu, mărita naștere a căreia vor sărbători-o pururea pe întrecute îngerii și oamenii. Nu cunoșteau părinții negrăita mărime a comorii, ce li-s'a încredințat în grije, dar de aceea curând au băgat de seamă, că această poruncă cerească nu seamănă cu nici una de pe pământ. Încă nu începuse a grăi, și faptele ei erau povățuite de minte. Și nici în mișcărilor cele mai supuse simțurilor ea nu era supusă patimilor, cari în inima omenească de regulă se scoală împotriva minții. Ioachim și Ana n'au încetat a se adânci în harurile, cu cari a îngrămădit Dumnezeu pe această pruncă minunată și s'au legat, că pruncia ei vor pune-o în serviciul bisericii.

Și aievea, abia a împlinit ea trei anișori, și părinții au dus-o în sfânta cetate, ca s'o arete lui Dumnezeu. Prunca suia trepții bisericii cu inima copleșită de bucurie. Era fericită, că se poate închide în casa lui Dumnezeu, căci inima ei numai pentru Dumnezeu bătea. Acolo, în chilia de lângă sanctuar, repede i-au trecut frumoasele zile ale prunciei, între blândețele sale soațe. Lucrul ei era: să cetească cărțile sfinte, să gătească hainele de lipsă la slujbă și să cânte împreună cu soațele sale imnii de laudă ai lui Iehova. Și dacă și-a îndreptat vreodată privirea către Sfânta sfintelor, îi veniau pe buze vorbele însuflate ale strămoșului său, împăratul David și repeția, cu inima aprinsă de iubirea către Dumnezeu, aceste cuvinte: „Cât sunt de iubite corturile tale, Doamne! Că mai bună este o zi în curțile tale, decât mii în corturile păcătoșilor.” (Ps. 83.)

Ori de câteori suna ceasul jertfei și preotul așeza pe altarul arderii animalul rânduitor spre aceasta, ea se ruga lui Iehova fierbinte, ca să primească această ispășitoare vărsare de sânge cu milă pentru mântuirea poporului său și să le trimită odată pe Mesia cel făgăduit părinților. Ea n'avea altă dorință, decât ca cu ochii săi să poată vedea și să poată cinsti pe femeia binecuvântată, carea va fi menită să-L aducă pe lume. Fiecare fică alui Israil doria, să poată fi mama Mântuitorului. Numai Maria se socotia nevrednică de o cinste așa de negrăită. Intr'una din zile, fiind ea însuflată de Spiritul sfânt, a și abzis de fapt prin o legătuintă sărbătorească. Uitând, că trăiește în trup omenesc, i-s'a ridicat sufletul cu totul la îngerii din ceruri și i-a făgăduit Domnului, că, în afară de Dumnezeu, ea nu vrea să mai cunoască alt mire.

Când a trecut peste vârsta prunciei, tinăra Fecioară a trebuit să părăsească biserica și să se întoarcă în casa din Nazaret. Tata și mama, îi muriseră într'aceea și biata orfană a rămas singură în lume, în vârsta de abia 14 ani. Rudeniile, între cari erau și Elisaveta cu Zaharie, i-au dat sfatul, să se mărite după vr'un membru din familie, pe cum cerea și legea. Ca singură moștenitoare, era datoare să se mărite după neamul cel mai de aproape, ca să rămâie averea în familie. Ea s'a încredințat cu totul povățuirii Spiritului sfânt, carele i-a și șoptit, s'asculte de sfatul neamurilor, și împotriva legătuiței sale s'a învoit la căsătorie.

Pe bărbatul Fecioarei l'a chemat Iosif. Era din viața lui David, ca și Maria, și prin Solomon să trăgea în linie dreaptă dela împărații lui Iuda. Pe lângă toate, că obârșia lui se ducea îndărăpt până la Avram prin un lung șir de strămoși măriți, dar însușirile sale nobile întreceau și strălucirea nașterii. Era drept și temător de Dumnezeu, dar sărac și din o stare de jos, ca și Maria. Era teslar în Nazaret și i-și agonisea pâinea întru sudoarea feței sale. Venindu-i la cunoștință legătuița miresei sale, a înțeles numai decât voia lui Dumnezeu și s'a hotărât să păzească verguria soției sale.

Domnul nu aștepta alta, decât căsătoria aceasta în vergurie, ca apoi să-și îplinească planul, pentru care a pregătit omenirea vreme de 40 de veacuri. Fecioara din Nazaret ingenunchia într'una din seri în simpla sa locuință și se ruga lui Dumnezeu și mai fierbinte, ca alteleori, Dintr'odată numai o lumină cerească strălucește în spre ea și o deșteaptă din adâncirea sa. I-și ridică capul și iacă, la câțiva pași dela sine, vede un înger, stând înaintea sa. Era marele vestitor alui Dumnezeu, arhangelul Gavriil cel, care mai înainte cu 500 de ani i-a fost vestit prorocului Daniil timpul Mântuitorului, iar acum nu de mult îi vestise lui Zaharie nașterea Înaintemergătorului Aceluia. A făcut o închinăciune adâncă înaintea Fecioarei și apoi i-a grăit cu glas smerit așa cum vorbește un supus cu împărăteasa sa, zicând: „Bucură-te ceea ce ești plină de dar; Domnul este cu tine; binecuvântată ești tu între muieri.“

Maria a priceput, că în fața ei stă spirit ceresc, și nici nu s'a spăimântat de această cercetare; dar au adus-o totuș în ceva tulburare aceste vorbe de laudă și închinare, căci acestea, după părerea ei, nu i-se pot cădea unei ființe muritoare. Umilinta și roșeața din fața ei i-au vădit simțemintele. A și înțeles-o asta Îngerul, deci a adus vorba mai departe în ton blând, agrăind-o acum pe nume: „Marie ai aflat dar la Dumnezeu. Vei lua în pânțec și vei naște fiu, și vei chema numele lui Isus. Acesta va fi mare și Fiul celui Preînalt se va chema. Și-i va da lui Domnul Dumnezeu scaunul lui David tătâne-său;

și va împărăți în casa lui Iacob în veci, și împărăția lui nu va avea sfârșit.“

Asta nu se poate răstălmăci. Mesia, cel așteptat cu dor de 4 mii de ani, trebuia să vie în lume, și acest Mesia mântuitor, Fiul adevărat alui Dumnezeu, va fi totodată și fiul Mariei. Apăsată de povara acestei vrednicii, Fecioara se cufundă pe câteva clipe într-o mirare mută. Dar deodată numai îi vine în minte legătura sa de vergurie, ce cu orice preț voia să o și țină, de aceea îl întreabă pe Inger:

„Cum va fi aceasta, de vreme ce nu cunosc bărbat?“

Solia cerească îi răspunde: „Spirit sfânt va pogori peste tine, și puterea celui Preaînalt te va umbri; pentru aceea și sfântul, cela ce se va naște dintru tine, se va chema fiul lui Dumnezeu. Și iată Elisaveta rudenia ta și e-a a zemislit fiu la bătrânețele ei; și a șesea lună este ei aceasta, celei ce se chema stearpă; că la Dumnezeu nici un cuvânt nu este cu neputință.“

Maria n'avea lipsă de dovedirea aceasta. Ea știa, că minunile sunt o jucărie în mâna celui Atotputernic. Înțelese ea, că cu mijlocirea celui Atotputernic va fi mamă și fără să înceteze de a rămânea vergură, drept' aceea a strigat: „Iată servitoarea Domnului: fie mie după cuvântul tău.“

Cât ce și-a dat Fecioara învoirea, Ingerul a pierit; iar Fiul Celui Veșnic s'a pogorât din cer și s'a întrupat în pânțele celei nepătate. În clipita aceea oștile îngerești au salutat pe împăratul împărăților și Domnul domnilor; pe Dumnezeu-omul, care, ca om, e fiul lui David, alui Avram, alui Adam, și s'a născut din sângele cel mai curat al fericitei Fecioare; că Dumnezeu, e mai înainte de veci născut din Tatăl: Dumnezeu din Dumnezeu, lumină din lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat.

Iacă taina de închinat, carea în noaptea aceasta de mii de ori binecuvântată i-a răpit pe îngeri până la însuflețire, ba și pe însuși Dumnezeu: *taina întrupării Cuvântului*. Pomenirea acelei nopți va aduce-o mai apoi în minte fiește cărui om sunetul clopotului: dimineața când îl trezesc primele raze ale soarelui; la amiază, când muncitorul își rupe pe o clipă lucrul său, și seara, când, plecându-se soarele, iar îl cheamă la odihnă. Și când îmbucurătorul sunet de clopot va striga peste orașe și sate peste dealuri și văi: „Cuvântul trup s'a făcut și s'a sălășluit întru noi“, atunci se va pleca tot genunchiul și tot capul înaintea Dumnezeu-omului, și se va smulge din fiecare inimă omenească acest strigăt vesel în cinstea mamei Fecioare: *Bucură-te, Marie, ceea ce ești plină de dar; Domnul este cu tine; binecuvântată ești tu între mulieri!*“

III. Cercetarea.

Călătoria în Hebron. — Casa lui Zaharie. — Întâlnirea Mariei cu Elisaveta. — Sfințirea lui Ioan. — Vorbele Elisavetei. — *Mărește*. (Luc. I, 39—56— Mat. I, 18—25.)

În zilele ce-au urmat după întruparea cuvântului, Maria s'a adâncit cu multă umilință în meditații asupra împrejurării, că Domnul a fost așa de bun, și și-a îndreptat ochii săi spre biata orfană din Nazaret făcând'o pe dânsa mamă a Fiului său celui sfânt. Acesta n'a fost curat numai un vis frumos, ci un adevăr real. Încă-i răsunau în urechi vorbele îngerului. Dar și altminteri focul nou și până aci necunoscut, care-i înflăcăra inima, îi spunea deslușit că-e de față Dumnezeu iubirii.

Din ce-și frământa ea mintea mai mult cu gândirile acestea și sufletul i-se umplea tot mai mult de recunoștință către Acelă, carele în ciuda nevredniciei sale a ridicat'o la o vrednicie așa de nemărginită. Nu simțea altă lipsă, decât a unei rudenii, căreia să-și poată descoperi taina și cu care să-și poată împărți fericirea. Măcar că trebuia să-și ascundă taina afund în suflet, până când va plăcea lui Dumnezeu, ca El însuș s'o descopere. — Numai Cei care i-a dat această mare taină, putea fi în stare a lumina sufletele în de ajuns, ca s'o și priceapă.

Atunci Domnul a șoptit Mariei gândul de a cerceta pe rudenii sa, Elisaveta a cărei neașteptată fericire, i-a fost împărtășit'o îngerul. Ori nu era cu dreptate ca între astfel de împrejurări s'o facă pe aceea părtaşă în îngrijirea sa cea bună, să se bucure cu ea împreună și s'o ajute, ca pentru acest mare har să dea vrednică laudă lui Dumnezeu.

Era un drum de 30 de mile, peste dealuri și peste pustiurile lui Iuda. Iubirea însă nu vrea să știe de greutate și de oboseală. Dar și altfel Dumnezeu, carele trăia într'ansa o îndemna mereu la drum.

Se apropia sărbătoarea Paștilor. Și astfel înaintau multe cete cu cămile și catări către Ierusalim. Maria încă s'a alăturat. Și mergea cu pași grăbiți peste colinele lui Efraim. Salutând orașul sfânt numai în treacăt dealungul șirelor de munți, după cinci zile ajunse în străvechiul oraș Hebron (S. Luca zice, fără a hotări de mai de aproape, cumcă Fecioara a mers într'o cetate de alui Iuda: *In civitatem Iuda*. Noi credem ca și mulți alți scriitori, că în locul acesta este vorba de orașul preotesc Hebron, cu toate că mulți, urmând tradițiilor din veacurile de mijloc, caută locuința lui Zaharie în micul oraș *Ain-Karim*, cale de două mile dela Ierusalim.)

În casa bătrânului preot stăpânia pace și liniște adâncă. Dela arătarea din biserică încoace, retras întru sine însu-și, se gândea fără

cuvânt la marea venire a pruncului, pe care-l purta Elisaveta în pânțec. Iară ea, plină de lumină de bucurie sfântă, își petrecea zilele, mulțumind lui Dumnezeu, pentru că întru milostivire și-a adus aminte de părăsirea și de amarul ei. Chiar nu s'aștepta, s'o cerceteze tinăra sa verișoară, când iacă deodată se ivește în pragul casei sale. Maria o salută cu vorbele îndatinate: Domnul este cu tine!

La cauzul acestor vorbe mistice Elisaveta s'a cutremurat în adâncul sufletului său și a simțit, cum puncul pe care-l purta în pânțec, s'a mișcat în bucuria lui. Tot atunci mintea ei, la șoapta Spiritului sfânt, a înțeles pricina pentru care el s'a mișcat. Pruncul adevărat s'a sfințit în pânțecul mamei, după cum îngerul de mai înainte i-a fost vestit lui Zaharie. S'a curățit de pata păcatului strămoșesc. S'a umplut de har dumnezeesc. Și în aceeași clipă, făcând uz de minte a salutat încă din pânțecul mamei sale pe Răscumpărătorul său cel nevăzut. Și încă de acum, s'a silit a răspunde chemării de înaitemergător vestindu-l pe Dânsul mamei sale.

Elisaveta, luminată îngrabă de Spiritul sfânt, n'o mai privia pe verișoara sa ca pe o femeie de rând, ci ca pe o ființă mai înaltă, mai frumoasă, decât îngerii; iară buzele ei cu bucurie au strigat: „Binecuvântată ești tu între femei, și binecuvântat este fructul pânțecului tău!” Și inima credincioșilor va răsună până la sfârșitul veacurilor de acest strigăt al iubirii însuflețite întru cinstea mamei Fecioare. Apoi a adăus: „Și de unde mie aceasta ca să vină mama Domnului meu la mine? Că iată cum fu glasul închinării tale întru urechile mele, săltă pruncul cu bucurie în pânțecul meu. Și fericită e, carea a crezut, că va fi săvârșirea celor zise ei dela Domnul“.

Fecioara din Nazaret, în mirarea ei de toate întâmplările aceste minunate, pân' aci mereu a tăcut; iar acum, auzind lauda profetică a Elisavetei, inima ei nu și-a mai putut înăbuși simțimentele, ca și un vas plin cu vârf, care trebuie să se verse. Inima i-s'a înălțat la Dumnezeu, căruia singur i-se cade laudă. Răpită cu sufletul în cer, răspunde la salutarea rudeniei sale cu acest imn măreț:

„Mărește sufletul meu pe Domnul, și s'a bucurat spiritul meu de Dumnezeu mântuitorul meu.

Că a căutat spre umilința servitoarei sale, că iacă de acum mă vor feriți toate popoarele.

Că mi-a făcut mie lucruri mărite cel Puternic, și sfânt e numele lui.

Și îndurarea lui în neam și în neam, spre cei ce se tem de el.

Făcut-a tărie cu brațul său, risipita pe cei mândri cu cugetul inimii lor.

Pogorât-a pe cei puternici de pe scaune și a ridicat pe cei umiliți. Pe cei flămânzi i-a umplut de bunătați, și pe cei avuți i-a scos afară deșerți.

Insuflata Fecioară vedea acum, în insuflețirea ei, cum îi treceau pe dinaintea ochilor Faraon-ii, Holofern-ii, Nabucodonozor-ii și Antioh: asupritorii lui Israil, cari au pierit ca umbra înaintea puterii lui Iehova. Vedea, cum cade umilit tot întruna poporul cel ales alui D-zeu, dar brațul puternic al Domnului iară și iară îl ridică. Acuși apoi vedenia trecutului e urmată de-a viitorului: înaintea ochilor ei profetice se înfățișează țara sa în robie și popoarele chinuite sub jugul duhurilor din iad, și se gândea, că doar ea poartă în pânțele pe Mântuitorul lui Israil și al lumii.

„Luat-a pe Israil robul său, ca să-și aducă aminte de milă, pe cum a grăit părinților noștri, lui Avram, și sămânței lui până în veac.“

Așa a cântat Fecioara din Nazaret și a vestit pământului venirea Răscumpărătorului dumnezeesc. Și de bună seamă așa au cântat ingerii, când au privit mai întâi mărirea Celui dintru înălțime. Așa au cântat Adam și Eva în umbra pomilor din raiu, mirându-se de frumuseța cerului și a pământului. Și așa cântă aici, pe pământ, tot sufletul rescumpărat, luând imnul de cântare a iubirii de pe buzele Fecioarei, când seară de seară își aduce aminte de mărirea și mila lui Isus, fiul Mariei.

Și a rămas Maria împreună cu dânsa ca la trei luni. Și iute a trecut vremea asta în convorbiri plăcute și cucernice. Apoi Maria și-a luat rămas bun dela iubita sa rudenie. Elisaveta cu Zaharie au vărsat lacrimi la depărtarea ei, a aceleia, carea le ducea cu sine pe Dumnezeuul lor. Plâns'a și Maria, pentru că ceva simț dinlăuntru îi spunea că, după aceste trei luni, trecute ca în raiu, vor urma pentru ea zilele încercărilor.

Și aieveau. Intoarcerea în Nazaret i-a adus prilej de mare suferință. Era aproape cu neputință, ca bărbatul ei, când s'au întâlnit mai întâi, să nu fi băgat repede de seamă, că ea are să fie mamă, Iosif nu știa de taina întrupării. De aceea nu știa, ce să gândească și ce să facă. Ori cât i-se părea lui, dar nu putea crede, că Maria e păcătoasă: Fecioara mai curată decât toate n'a putut cădea dintr'odată dela o înălțime cerească în mocirla păcatului. Iar dacă-i așa, cum să priceapă el starea asta?

Maria îi citea din față îndoelile, ce-l chinuesc și-i torturează sufletul. Când îl vede că suferă, suferă și ea. Dar pentru aceea fața ei și-a păstrat seninul îngeresc. Nici o îngrijorare nu i-a putut tulbura liniștea sfântă a feței.

De vreme ce nici o vorbă omenească nu era în stare să imprăștie dreptele îndoeli ale bărbatului său, ea a așteptat în liniște, până-ce va veni însuși Domnul, ca să pună un sfârșit acestor încercări.

În urmă Iosif, cu inima sângerată — e adevărat — dar s'a hotărât că va urma, — după cum i-se părea lui, că răspunde mai mult dreptății.

El cinstea legea cu mult mai mult, decât să mai poată sta împreună cu Maria, până nu va înțelege mai întâi taina. Dar iarăși el era cu mult mai blând, decât să pună în fața tribunalului pe o muiere, în a cărei nevinovăție credea într'una neclătit. S'a hotărât deci a o părăsi în liniște, ca să nu bată la ochi. S'a luptat mult cu sine până s'a putut hotărî, că va părăsi pe fata orfană, rudenia și muierea sa, carea înafară de el n'avea alt părtinitor. Mai la urmă de toate, fără să-și descopere cuiva planul, într'o seară făcu toate pregătirile de plecare.

Jertfa aceasta și-a închinat-o lui Dumnezeu, apoi s'a cufundat în somn.

Iacă însă în somn vine îngerul Domnului și prin o vorbă împărstie toate nedumeririle lui. „Iosife, fiul lui David, nu te teme a lua pe Maria muierea ta; că ce s'a născut într'ânsa, din Spirit sfânt este. Și va naște fiu, și vei chema numele lui Isus; că acesta va mântui pe poporul său de păcatele lor.“

Iosif, după descoperirea aceasta s'a deșteptat cu totul schimbat. Spiritul sfânt prin o șoaptă fără de veste l'a făcut, să înțeleagă, că în Maria se împlinește prorocia lui Isaia: „Iată Fecioara în pânțe va avea, și va naște Fiu, și vor chema numele lui Emanul, ce s'a esplicat: Cu noi este Dumnezeu.“ În clipa, când valul măreței taine a întrupărli i-a căzut de pe ochi, a înțeles sfântul patriarh, ce chemare i-a dat lui îngrijirea dumnezească cu privire la prunc și la mama lui. Isus și Maria aveau pe pământ lipsă de un ocrotitor. Asta va fi deci chemarea lui Iosif, ca să poarte grije de aceste două ființe binecuvântate, să le însoțească în toate părțile, ca o umbră pământească a Tatălui ceresc.

Slobozit din îndoelile sale chinuitoare, Iosif nu zăbovește a se supune voii cerești. După suferințele zilelor din urmă iacă urmează zilele de pace și bucurie. Cei doi soți se înțeleg cu cea mai mare încredere despre taina răscumpărării, în care ei aveau să fie unelte în mâna lui Dumnezeu. Iosif a aflat dela Maria despre arhanghelului Gavriil și despre minunatele lucruri, ce s'au petrecut în Hebron, la Elisaveta. Și cu cât aceste două persoane sfinte se gândeau și se răsândeau mai mult la bunătatea lui Dumnezeu față de ei, cu atâta creștea iubirea lor către El, cu cucernicie cu atât mai mare se închinau Mântuitorului din prinsoarea strămtă a pântecelui și cu atât le era mai fierbinte dorul de a ajunge fericita zi, în care-l vor putea primi în brațe și strânge la inima lor

IV. Peșterea Viflaimului

Prorocla lui Mihela. — Împăratul August. — Numărătoarea lui Cîrîneu. — Iosif și Maria în Viflaim. — Staulul. — Nașterea pruncului dumnezeesc. — Ingerii și păstorii. — *Mărire într-un cel de sus.* (Luc. 11, 1—21.)

În vremea, cît Maria aștepta nașterea dumnezeescului său prunc, ea mereu frămînta în capul său vorbele acelea ale Scripturii, cari grăiau despre venirea Mîntuitorului. Ea era cu mult mai cunoscută cu știința Scripturii, decît să nu fi avut știre de însemnata prorocie alui Miheia: „Și tu, Viflaime, Efrata mic ești între miile Iudei, însă din tine-mi-va răsări domn peste Israil, și ființa lui dintru început, că din veac este nașterea lui. „Intemeiați pe vorbele acestea; întăria învățații într'un glas, că Hristos se va naște în Viflaim, întocmai ca și strămoșul său, David.

Cum se va putea însă una ca aceasta, în vreme ce Maria, carea locuia în Nazaret, n'avea nici o cauză, să lase orașul acesta și să meargă în Viflaim? Dumnezeu s'a folosit de un om, ca să deslege greutatea aceasta.

Și prin aceasta Dumnezeu a vrut, s'arăte ori-cui, că domnii pămînteni sunt numai mijloace (unelte) în mîna sa, de aceea a voit, ca omul acela să fie chiar împăratul.

În vremea asta peste tot Apusul și Răsăritul stăpînea împăratul August. Terile, odată așa de mîndre pe neatărnarea lor, adecă: Italia, Spania, Africa, Grecia, Egiptul, Galia (Francia de azi), Britania (Anglia) și Azia mică, au ajuns simple provincii ale împărăției romane și și-au plecat grumazul sub jugul învingătorului. S'au fost luptat ele popoarele multă vreme împotriva acestui jug, dar nebiruitele legiuni romane au înfrînt împotrivirea și a Africei, apărută de mare, și a Germaniei acoperită de păduri străvechi și a Britaniei, colo departe pe Ocean.

Toate au depus armele, iar împăratul, în semn de pace generală a poruncit, să se închidă templul lui Ianus.

De atunci supușii l-au cinstit, ca pe o zeitate: i-au ridicat biserici (temple) aduceau în cînstea lui laude de mărire (apoteoze) și ziceau, că el este „mîntuirea neamului omenesc“.

Iar acum, tocmai în vremea aceea cînd trebuia să viie în lume adevărata mîntuire a neamului omenesc, împăratul și-a adus aminte, să și măsoare mărimea țărilor, ce le stăpînește, și face numărătoarea poporului. Eșit-a deci poruncă dela împăratul August, să se scrie toată lumea, afăt în țările, cari îi plăteau dare, cît și între popoarele, cari s'au fost făcut un trup cu împărăția.

Porunca aceasta s'a întins și peste Iudeea, pentrucă Irod era numai un domn urbarial și atârna dela locțiitorul Siriei. În luna Decembrie a anului 794 deci s'a înfățișat în Palestina Cirineu (Cyrinus) ajutătorul locțiitorului Sestius Saturninus, ca să facă numărarea poporului. A dat poruncă, după care fiește care cap de familie, fiește care femeie și copil, erau datori a-și scrie pe coalele publice: vârsta, numărul familiei, numele sămânției, din care se trăgea, starea de avere și alte amănunte, după cari s'arunca apoi darea. Ba fie-care mai era dator, să se scrie, nu în locul, unde-și avea locuința, ci în cetatea, din care i-se trăgea familia, pentrucă acolo se păstrau arborii genealogici ai neamurilor (adeacă șirul, cum s'a sporit pe încetul neam de neam.) După șirul, cum se născuseră, se reglau drepturile de proprietate și moștenire.

Porunca asta mai de pe urmă îi obliga și pe Iosif cu Maria, care se trăgeau amândoi din vița lui Iuda și din familia lui David, să meargă din Nazaret în Viflaim, unde se născuse David, strămoșul lor. Cum Maria, căreia îi era aproape vremea să nască, s'apropia de munții Judeei, se gândea mirată, cum o duce pe ea Dumnezeu, unde trebuia să se nască Mântuitorul, și cum porunca unui împărat a pus în mișcare toate neamurile de pe pământ, ca să se poată împlini o prorocie, vestită cu 7 veacuri mai înainte de unul din profetii lui Israil.

Cei doi călători ajung în Viflaim osteniți, frânți de oboseala unui drum de 22 de mile. Soarele în apunere întrauria încă cu cele din urmă raze ale sale cetatea lui David, care trona ca o împărăteasă pe un vârf de colină, împrejmuită de dâlme zimbitoare, plantate cu vii și cu olivi. Cu adevărat Viflaimul era atunci *casa pâinii*, orașul belșugului de seceriș, Efrata, *roditorul*, țeara îmbelșugată în bogate pășuni. Pe aceste coline a locuit frumoasa Noemi, alungată de foamete în țeara Moab. De pe pământurile învecinate moabiteanca Ruth a cules spicele, lăsate pe seama ei de secerătorii lui Booz. Și micul David aci, în văile acestea părăsite și-a păscut turma, când a trimis profetul după el, să-l ungă de împărat.

Umblând pe acest binecuvântat pământ, sfinții călători își rechemau în minte amintirile cucernice ale țerii lor, ori mai bine zis ale familiei lor. Casele orașului, dealurile și văile le grăiau tot de strămoșii lor, și mai cu seamă de acel mare împărat, ale cărui cele mai de pe urmă vlăstare erau ei.

Însă cine să fi cunoscut în vremea asta pe Fecioara din Nazaret și pe Iosif, simplul bărdaș? Când au intrat în oraș, s'au pierdut cu totul în mulțimea de străini, îngrămădiți acolo din toate părțile țeri, ca să se scrie. În zadar au bătut la ușile caselor pentru sălaș peste noapte. Nici o casă nu li-s'a deschis, ca să-i primească. Cei din Viflaim aveau

destul năcaz cu încortelarea rudeniilor proprii. Cum se mai puteau îngriji și de cei doi străini, la părere și altmintre așa de săraci și de năcăjiți. S'au îndreptat deci Iosif cu Maria către ospătărie, unde de regulă mâneau peste noapte caravanele. Și asta însă așa era de plină de străini și de animale, încât n'au aflat loc.

Dând în tot locul de uși încuiate, cei doi sfinți călători au eșit din oraș pe poarta Hebronului. Abia au făcut câțiva pași și iacă zăresc o peșteră, în coasta stâncii. Spiritul sfânt le-a șoptit, să rămâie acolo. Intrând ei, văd, că-s într'un staul, unde de obicei se trăgeau păstorii cu turmele lor. Totul, ce era acolo, erau paiele și o iesle. Fica lui David, obosită de drumul lung, se pune să odihnească pe o piatră din stâncă.

Peste puțin încetează orice sgomot și în orașul adormit stăpânește liniște. Singură Maria veghează în peștera părăsită și în fața lui Dumnezeu își varsă simțemintele inimii într'o fierbinte rugăciune. Pe la miez de noapte iacă dintr'odată Cuvântul intrupat în chip minunat părăsește pântecul mamei și se arată înaintea ochilor ei mirați și răpiți, ca o rază neașteptată de soare, ce orbește cu lumina ei. Fecioara cade înaintea lui în genunchi, îl ia în brațe, îl înfășează în scutece simple, și-l strânge la inima sa. Apoi, dând cu ochii de ieslea, în care se obișnuiau a pune mâncarea la vite, pune acolo paie și culcă pruncul pe ele.

În acest staul, ce i-a fost ei loc de adăpost, în ieslea, care i-a fost lui leagăn, pe paiele, ce i supărau trupșorul fraged, sufletul pruncului a grăit așa către tatăl său ceresc: „Sângele țărilor și al berbecilor mai mult nu l'ai vrut. Datu-mi-ai mie trupul, făcut de mâinile tale. Aicia sunt, Dumnezeule, ca să mă jertfesc după voia ta.“ În chipul acesta și-a înbiat Mântuitorul Maiestății dumnezeesti pârga suferințelor și a umilirilor sale. Iar Maria cu Iosif îngenunchiau înaintea lui și cu ochii scăldați în lacrimi se împărtășiau în jertfirea aceasta.

În noaptea asta tainică într'o vale vecină niște păstori își pășteau turmele, nu departe de peștera, în care odihnea Fiul lui Dumnezeu. Ca păstorii vremilor din început, Avram, Isac și Iacob, așa și munciau și ei gândul cu prorociile dumnezeesti. Nu o singură dată l'au rugat ei pe Iehova cu ochii ațintiți spre cer, ca să le trimită în sfârșit odată pe dumnezeescul Mântuitor, a cărui apropiată venire au vestit-o înainte atâția profeți ai lui Israil. Domnul a vrut, să răsplătească credința acestor păstori umiliți. Dintr'odată numai se rupse întunecosul văl al nopții, care acoperia dealurile și văile. O lumină cerească i-a încunjurat pe ei și în ochii lor schinteitori s'arată îngerul Domnului, zicând: „Nu vă temeți; că iacă vă vestesc vouă bucurie

mare, carea va fi la tot poporul. Că vis'a născut vouă astăzi Mântuitor, carele este Hristos Domnul, pe carele voi îl așteptați. Și acesta vă va fi vouă semnul: Afla-veți un prunc înfășat, culcat în iesle."

Încheind îngerul vorba „îndată-și s'a făcut împreună cu îngerul mulțime de oaste cerească, lăudând pe Dumnezeu și zicând: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu — și pe pământ pace, între oameni bunăvoie." Apoi glasurile au amuțit. Îngerii au pierit din fața lor. Și lumina cerească nu s'a mai văzut.

Rămași păstorii singuri, s'au agrăit, ca treziți din morți: „Să mergem dară până la Viflaim, și să vedem cuvântul acesta, ce s'a făcut, carele Domnul ni-l'a arătat nouă." Și, grăbindu-se la staul, au aflat acolo pe Maria, pe Iosif și pruncul culcat în iesle. De pe semnul acesta au cunoscut ei pe Mântuitorul și, căzând cu fețele la pământ înaintea Lui, au mulțămît lui Dumnezeu, că i-a chemat la închinarea Lui.

Păstorii s'au întors dela peșteră, preamărind pe Dumnezeu pentru minunile, făcute înaintea ochilor lor. Și îndată au spus soților săi toate, câte au văzut, și răsunetul dealurilor a repetat în toată Judeea vorbele oștilor cerești: „Mărire lui Dumnezeu, pace pământului!" Și de atunci, de câte ori se întoarce an de an pomenirea acelei fericele nopți, toți învățăceii lui Hristos repetează cu inimă aprinsă de iubire cântarea îngerilor: „Mărire întru cei de sus!" Iar Maria, carea cu băgare de seamă a privit toate minunile acestea, prin cari Domnul a vestit lumii Dumnezeirea pruncului, și-a săpat asemenea afund în inimă toate amintirile aceste plăcute și pătrunzătoare.

Așa a venit Hristos între supușii săi; el împăratul lumii, cu 4 ani înainte de încheierea mii a 4-a de ani, în anul 749 după întemeierea Romei, în anul 40 al domniei lui August și al 35-lea al cărmuirii lui Irod, împăratul Iudeei. În ziua aceasta, ziua cea dintâi a unui timp nou și mai fericit, s'ar fi mirat și împăratul, dacă cineva l-ar fi spus, că oficialii lui chiar acum scriu pe coalele de numărare a poporului un nume cu mult mai mare, decât al lui, și că pruncul născut în peșteră va întemeia o țară mai mare, decât împărăția sa fără margini, și că, în urmă, neamul omenesc, scăpat de sub jugul Cezarilor (adecă a împăraților romani), nu-și va mai număra anii „dela întemeierea Romei", ci „dela nașterea Mântuitorului Hristos."

V. Intimpinarea în biserică.

Tăierea împrejur. — Numele Isus. — Rânduiala legii. — Maria în biserică. — Prorocia lui Ageu. — Simeon bătrânul. — *Acum slobozește*. Prorocie dureroasă. — Ana profeteasa. — Curățirea și închinarea. — (Luc. II, 21—38.)

Când s'au împlinit 8 zile, au tăiat pruncul împrejur, încă acolo în peștera din Viflaim. Insuși Iosif a rostit peste el vorbele ceremoniale: „Mărit să fie Dumnezeu, carele a apăsas pe trupul nostru pecetea legii sale și a însemnat pe fiii săi cu semnul Legăturii, că să-i facă pe ei părtași în binecuvântarea lui Avram, Părintele nostru.“

În felul acesta fiul Mariei s'a făcut fiul lui Avram, fiul făgăduinței, omul acela tainic, de carele grăind Iehova așa îl mângăia pe sfântul patriarh: „Și-ți voi da ție flu, întru carele se vor binecuvânta toate sămânțiile pământului.“

În ziua tăierii împrejur rudeniile i-au pus nume noului născut. Chemat-au numele lui Isus, sau Mântuitor; acest nume binecuvântat, ce îngerul l'a adus din cer, ca prin el să exprime țința, pentru care s'a întrupat Cuvântul; acest nume dulce, plăcut gurii, ca și mierea, urechii, ca ceva muzică puternică, inimii, ca o înaintă gustare a raiului; acest nume, ce numai în genunchi îl rostesc pe pământ, în cer și în iad.

După tăierea împrejur Maria cu Iosif și-au luat o locuință să-răcăcioasă în Viflaim. Ei credeau, că în orașul acesta trebuie să locuiască Messia David, unde l'a chemat și Dumnezeu în chip așa de miraculos (mirunat). După naștere la 40 de zile au mers cu Isus în Ierusalim, ca să-l pună înaintea Domnului, pe cum este scris în legea Domnului.

Căci scris este la Moisi: „Și toată muierea, carea va naște prunc, patruzeci de zile întru cel sfânt (biserică) să nu între — până se vor plini zilele curățirii ei. — Și când se vor plini zilele curățirii ei va aduce un miel de un an curat ori o turturea și se va ruga pentru ea preotul. Iar de nu va afla mâna ei miel, va lua două turturele sau doi pul de porumb, și se va ruga pentru ea preotul și se va curăți. Și în afară de aceea veți aduce mie pe tot cel nou născut și-l veți răscumpăra cu 5 bani de argint (*siclus*). Și de vor întreba pe voi fiii voștri de înțelesul acestei răscumpărări, spuneți-le lor, că din Egipt va slobozit pe voi Iehova cu prețul vieții tuturor celor întâi născuți ai Egiptului și că întru aducerea aminte de aceasta aduceți voi Domnului pe cei întâi născuți ai voștri.“

Această îndolită rânduială privia pe fiește-care mamă, numai pe mama Fecioară nu, și pe fiește-care prunc, afară de Dumnezeescul-prunc. Doar e destul de limpede, că ceea ce a primit în pântec dela

Spiritul sfânt și a născut pe Sfântul sfinților nu s'a putut curăți de nici o prihană. Și cel ce s'a născut, ca să răscumpere lumea, însuși n'avea lipsă, ca să fie răscumpărat. Așa a vrut însă Dumnezeu, ca și aceste două alese fapte să fie întru toate supuse datinilor și legilor vieții comune, ca prin asta să deie lumii pildă măreață de supunere și umilintă.

În ziua rânduită de lege a plecat sfânta familie către sfânta cetate. Maria ducea în brațe pruncul, iar Iosif le urma, ducând jertfa simplă, ce trebuia s'o deie o mamă săracă. Când, peste câteva ceasuri de drum, au intrat în Ierusalim, frunțașilor, arhierilor și cărturarilor jidovești nici prin minte nu le trecea, că acolo, în fața lor, merge acel Mesia, despre mărirea căruia atâta vorbesc ei poporului. De le-ar fi spus cineva, că acel prunc e Mântuitorul lui Israil, ei i-ar fi răspuns cu un zimbet de dispreț.

Maria pășia cu grăbire către biserica, unde și-a fost petrecut așa de fericit anii copilăriei. În vreme ce suia treptele cu Isus în brațe, și-a reamintit și fără voie prorocia lui Ageu. Erau trecute acum 5 sute de ani, de când Evreii, întorși din prinsoarea vaviloneană, au zidit de nou biserica și cetatea. Atunci bătrânii au plâns la gândul, că biserica veche cu cât a fost mai frumoasă! „Nu plângeți! — a strigat profetul. — Încă puțină vreme și va veni acela, carele este dorirea neamurilor și va umplea de mărire casa aceasta. Și mărirea cea de pe urmă a casei acesteia mai mare va fi decât cea dintâi.” — (Profetul Ageu cap 2.) Prorocia asta să împlinit în ziua de azi. Hristos a preamărit cu venirea s'a și a sfințit casa lui Dumnezeu. Însă chiar, ea și în iesle, pe cei învățați i-a lăsat în neștiința lor, și s'a descoperit pe sine numai celor umiliți.

Pe atunci trăia în Ierusalim un cinstit bătrân, cu numele Simeon. În toată viața sa el a slugit cu credință lui Dumnezeu și, încrezându-se în făgăduința Domnului, nu numai pe Mântuitorul lui Israil îl aștepta, ci mai nutria în fundul inimii sale și o altă nădejde dulce. Doar Spiritul sfânt l-a asigurat pe el prin o șoaptă tainică, că nu va vedea moartea până ce va vedea pe *Unsul* Domnului, adecă pe Hristos.

În urma șoaptei Spiritului sfânt, sfântul bătrân venise chiar în ziua aceea în biserică și, când Iosif și Maria au intrat pe poarta bisericii, Simeon l'a zărit pe prunc în brațele mamei sale. L-a ațintit bine pe Isus și ochii i-s'au umplut de lacrimi. În clipa aceea harul dumnezeesc i-a luminat sufletul și a cunoscut pe fiul lui Dumnezeu sub vălul omenirii sale. O însuflețire sfântă s'a făcut atunci stăpână peste Simeon. A luat pruncul în brațele sale, l-a strâns lângă inimă și tremurându-i glasul de mișcat, ce era, a izbucnit în cuvintele: „Acum slobozește, Doamne, pe servul tău după cuvântul

tău, în pace ; că văzură ochii mei mântuirea ta, carea al gătit-o înaintea feței tuturor popoarelor ; luminează spre descoperirea neamurilor și mărirea poporului tău Israil !“

Astfel a grăit omul lui Dumnezeu. Iosif și Maria au ascultat mirați acest cântec de mărire, când iacă numai dintr'odată fața bătrânului se întunecă, ca cum i-ar fi venit în minte un gând chinitor. Le-a binecuvântat pe cele două persoane, și a zis către Maria mama lui : „Iată acesta este pus spre căderea și scularea a mulți din Israil și spre semnul, căruia i-se va zice împotrivă ; și prin singur sufletul tău va trece sabie ; ca să se descopere dela multe inimi cugetele.“ Cu vorbele aceste a vestit profetul împotrivirea ce va face-o Israil față cu împărăția lui Mesia, dar a ținut în aceeași vreme și la Golgota. Maria înțelese, ce mucenicie o așteaptă, însă nu și-a pierdut liniștea, ci a răspuns numai atâta cât a fost zis ea odată și ingerului : „Fie voia Domnului cu servitoarea sa !“

În clipa aceasta sărbătorească a intrat în biserică o altă mărurie, trimisă tot de Spiritul sfânt, ca să cunoască și măriască pe dumnezeescul prunc. Era Ana profeteasa, fata lui Fanuil, din neamul lui Azir. După șapte ani de căsătorie a rămas văduvă, „și a fost văduvă, ca la optzeci și patru de ani, carea nu se depărta de biserică, cu posturi și cu rugăciuni servind ziua și noaptea.“ Și ea, ca și bătrânul Simeon, a cunoscut pe Mesia cel făgăduit poporului său și mulțămită fierbinte a izbucnit din sufletul ei. Răpită de bucurie „a grăit despre dânsul tuturor celor ce așteptau răscumpărare în Ierusalim.“

După descoperirile aceste preamăritoare, dar în aceeași vreme și dureroase, Maria s'a apropiat de foișorul Jidovilor, unde unul din preoți a pășit înaintea ei, a luat cele două turturele, darul mamelor sărace, și a rostit peste ea rugăciunile îndatinate. Apoi preotul a condus-o înlăuntrul foișorului, unde se făcea înălțarea jertfei. Împreună cu Iosif l-au dat pe prunc în mâinile slugitorului lui Dumnezeu, dupăceea iar l-au luat în brațe, plătind cei patru siclus, prețul de răscumpărare. În clipa aceasta, cu totul contrar cu însemnarea slujbei, carea îi da lui îndărăpt libertatea, dumnezeescul prunc, de bunăvoie ia asupra-și robia, se închină pe sine cu totul mării Tatălui său și i-se îmbiie ca jertfă pentru mântuirea omenirii. Iar Maria și Iosif îndemnați de aceeași iubire, încă l'au îmbiat pe prunc lui Dumnezeu, ca pe o dreaptă proprietate, ce Lui i-se cădea.

În chipul acesta sfinții soți de căsătorie împliniră rânduelile legii, apoi s'au întors în Viflaim.

VI. Craii dela răsărit.

Cei trei crai. — Steaua minunată. — Calea lor. — Sosirea în Ierusalim. — Spaîma lui Irod. — Adunarea marelui sfat. — Pe drum către Viflaim. — Închinarea Magilor. — (Mateiu II, 1—12.)

În vreme ce Isus a părăsit Ierusalimul, unde nime nu l'a recunoscut, înafară de un moşneag şi o biată văduvă, Dumnezeu a pregătit o întâmplare, ce i-a silit pe cărturari, Sinedriul jidovesc, ba şi pe Irod, împăratul, ca să se cuprindă cu noul născut.

Dincolo de hotarele lui Israil, sub cerul frumos al Răsăritului, încă locuiau popoare, cari asemenea aşteptau un Răscumpărător. Aceeas nădejde o nutriau Persii, Arabii şi Caldeii. pe când Evreii scoşi din ţara lor se tânguiau acolo pe ţermurii Eufratului, cărturarii acelor popoare ştiriciau unele şi altele despre soarta lor, s'au uitat în cărţile profetice, şi aşa au ajuns şi ei la ceva cunoştinţă despre tainele viitorului. Au aflat, că venirea Mântuitorului o va vesti un semn ceresc, căci unul din profeţi zice: „Il văd pe el şi încă nu-i aicia. Il cercetez cu privirea, măcar e încă departe. O stea va străluci asupra lui Iacob şi din Israil se va scula un sceptru (o cârjă a împărăţiei).“ Înţelepţii aceştia din Răsărit şi altfel se îndatinau a ceti întâmplările cele mari din semnele cereşti; de aceea să nu ne mirăm, că prorocia aceasta cu atât mai bine şi-au păstrat-o ei în amintire.

Într'una din zile trei din capii de sămânţii urmăriau cu atenţiunea încordată mersul stelelor, cari ei le cunoşteau pe nume, chiar aşa cum îsi cunoaşte grădinarul florile din grădină, cari se obișnueste a-le uda zi de zi. Deodată numai ce minune le văd ochii! Observă o stea nouă, de o mărime neîndatinată şi orbitoare în lumină. In aceeaş vreme un glas lăuntric le spune, că steaua aceasta înseamnă naşterea acelui mare împărat, pe care-l aşteaptă Evreii. Ba, pe deasupra, o putere deosebită, supraomenească, începe a-i îndemna stăruitor, să plece întru căutarea acestui domnitor dumnezeesc. Glasul lăuntric răsturnă toate îndoelile şi împrôptirile şi i-a asigurat, că steaua îi va povăţui în calea, pe care au să meargă.

Cei trei Crai — căci aşa îi vom numi — n'au stat împotriva la şoapta harului dumnezeesc. S'au hotărît să facă drumul, de care nici nu ştiau, unde îi va duce. Insoţiţi de slugile sale, încărcăţi cu daruri bogate, pleacă la drum, aştindându-şi privirea spre steaua tainică. Mult a păşit caravana lor pe urmele lui Avram cel eşit din Caldea. Era acuşa mult, de când picioarele cămilelor lor sprintene băteau colbul pustiei şi steaua mergea încă tot înaintea lor. În

urmă au ajuns la ȣermurii Iordanului, apoi pe muntele Olivilor, în faȣă cu Ierusalimul.

Când au văzut ei cetatea cea mare și vestita biserică, ce le sta acum în faȣă cu proporȣiile ei mari, cu păreȣii și turnurile cele înalte, atunci Craii s'au oprit. Ei erau de buna credinȣă, cumcă au dat de cetatea marelui împărat, căutat de ei. În aceeaș clipă a pierit și steaua. Deci să nu ne mirăm, că s'au crezut ajunși la țintă. Se scoboară în sfânta cetate și în mod foarte natural — întreabă de locuitori: „Unde este cel ce s'a născut, împăratul Iudeilor?”

Și au fost tare miraȣi, când cei întrebaȣi le-au răspuns, și ei cu feȣe mirate, că Irod, împăratul Iudeilor, stăpânește acum de 30 de ani, și că ei nu știu nimica de nici un fiu noulăscut al împăratului. „Măcar noi — zic cei trei drumari — am văzut steaua lui la Răsărit, și am venit, să ne închinăm lui.” Mirându-se atunci și mai tare Iudeii, se uitau unul la altul și au început a se întreba între sine. Au aruncat din gură în gură vorbele deosebite ale acestor străini și se întrebau tot mai aprinși, oare nu Mesia cel mult așteptat alui Israil e împăratul, pe care-l vestește steaua aceasta tainică? Până și bătrânul Irod, în palatul său, tremura, când a aflat de întrebarea Magilor. Un împărat noulăscut? Doar numai n'a lăsat tiranul din măcel pe vr'unul din porodiȣa Macaveilor? Ori doară aievea să fie venit Mesia, dela care-și așteaptă Jidovii restabilirea puterii neamului lor? Il mistuia mare neliniște pe tiran. De aceea a chemat în grabă la adunare pe arhierii și pe cărturari.

„După prorocii vostri — le zise el — unde este să se nască Hristos, pe carele va îl așteptaȣi?”

„In Viflaimul Judeei” — răspund ei într'un glas — și s'au provocat la prorocia lui Miheia.

Acuma, știind Irod, unde trebuie să-l caute pe urgisitul său răvnitor la domnie, dacă peste tot este unul, ca acela, i-a lăsat pe sfetnici, îndestulit, să se împrăstie; însă, ca să cunoască lucrul de tot temeinic, a vrut să întrebe în persoană și pe cei trei călători asupra neplăcutei cauze, care pe el l'a tulburat așa de tare. S'a prefăcut, că nu dă mare însemnătate întregii afaceri, i-a chemat pe ascuns la sine, a știricit dela ei timpul stelei, carea s'a arătat, însemnătatea ei, și — peste tot — toate împrejurările, din cari ar fi putut el calcula vrâsta pruncului; apoi a făcut, ca cum și el ar vrea să fie părtaș în sfânta lor țintă și le-a zis: „Mergând în Viflaim, întrebaȣi de prunc cu deadinsul; și dacă-l veȣi afla, daȣi-mi mie de știre, ca și eu mergând să mă închin lui.”

În sufletul lui Irod s'a zemislit un nou plan de ucidere, numai nu voia să-i amărească pe Judeii, cari așa de tare îl așteptau pe

Momă, și de aceea voia să-i stângă viața, fără să bată la ochi. Doar abia trecuseră câțiva ani, de când a înecat în apă pe cumnatul său Aristobul, și apoi s'a îmbrăcat în haină lungă de jale, ca în ochii poporului să-și ascundă păcatul.

Magii nu se nădăiau de planul lui Irod și, încrezuți în sinceritatea vorbelor lui, au plecat numai decât către Viflaim. Nu le-a părut rău, că au lăsat Ierusalimul. Căci iacă, abia sunt eșiți pe poarta lui, și de nou li-se arată steaua. Pe cum călăuza asta minunată i-a condus peste pustiile Răsăritului, le merge și acum înainte deadreptul către cetatea lui David.

Cucernicii străini înaintează pe drum cu sufletul scăldat în plăcere, când iacă dintr'odată numai steaua se oprește. Rămâne pe cer nemișcată și razele și-le trimite, ca o săgeată, către un punct de pe pământ, ca cum le-ar zice: Aci este, pe care-l căutați voi. Măcar acolo nu-i biserică, nu-i palat, ba nici bătră ceva cort împărătesc, ci o căsuță săracă, ca și celelalte din oraș. Ei totuși intră, și, când colo, iacă văd o femeie, carea ține în brațe un prunc, și un bărbat, carele se uita tăcut la aceste două făpturi îngerești. *)

Abia au zărit s. familie și sinul celor trei Crai s'a umplut de simțeminte cu adevărat cerești. Li-s'a părut, că simpla căsuță se umple de o lumină plăcută și strălucitoare, așa că ei se simțiau aproape ca în cer. Și tot atunci glasul lăuntric, care-i îndemnase la drum, i-a făcut să priceapă că în scutecele sărace, în cari e învăluit pruncul, s'ascunde fiul lui Dumnezeu, carele s'a făcut om. Au căzut deci la picioarele lui cu ochii plini de lacrimi și l-s'au închinat. Ca Crai din Răsărit, L'au recunoscut pe acest mare împărat

*) În popor s'a susținut, că cei trei Crai din Răsărit s'au închinat lui Isus în staulul din Viflaim, la 10 zile după naștere. Noi, ca și alți mulți scriitori, conduși de motive foarte grele, credem, că închinarea Crailor s'a făcut numai după ducerea lui Isus la 40 de zile în biserică, și încă ei sau închinat într'o casă din Viflaim, nu în staul.

Întăi și întăi credința rămasă în popor cum s'ar putea împăca cu scrisul sfântului Evanghelist Mateiu, care zice, că Magii au intrat într'o casă, iar nu în staul. „Și intrând în casă, au aflat pruncul cu Maria, mama lui.” (Mateiu, cap 2.)

Apoi mai putem înțelege, să fi rămas sfânta familie, din lipsă, câteva zile în staulul din Viflaim, dar aceea nu ne putem închipui, că s. Iosif n'ar fi fost în stare săptămâni întregi a câștiga altă locuință.

Apoi să îngăduim, că Craii au vorbit cu Irod cu o lună înainte de a fi fost dus Isus în biserică, ar fi putut el atunci Irod să amâne o lună întreagă uciderea pruncilor, socotind mânia, de care s'a aprins, căci nu s'au întors încă Craii pe acolo? Ba am trebui să credem atunci și aceea, că Maria și Iosif n'au dat nimica pe mânia lui Irod, deși „el s'a mâniat foarte”, și l'au dus încă pe Isus în biserică din Ierusalim, deci chiar în ochii lui Irod, în loc să-l ascundă. Din capul următor vom vedea și mai limpede, că fuga în Egipt și uciderea pruncilor s'au petrecut nemijlocit după depărtarea Magilor.

de Domn al lor și i-au închinat coroanele sale. Apoi, descărcând servitorii cămilele, i-au adus Lui daruri, aur ca unui împărat, tămâie ca unui Dumnezeu și smirnă ca unui Răscumpărător al lor, carele a venit, să-și deie viața pentru mântuirea tuturor popoarelor.

Așa s'au împlinit, în chipul cel mai neașteptat, cuvintele profetului, carele zice: „Scoală-te, Ierusalime. Mărirea Domnului peste tine strălucește. Și vor umbla neamurile întru lumina ta, iară împărații întru strălucirea răsărită asupra ta. Multime de cămile te va acoperi și vor veni la tine toți dromedarii Madianului și a Efei din Saba, aducând aur și tămâie și întonând Domnului mărire.”

Din ziua aceasta nu mai este Iehova numai Dumnezeul lui Israel; El aduce la picioarele Fiului său deopotrivă pe Iudei și pe păgâni, pe păstori și pe Craii dela Răsărit.

Magii erau beți de bucurie și le-ar fi plăcut, să rămâie mai mult cu dumnezeescul prunc, au trebuit însă să se depărteze cu grăbire din Viflaim. Domnul adecă le-a descoperit în vis planul ucigaș alui Irod. Și, dupăce ei i-au fost făgăduit lui Irod, că-i dau de știre tot ce află despre noul împărat al Judeilor, le-a poruncit Dumnezeu în vis, să nu se mai întoarcă în Ierusalim, ci pe altă cale să se ducă în țara lor. Craii au ascultat și la amiazi au plecat către Arabia. Peste câteva ceasuri trecură granițele Judeii și și-au făcut drumul mai departe de alatul pustiei. Ca vestitori ai Domnului, în drumul lor au vestit tot, ce au văzut și auzit, așa, că și în Răsărit s'a lătit, ca și în munții Judeei, vestea fericită: Hristos, doritul de veacuri al omenimii, s'a născut în Viflaim.

VII. Fuga în Egipt.

Planurile ucigașe ale lui Irod. — Fuga s. familii în Egipt. — Uciderea pruncilor. — Dumnezeescul prunc în Heliopolis. — Sfârșitul trist alui Irod. — Întoarcerea din surghiun. (Mateiu 2, 13—29.)

Irod aștepta nerăbdător întoarcerea celor trei Crai; ca să știe, de l'au aflat în Viflaim, ori ba, pe împăratul, vestit lor de stea. Dacă a văzut, că nu mai vin, a știricit și a aflat, că ei, după tare scurtă petrecere în Viflaim, s'au depărtat. Atunci Irod, văzind, că l'au batjocorit Magii, s'a mâniat foarte. S'a jurat, că noul-născutul acesta, pe care-l și numesc împărat al Judeilor, nu-i va răpi lui coroana. Irod nădărnăc în viața s'a n'a cunoscut Dumnezeu și de aceea nici nu să gândit, că Domnul cerului ar putea pune piedeci la plănuirile puternicilor lumii acesteia.

Dacă s'au dus Magii, îngerul Domnului s'a arătat în vis lui Iosif, zicând: „Sculându-te, ia pruncul și pe mama lui și fugi în Egipt, și rămâi acolo, până când îți voi zice ție; că va Irod, să caute pruncul să-l pierdă pe el.“

Sfârșind îngerul, s'a făcut nevăzut, fără să-i deie lui Iosif vreme de întrebare. Dar și altmintre sfântul patriarh a fost gata a se supune Domnului și nu i-a pus la cumpănă poruncile. Sculându-se în grabă, a făcut cele mai de lipsă pregătiri de drum și încredințându-se cu totul voinței și îngrijirii lui Dumnezeu, a luat pruncul și pe mama lui noaptea și s'a dus în Egipt. Pe același blând catâr, ce a adus-o pe ea din Nazaret în Viflaim, ducea acum în brațe Maica Ficioară pe fiul său către Egipt. Gânduri triste umpleau într'una sufletul lui. Câte o privire aruncată însă asupra lui Isus din nou readucea în el liniștea și împăcarea. Iosif veghia tăcut și cucernic asupra celor două ființe dragi, încredințate îngrijirii sale, și ruga pe îngerii Domnului, să-i conducă pe drumul acesta greu și primejdios, ce trebuiau să-l facă.

Altfel orașele și satele, pe lângă cari treceau, aduceau în sufletul bieților înstrăinați mereu amintiri foarte plăcute și liniștitoare. La cale de două ceasuri, spre răsărit dela Viflaim, li-se ivește orașul Thekue, în care David, strămoșul lor, a scăpat de prigonirea lui Saul. Colo, în față, văzură valea vestită, unde a pierit oastea lui Senacherib sub loviturile sabiei îngerului omoritor. Cevaș mai depărtător, pe vârful unei coline, se ridica cetatea Rama. Sub zidurile ei a făcut s. familie cel dintâi popas. Trebuiau să facă puțintică odihnă după drumul de trei mile, făcut cu grăbire și pe lângă aceea pe căi stâncoase și prăpăstioase. Doar trebuiau împrăpetate puterile. *)

La Rama sfinții călători au apucat drept spre Apus. Nu trebuiau să facă, decât încă câțiva pași spre miază-zi, și ar fi ajuns la dâlma Hebronului, însă ei se temeau, că soldații lui Irod poate îi urmăresc, de aceea s'au uitat numai din depărtare către casa scumpelor rudenii, Elisaveta și Zaharie. Au salutat numai din depărtare mormântul sfântului patriarh Avram și valea Mambre, în care par'că mai răsunau încă vorbirile de oarecând ale Domnului cu fiii oamenilor.

Lângă Tzirrach, unde au mas peste noapte, munții lui Juda se întind cu o înclinare lină spre largă mare și lasă, să se vadă în

*) N'avem cauză de a ne abate dela direcția statorită de istoricii vechi. Locurile de popas ale sfintei familii se potrivesc cu depărtările geografice și monumentele, ce mai stau și acum întăresc tradiția. Evangheliștii nu pomenesc nici cu o vorbă amănuntele acestei călătorii.

depărtare câmpiile împodobite ale Filisteilor. Încă și aci toate le grăiau lor despre strămoșii, cari, ca și ei, au trebuit mai de multe ori să se refugieze, luând lumea în cap. La dreapta aveau orașul Gaza. Aci era îngropat Samson, sub ruinele bisericii, împreună cu idolii și închinătorii lor. În stânga valea Berzabe le-aducea aminte de Aram, cum s'ă refugiat din calea foametei, de bătrânul Iacob, carele a grăbit în Egipt, să vadă pe fiul său, Iosif. În urmă au ajuns prizoniții în Lebhembe, granița dintre Egipt și Judeea. În câteva zile făcuseră 30 de mile și au eșit din țara lui Irod chiar în clipa, când tiranul, ca să nimicească pe prunci, a făcut o faptă fărădelege, îngrozitoare, și de tot fără scop.

Bătrânul împărat urla în temerea sa și nu mai vedea în jur de sine, decât vrăjmași. Judeii îl uriau, ca pe ucigașul familiei lor împărătești. Nu de mult atentase la viața sa însuși fiul său, Antipatru. Și pe deasupra încă a mai început, să simtă ivirea îngrozitoare boale, care l'a și răsturnat pe urmă în mormânt. Și iacă acum îl mai amenință și aceea, că în locul lui vor proclama de împărat pe un prunc. Intr'o năvală de mânie fără de frâu el cheamă lângă sine pe credincioșii săi gardiști, pe Traci, Schiți și Gali, cari erau dedați cu omorurile, și le poruncește, ca în Viflain și în jurul lui să omoare pe toți copiii sub doi ani. După știricirile dela Crai era sigur, că în măcelul acesta va trebui să fie și Isus.

Ucigașii pleacă cu grăbire către cetatea lui David, năvălesc în case, smulg pruncii din leagăn, ori din brațele mamelor și-i omoară cu o cruzime, ce-ți îngheață sângele în vine. Inzădar țipă mamele în spaîma lor de moarte. Inzădar se încearcă a scăpa cu feții săi și încoace și încolo. Pretutindenî lucește sabia ucigașă și taie fără milă jertfele cele nevinovate. Ca pe vremea lui Ieremia, s'aud și acum de pe înălțimile orașului Rama glasurile de tânguire și desperare. Rachel în fundul mormântului său simția una cu nemângăiatele mame și plângea cu ele, nu — ca oarecând — asupra cadavrelor fiilor săi sclavi, ci asupra cadavrelor sângerate ale pruncilor sugători.

Sărmane mame! Sbiciți-vă lacrămile: fiii vostri nu mai sunt; însă sângele lor s'a vărsat pentru Pruncul-Dumnezeu și milioane de glasuri vor cânta mărirea lor până la capătul veacurilor. „Mărire florilor mucenicilor, pe cari i-a tăiat prigonitorul în pragul vieții lor, pe cum furtuna aruncă sub picioare mugurii împușiți. Părgă a jertfei mântuitoare, turmă fragedă a jertfelor, nevinovatele voastre suflete se joacă cu palmi și cu coroane înaintea altarului Domnului.”

În vremea, când Irod se desfăta în uciderea îngrozitoare, prunc. pe care voia el să-l piardă, ațipia dulce în brațele mamei sale,

În pământul Egiptului. Maria și Iosif, dac'au trecut hotarul Judeei, au ajuns în pustia fără margini, peste care au trecut Evreii, conduși de Moisi. Acolo, în marea aceea de nisip, au rătăcit strămoșii lor 40 de ani. Acolo au mâncat manna cerească și au beut apă din stâncă. Acolo au primit legea lui Iehova, la poalele muntelui Sinai, a cărui culmi le întrezăreau ei acum din marea depărtare. Increzuți în Dumnezeu, carele i-a scos pe Evrei din pustie, sfinții călători s'au afundat liniștiți în necunoscuta pustie. După drum de alte treizeci de mile, care i-a condus pe marginea țărmurelui întinsei mări, au ajuns, în sfârșit, în Faramah. Acolo mersese odată Iosif, ca să-l primească pe bătrânul său tată, Iacob. Apoi, înaintând dealungul Nilului, râul cel sfânt al Egiptului, au trecut peste frumosul șes Tanis, pe care atâtea minuni făcuse odinioară Moisi întru mărirea singur adevăratului Dumnezeu. Picioarele lor călcau acum pământul, pe care au umblat odată patriarhii, socotind între ei și pe pruncul scos din apă, carele a scăpat pe poporul său din Egipt și a fost înainte închipuitorul lui Mesia. Și-au continuat calea până la orașul Heliopolis. Acolo s'au oprit, ca s'aștepte, ce le va rândui Dumnezeu mai departe.

Egiptul, templul uriaș al idolilor, era, ca să zicem așa, locul de întâlnire pentru toate duhurile rele din iad. Acolo se închinau la chipuri idolești în formă de om, la stele, animale, ba și la legumile din grădină. Heliopolis, orașul sfânt, cu templul (biserica) zeului soarelui cu corporațiunile sale de preoți și cărturari, era întru adevăr centrul întregii lumi, ce se închina la idoli. Și Domnul tocmăi în orașul acesta de tot păgân a gătit nouă patrie sfintei familii. În orașul Heliopolis s'au tras Evreii, scoși din țara lor după pustiirea Ierusalimului, iar mai târziu și cei alungați din țara lor strămoșească, acolo i-au ridicat lui Iehova o biserică, care aproape întrecea în strălucire pe cea din Ierusalim. Așadar Iosif cu Maria au dat acolo de patrioți de-ai lor, cari în mare parte erau urmași de-ai celor prigonți, ca și ei.

În sinul acestei societăți iudaice si-au căutat ei lucru, ca să-și câștige pâinea de toate zilele, într'altelă au rămas săraci și necunoscuți, ca și în Viflaim. O peșteră săracă le-a fost locul de adăpost, dar Isus era acolo cu ei, și în mijlocul tuturor încercărilor sufletul lor era plin de fericire.

Peste Irod însă s'au abătut rele zile în palatul său de aur de pe muntele Sionului. Nu mult după uciderea pruncilor s'a lăsat asupra lui mâna răsbunătoare alui Dumnezeu și l'au făcut, să guste încă înainte din pedeapsa de veci. Il mistuia un foc lăuntric, ajuns până la mădua oaselor. Il chinuia o foame nepotolită, ce n'a putut'o

stămpăra cu nici un fel de mâncare. Rane i-au mâncat mărunțiile. Și trupul lui, putrezit de viu, răspândia o putoare ca din iad, ca și cadavrele în putrezire. Vinele i-s'au adunat, ca de sgârciu. Membrele trupului s'au umflat de boală de apă și de durere striga așa de înfiorător, că slugile ziceau: „Se lasă mâna Domnului peste omul acesta, întru pedeapsă pentru fărădelegile sale.“ Neștiind doctorii, ce să-i mai facă, l'au dus la scalda Callirhoe de lângă Ierihon. L'au băgat în mestecătură de oleu cu cătran, însă în clipa aceea i-s'au închis ochii și părea, că începe cu totul a putrezi și a se desface. Evreii credeau, că a murit și au isbucnit în strigăte de bucurie. Ca să-i pedepsească pentru asta, a pus în temniță pe capii celor mai de frunte familiei și i-a zis surorii sale Salome, carea era vrednică de el: „Cum voiu muri eu, să-i omori. Cel puțin așa vom fi sigur, că Judea în ziua morții mele va plânge.“ În desperare a vrut, să-și străpungă inima cu cuțitul, apoi a pus să-l omoare în temniță pe fiul său Antipatru, învinuit, că acela ar fi voit să-l omoare pe el. Peste 5 zile a murit în urmă și el. În mormânt l'au însoțit blăstemele întregului său popor, iar dincolo îl aștepta veșnicul blăstem alui Dumnezeu.

În timpul ăsta sfânta familie a trăit în pace în Heliopolis și acum erau mai multe luni, de când mâncau pâinea înstrăinării. Nu odată și-a îndreptat Iosif cu Maria ochii către patria lor dragă, și așteptau cu greu rânduiala lui Dumnezeu, să se poată întoarce acasă. Într-una din nopți apoi iar i-s'a arătat lui Iosif în vis îngerul Domnului și a grăit către el, zicând: „Sculându-te ia pruncul și pe mama lui, și mergi în pământul lui Israel, că au murit cei ce cântau sufletul pruncului.“

Iosif s'a supus îndată, și s'au întors pe calea, pe care au fost venit, de-alungul țărmurelui mării. Ajunși la hotarele Judeei, Iosif avea de gând, să meargă în Viflaim, dar acolo într-aceea se petrecuseră lucruri, cât în grabă Iosif nu știa, ce să facă. Auzise adecă, că în Judeea împărătește Arhelau, fiul lui Irod, tiran și vrăjmaș, al Evreilor, ca și tatăl său. Tocmai de aceea merseseră în Roma 50 de bărbați din cei mai fruntași ai Judeei și s'au plăns împăratului, rugându-l a lua de pe umerii lor jugul urgisit alui Arhelau. „Irod — ziseră ei — a fost mai mult fiară, decât om. Nădăjduiam, că va fi mai bun fiul său, dar, în loc de a ni-se fi împlinit dorințele, numai adineaori el a omorât 300 din ai nostri, și încă în foișorul bisericii.“ Deci trimișii l'au rugat pe împăratul, să nimicească testamentul lui Irod, și să încorporeze (adaugă) Judeea la împărăția romană.

Stând lucrurile, așa, Iosif s'a temut a merge în Viflaim. Nu erau mai mult de 8 luni, de când familia sfântă și-a fost pierdut

urma de-acolo. S'ar afla sigur cineva, carele ar înștiința întoarcerea lor la domnitorul ucigaș, a cărui răsturnare așa de tare o doriau Evreii, și atunci pruncul ar cădea în nouă primejdie. Așa se gândea sfântul patriarh, când iacă în vis capătă poruncă, să meargă de-a dreptul în Nazaret. Temându-se de Arhelau, s'a dus în părțile Galileei, peste cetățile : Gaza, Ascalon, Jope și Cezarea. În sfârșit după cale de 25 de mile, sfânta familie a ajuns în Galilea.

Așa s'a împlinit cuvântul Domnului, zis mai ales către Israil : „Din Egipt am chemat pe Fiul meu.“ Căci Israil era înainte închipuitorul lui Isus, fiul său cel iubit. Vrând, să-i scape pe Israeliteni din robia Egiptului, le-a făcut cale peste Marea-roșie. Ca să-și scape fiul, alungat tot pe țărmurii Nilului, calcă în picioare pe un tiran sângeros și-și conduce fiul îndărăpt în țara strămoșilor, pe o cale de El însuși arătată ; însă nu-l mai conduce în Viflaim, unde se născuse, ci în Nazaret, ca să se îplinească o altă prorocie : „Că Nazarinean se va chema.“ Așa își îndeplinește Dumnezeu în lume veșnicele sale hotărâri împotriva științii falșilor învățați și împotriva silniciei celor fără de lege.

VIII. Nazaretul.

Isus în Ierusalim. — Între cărturari. — Viața retrasă alui Isus. — Ascultarea lui. — Sărăcia sa. — Casa slântă. — Muncă și rugă. Isus înafară. — Moartea s. Iosif. (Luca 2, 40—52.)

Nazaretul din mijlocul Galileei n'avea mai mult de 3 mii de locuitori. Cei mai mulți din ei erau meșteșugari și plugari. În orașelul ăsta simplu și-a petrecut Isus anii prunciei și ai tinereței. Acolo a crescut în înțelepciune și în plăcere înaintea oamenilor. Cu toate că înafară nu-l deosebia nimica de ceilalți copii, totuși virtuțile sale timpurii arătau sfințenia fără de margini a vieții sale.

Încă la vârsta de 12 ani era supus rânduelilor legii și de aceea părinții l'au dus la Paști în Ierusalim. De Arhelau n'aveau să se mai teamă, căci împăratul l'a pus din slujbă și l'a trimis în surghiun (exil) într'un colț retras al Galiei. S'au alăturat deci împreună cu pruncul la o caravană, ce mergea către sfânta cetate. Sosiți acolo, Isus, acuma mai întâi în viața sa, ia parte la jertfe ; acuma mai întâi vede pe altare animalele de jertfă și-i ascultă pe cărturarii poporului, cum explicau textele sfinte, adică biblia.

Trecând sărbătorile, caravanile s'au înșiruit iar la drum. Drumurile erau coperite de lungile șiruri de călători, iar munții răsunau de cântece cucernice. Așa au ajuns pe seară și Iosif cu Maria în orașul Bethel, cel dintâi loc de popas în drumul dintre Ierusalim

și Nazaret. Numai aci se uitară ei după prunc, între cei de vârsta lui. Dar de jaba au mers dela o ceată la alta. Nime nu știa, unde-i. Nime nu l'a văzut. S'au spăriat și, plini de îngrijorare, s'au întors numai decât și s'au dus pe aceeași cale în Ierusalim. L'au căutat pe străzi și în casele, unde nădăjduiau, că l'ar putea afla, însă totul de jaba. În urmă au mers de nou în biserică. Aveau nădejdea, că-l vor găsi în vr'unul din foșoarele, cari împrejmuiiau Sfânta sfintelor.

Era chiar, când cărturarii aveau datina de-a-și ținea prelegerile lor în școala cea mare a sinagogei. În vremea aceea îl puteai auzi acolo pe vestitul *Hillel*, care 40 de ani a condus marele sinedriu; înafară de el încă pe asprul *Samai* (Schammai), care se întrecea cu cel dintâi și în multe cazuri îi era contrar; pe învățatul *Ionatas*, carele a tradus pe limba caldească cărțile istorice și profetice, și pe alți învățați distinși, cari toți erau foarte umblați în știința s. Scripturi. La picioarele acestor vestiți profesori ascultau cu mare luare aminte mulți învățăcei vorbele înțelepciunii, eșite de pe buzele lor. Cât de mirați au rămas Maria și Iosif, când, intrând în sala aceasta, au aflat între învățați pe pruncul, căutat acum de 3 zile în zadar. Dar se părea și mai mare mirarea adunării. Pentru că Isus, amestecat printre învățăcei, la început numai a ascultat învățăturile dascălilor bătrâni, iar mai apoi s'a apucat să le pună și el întrebări. Întrebările sale arătau atâta agerime și adâncime de spirit, încât mirați se întrebau atât profesorii, cât și învățăceii, că pruncul acesta de unde și-a luat înțelepciunea aceasta, ce la o așa vârstă încă n'a putut-o culege din cărțile filosofilor. Mai târziu, când își vestia Isus tot în biserică asta învăătura sa, învățații aceștia ai lui Israil și-ar fi putut aduce aminte de micul Galilean, care în vârstă de 12 ani i-a adus pe ei în încurcătură prin istețimea întrebărilor sale și prin înțelepciunea răspunsurilor.

Intr'acestea Maria și Iosif s'apropie de prunc și din adâncul inimii bietei mame a izbucnit gingașa plânsoare:

„Fiule, pentru ce ai făcut nouă așa? Iată tatăl tău și eu îngrijați te-am căutat.”

Și el le-a răspuns cu dulceață: „Ce este, că m'ați căutat? Au n'ați știut, că întru cele ce sunt ale Tatălui meu, mi-se cade mie, să fiu?”

Maria încă nu înțelegea atunci bine toate amănuntele chemării, ce a încredințat-o Dumnezeu Fiului său. Totuș ea ținea toate cuvintele aceste întru inima sa și le socotia, ca o lumină pogorită din cer, menită, să-i arate ei, cum are să se poarte față de Fiul său. Arătând pruncul supunere deplină către poruncile Tatălui său,

a eșit, împreună cu părinții, din biserică și cu ei s'au întors în Nazaret.

Natura a făcut adevărată pustnicie din acest oraș, unde și-a petrecut Isus tinerețele. Jur împrejur de el erau dealuri și-l închi-deau de sgomotul lumii. Insu-și orașul sta pe partea din lăuntru a dealurilor, ca un mare amfiteatru, deasupra unei văi înfloritoare, coperită de smochini, olivi, vii și arătoare roditoare. Din valea aceasta, încunjurată de toate părțile cu înălțimi, privirea ți-se ridică în chip neîncunjurat către cer. Aci a voit Răscumpărătorul să întemeieze împărăția lui Dumnezeu, înainte de a o vesti oamenilor.

Oamenii dela păcatul din început, în loc să-l lase pe Dumnezeu să stăpâniască în inimele lor, s'au socotit pe sine înși-și de dumnezei și n'au vrut să știe de alte porunci, decât de poftele nepotolite ale patimilor sale păcătoase. Isus a venit pe pământ, ca un nou Adam, ca să statorniciască de nou împărăția lui Dumnezeu. De aceea și-a început lucrarea așa, că în persoana sa proprie ne-a arătat pe omul, carele se supune cu totul Domnului Cerului.

În loc de a se lua după legea îngânfării, și a se prezenta ca dumnezeire, Dumnezeu-omul a luat formă simplă de serv și într'atâta s'a supus voii Tatălui ceresc, încât peste tot El nu cunoștea altă voință, decât a Aceluia. Ba a mers și mai departe: El, ziditorul cerului și al pământului, așa s'a supus lui Iosif și Maria, cari erau făpturile sale proprii, ca cum s'ar supune lui Dumnezeu însu-și.

Și nu numai n'a făcut nici o greșală, ci a rupt'o pe față și hotărît cu tot, ce-l duce pe omul căzut, ca să calce în picioare legea lui Dumnezeu. Bogăția și gala, dorite de sgârcenie; onorurile și plăcerile, după cari umblă fudulii și destrăbălații, El le-a disprețuit, ca pe niște Dumnezei mincinoși, ca pe niște vrăjmași jurați ai Celui ce singur are drept a stăpâni peste inimi.

S'a născut în staul, iar în Nazaret a locuit într'o căsuță săracă. Locuința Mariei era lungă de 10 metri și largă de 4. Se termina într'o mică peșteră, scobită în stânca din coasta dealului. Isus n'avea altă palută în lume. Și în loc să-și desmierde trupul și să-i procure plăceri și liniște, și-a adus aminte de porunea lui Dumnezeu către omul cel dintâi: „Întru sudoarea feței tale vei agonisi pâinea ta.” Conduc de tatăl său crescător, își vedea des de dimineață de lucru. Și în vreme ce Maria se îngrija de ale casei, el lucra în atelierul lui Iosif. Dumnezeegțile sale mâni învârtiau cu sânguință securea și firezul, iar umerii i-se îndoiu sub greutatea poverilor mari. Nici prin minte nu le trecea nici neamurilor, nici consătenilor săi, că în acest simplu muncitor, care se îmbracă, ca și ei, și cu care se poartă oamenii, ca și cu ei, îngerii cerului cunosc pe Fiul lui Dumnezeu și i-se închină.

Inima lui Isus era scutită de robia patimilor și nu bătea, decât pentru Dumnezeu, și pentru sărmanii fii rătăcitori ai lui Dumnezeu, pe cari voia El să-i întoarcă la Tatăl lor.

În zori, când în oraș totul dormia încă, rugăciunea sa se înălța către cer. Peste zi ori ce faptă a sa era povătuită de iubirea către Dumnezeu. Seara, când pleoapele i-se împreunau, inima încă veghia. În Nazaret o zi era, ca și ceealaltă: zilele muncii și ale rușii, ale păcii și fericirii, pe cari furtunile lumii nu le tulburau și păcatul niciodată nu le-a pătat. Fericii toți, cari, ca și Isus, îl lasă pe Dumnezeu stăpân peste inimile lor. Astfel de oameni gustă încă aici în lume din bucuriile cerești.

Așa s'a petrecut viața lui Isus în Nazaret. Era ascunsă dinaintea oamenilor, pentru că trebuia să fie o pregătire pentru învățătura despre împărăția suflătească, ce avea s'o întemeieze aici pe pământ. O viață cu totul alta îl aștepta pe dumnezeescul Răscumprător după asta. Cu trecerea anilor trupul i-s'a dezvoltat și înălțat; în trăsăturile sale se vădia blândeță și vrednicie, cari pe toți îi îndemnau, să-L cinstească. Și în cc chip împrăstie soarele treptat lumina sa, așa și mintea lui Isus scotea la iveală din zi în zi mai bogat acele comori ascunse așezate în El de Dumnezeu. Din fruntea lui strălucia drăgălăsie. Fiecare vorbă a sa era bunătațe. În umblet și în ținută era vrednicie, și rânduială în toate faptele sale. Nu de jaba era El Învățătorul, pe carele nu-l puteau mustra de păcat; Învățătorul, pe carele de aceea l'a trimis Dumnezeu la oameni, ca să-i învețe la adevăr și la virtute, nu numai cu vorba ci și cu pilda sa.

Așa au trecut pruncia și tinerețele lui Isus în raiul pământesc din Nazaret. Inse, durere! — se apropiau într'una zilele vijelioase ale vieții sale publice. Maria se gândia tristă, că nu peste mult va trebui să se despartă de bunul și scumpul său fiu, deși numai în chip trecător. Tot atunci i-a venit în minte și prorocia sfântului bătrân, Simeon. Par'că acum-acum îi răsună în urechi sgomotul împotrivirii contra lui Isus, și acum-acum simția biata mama sabia, ce avea să-i treacă prin inimă. Și, de câte-ori se uita la Isus, i-se umpleau ochii de lacrimi.

Apoi, ca a solie, a despărțirii, a intrat jalea în casa din Nazaret. Sfântul patriarh Iosif și-a sfârșit viața de pe pământ și s'a strămutat la somnul dreptilor. Înc'odată, și pentru cea din urmă, i-s'au oprit ochii cu iubire asupra Fiului dumnezeesc și a ficei lui David, asupra acestor două comori, pe cari Dumnezeu i-le-a încredințat lui spre îngrijire. Și până ce Isus l'a binecuvântat, îngerii i-au dus sufletul în sinul lui Avram.

Rămas Isus numai cu sfânta sa maică, vorbeau cu drag despre chemarea, ce o are El de împlinit. Numai gândul ăsta îl ocupa, și aștepta mereu ceasul, când va trebui, să se arate lumii spre mărirea Tatălui său și spre mântuirea sufletelor. Când și când de pe dealurile din jurul Nazaretului se uita la orașele și satele, în cari va răsuna nu peste mult învățătura sa; la lacul frumos al Galileei; la maiestosul munte al Javorului, la culmile muntelui Carmilului, cari îi ascundeau din vedere popoarele din Apus, cari ședeau în umbra morții. Ochiul său dumnezeesc vedea în depărtatul orizon, pe țărmurii mării, mulțimile de popor, cari odată vor peregrina la mormântul său, și gândul i-s'a oprit pe o clipă la capitala fiitoarei sale împărății, la Roma aceea, în a cărei apropiere îngerii vor muta odată sfânta casă din Nazaret. La astfel de prilejuri o râvnă sfântă îi mistuia sufletul, se ruga fierbinte pentru acele milioane și milioane de suflete, chemate, ca să între în împărăția lui Dumnezeu. Și-L ruga pe Dumnezeu, să grăbească sosirea zilei, în carea își va începe vestirea evangheliei mântuirii.

Un episcop distins :
I. P. S. Sa Dr. Valeriu
Traian Frențiu
al Lugojului.

În 27 Martie 1921 a avut loc la Lugoj serbarea I. P. S. Sale Dr. V. T. Frențiu din incidentul distingerii sale cu rangul de Conte Roman și Asistent la Tronul Pontifical, dată din partea S. Sale Papa Benedict XV.

I. P. S. Sa actualmente e de 46 ani, de 9 ani episcop al Lugojului. Zelul, cu care a lucrat pentru binele diecezei, mai ales fundația de 1 milion Lei făcută la 1920 în favorul diecezei, au atras asupra sa atențiunea celor mai mari și a toată lumea de bine.

Târgurile din Ardeal și Bănat.

(Data zilei este după stilul nou — Gregorian.

La târgurile cari durează mai multe zile s'a însemnat ziua ultimă).

Abrud, la Sân-Toader, Luni în săptămâna primă din Maiu, Luni înainte de Sân-Mihaiu și de Crăciun.

Agârbici, 13 Aprilie, 31 Octombrie.

Aita-mare, 15, 16 Febr. Vineri după înălțarea cat. 27, 28 Decembrie.

Aiud, 25 Ianuarie, 8 Maiu, 19 August, 16 Octombrie.

Alămor, 18 (de vite) și 19 Februarie, 21 August.

Alba-Iulia, Luni după Paștile catolice, 26 Iulie, 30 Sept., 17 Dec,

Almașul-mare, 6 Februarie 1 Maiu, 25 Octombrie.

Alțina, 7 Februarie, 18 August.

Apoldul mare, 19 Martie, 19 Noembrie.

Apoldul mic, 27 Iulie, 21 Decembrie.

Arad, Câte 5 zile, începând Vineri în săptămâna a cincia a Postului mare (catolic) și Vineri înainte de Sânpetru (catolic) și înainte de 5 Noembrie și anume, Vinerea și Sâmbăta numai târg de vite, iar Duminecă Luni și Marți totdeauna târg slobod.

Aradul-nou. (j. Timiș) 1 Martie, 16 Iunie, 18 Octombrie, Marția târg de mărfuri.

Argiehat, 18 Aprilie, 18 Iulie, 6 Septembrie, 9 Decembrie.

Arpașul de jos, 6 Iulie, 11 Octombrie.

Așel, 30 Ianuarie, 11 Aprilie, 29 Iulie, 23 Noembrie.

Baia de criș, 20 Iunie, 19 Septembrie, 19 Decembrie.

Baia-mare, 10 Ianuarie, 21 Februarie, 23 Maiu, 15 August, 7 Noembrie.

Bălcaciu, 3 Mărtie, 9 Decembrie.

Bancfalău, 11 Martie, 9 Decembrie.

Bandul de Câmpie, 1 Maiu, 31 Octombrie.

Basna, 19 Martie, 19 Iulie, cu două zile înainte târg de vite.

Beiuș, Joi și Vineri în săptămâna. Întâmpinării Dlui, Sf. Gheorghe, Sf. Ilie și Sâmedru.

Beclean, 6 Aprilie, 10 Iunie, 19 August, 19 Noembrie.

Bercaș, 12 Ianuarie, 27 Aprilie, 29 Iunie, 19 Octombrie.

Bistrița, Duminecă în prima săptămână din Postul mare catolic, 4 Maiu, 15 August, 7 Noembrie.

Blaj, Sâmbătă înainte de Dumineca Floriilor, 2 Iulie, 6 Decembrie. În 3 zile premergătoare târg de vite.

Bran, 26 Iulie, 23 Septembrie.

Brad, (jud. Hunedoara) 4 Martie, 3 Iunie, 2 Sept., 2 Dec.

Bocșa montană, 20 Februarie, 2 Maiu, 4 Iulie, 12 Sept.

- Boroșebes, 14 Apr., 15 Sept., 8 Dec.
Bozovici, 23 Martie, 24 Maiu, 22 Sept., 22 Dec.
Buziaș, (jud. Timiș) 17 Ian., 18 Apr., 18 Iulie, 19 Sept.
Brașov, Miercuri—Vineri după Joia verde (cath.) și înainte de Cuvioasa Paraschiva. Joi în săptămână târg de vite.
Bonțida, 25 Februarie, 30 Iunie, 21 Octombrie.
Borgo Prund, 14 Aprilie, 30 Octombrie.
Boroșineu, în Duminecile înainte de Sf. Ioan, Sf. Ilie și C. Paraschiva.
Borșea, 24 Februarie, 6 Maiu, 4 Octombrie.
Brad, (jud. Hunedoara) în Joia a treia din Martie, Iunie, Septembrie și Decembrie calend. n.
Brețcu, 12 Ianuarie, 25 Iulie, 13 Septembrie.
Buteni, (jud. Timiș) 10 Aprilie, 20 Iunie, 3 Octombrie, 18 Noembrie.
Buza, 20 Ianuarie, 20 Aprilie, 28 Iulie, 26 Octombrie.
Cacova (jud. Caraș-Severin) 22 Apr., 2 Sept.
Căpâlnas, (jud. Caraș-Severin) 8 Martie, 22 Apr., 7 Iunie, 23 Iulie, 7 Sept., 7 Nov., 31 Dec.
Cal, 6 Ianuarie, 9 Maiu, 18 Septembrie.
Câmpeni, Vineri înainte de Florii și Rusalii, 26 Iunie, 15 August, 20 Octombrie, cu 1 zi înainte târg de vite.
Capolnaș-Mănăstur, 19 Maiu, 25 Decembrie.
Caransebeș, Vineri săptămâna primă din Februarie, Maiu, August, Octombrie st. n.
Cernatul de jos, 21 Aprilie, 5 Iulie, 20 Decembrie.
Chendul-mic, 9 Februarie, 25 Octombrie.
Chezdi Oșorheiu, 22 Aprilie, 14 Octombrie, 24 Decembrie.
Chibed, 16 Februarie, 19 Maiu, 2 Decembrie.
Chișdu, 22 Aprilie, 12 Noembrie.
Ciacova, de Joi până Duminecă în săptămâna din 16 Iunie, 15 August 27 Septembrie, 29 Octombrie și la mijlocul postului mare.
Ciuc-Sân-Martin, 3 Maiu, 9 Noembrie.
Ciuc-Sereda, 18 Ianuarie, 26 Aprilie, 13 Iulie, 29 Septembrie.
Cineul mare, 12 Februarie, 21 Maiu, 17 Septembrie.
Cineul mic, 10 Martie cal. n.
Cisnădie, 17 Iunie, 16 August.
Ciuciu, 3 Martie, 12 Noembrie.
Ciacova, 28 Martie, 23 Maiu, 15 Aug., 3 Oct., 31 Oct.
Cluj, 10 Ianuarie, 12 Martie, 13 Iunie, 1 Septembrie, 2 Noembrie.
Comloșul mare (jud. Torontal) 14 Febr., 30 Maiu, 15 Aug.
Coldea, 12 Aprilie, 17 Septembrie.
Cohalm, Luni după Bobotează r. c. Dumineca a doua din Postul mare cat. Floriile cat., 24 Iulie, 10 Octombrie.

- Comloș, 18 Februarie, 2 Iunie, 19 August, Duminecă.
Cojocna, 21 Martie, 23 Octombrie.
Copșa mare, 29 August.
Corond, 18 Ianuarie, 30 Aprilie, 21 Iunie, 12 August.
Covasna, 11 Februarie, 2 Maiu, 2 Iulie, 11 Noembrie.
Crasna, în Lunia și Marția din săptămâna în cari cad 2 Ianuarie, 27 Martie, 26 Iunie, 25 Septembrie.
Cristur, 10 Februarie, 20 Aprilie, 24 Iunie, 27 August.
Cernatu, 20 Aprilie, 7 Septembrie.
Dej, 14 Februarie, 16 Mai, 8 August, 28 Noembrie.
Detta, în Dumineca premergătoare la 10 Martie, 2 Iunie, 19 August, 17 Noembrie.
Deva, 14 Ianuarie, 13 Maiu, 3 August, 30 Octombrie.
Dezna, 25 Februarie, 1 Maiu, 28 August.
Dicio-Sân-Mărtin, 1 Martie, 1 Maiu, 24 Iulie, 15 Octombrie.
Ditrău, 3 Februarie, 1 Maiu.
Dobra, 6 Maiu, Joi a doua săptămână după Rusalii, 8 Sept., 26 Oct.
Drag, Joia mare cat., 6 Iulie, 18 August, 7 Noembrie.
Drașu, 10 Septembrie.
Eted, 19 Ianuarie, 3 Februarie, 29 Septembrie.
Făgăraș, Joi după Rusalii, 27 August, 23 Noembrie.
Făget. la Botez, sf. Toader, Florii, Ispas, sf. Petru, sf. Maria cea mare, Sănmedru, sf. Nicolae.
Feldioara, 25 Martie, 14 Decembrie.
Frata ung., 27 August, 19 Noembrie.
Ghiertenis (jud. Timiș) 21 Martie, 30 Maiu, 29 August.
Gherla, 4 Februarie, 1 Maiu, 25 Iulie, 28 Octombrie.
Gernesig, 14 Ianuarie, 15 Mai, 16 August, 19 Noembrie.
Ghialacuta, 25 Ianuarie, 30 Mai, 12 Nov., cu trei zile înainte târg de vite.
Gilău, 7 Aprilie, 12 Iunie, 25 Noembrie.
Giriș, 3 Februarie, 8 Iulie, 21 Septembrie.
Goroslău, de pe Someș, 16 Ianuarie, 7 Martie, 30 Aprilie, 5 August, 7 Noembrie.
Gradiște, 5 Maiu, 13 Octombrie.
Grid, 13 Iulie, 25 Septembrie.
Gălgău, târg de vite în 24 Aprilie și 11 Decembrie, în ziua de Joi și Vineri.
Glod, târg de vite în 1-a April, ziua de Miercuri, 19 Maiu, 14 Iulie, 25 Octombrie, târg de mărfuri în 1 April, Miercuri și Joi, 19 Maiu, 14, 15 Iulie, 25, 26 Octombrie, târg săptămânal Miercuri.

Hălmagiu, (jud. Târnava m.), 13 Aprilie, 16 Octombrie.

Hășmașul-Lăpușului, 25 Martie, 6 Decembrie.

Hațeg, la Întîmpinarea D-lui și la Sf. Măria cea mare.

Hida, 23 Martie, 21 Septembrie.

Hodoș, 22 Ianuarie, 17 Aprilie, 21 Septembrie.

Hadad, 27 Februarie, 24 Aprilie, 12 Iunie, 10 Iulie, 9 Oct., 25 Dec.

Huedin, 11 Ianuarie Marți la lăsatul de carne, înainte de Paști și de Rusalile cat. 12 Iulie, 7 Septembrie, 11 Noembrie și Marți înainte de Crăciunul cat.

Hunedoara, 31 Martie, 31 Maiu, 28 Iunie, 31 Octombrie.

Iara, 15 Aprilie, 17 Septembrie.

Ibașfalău, 27 Ianuarie, Bunavestire și Ispaș, 22 Iunie, S.-Mărie cea mică, 7 Noembrie.

Ighiu, Vineri după Rusalii, 13 Octombrie.

Ilia, 6 Ianuarie, 24 Martie, Luni după Rusalii, 23 Iulie, 15 August, 23 Sept.

Ileanda-mare, 18 Februarie, 2 Maiu, 16 Octombrie.

Jibău, 13 Februarie, 4 Maiu, 10 Iulie, 11 Octombrie, 17 Decembrie.

Jucul de jos, 18 Aprilie, 7 Maiu 22 August.

Lăpușul românesc, Anul Nou (Sf. Vasile), Bunavestire, a 2-a zi de Rusalii, 7 Septemvrie.

Lăpușul unguresc, 10 Ianuarie, 14 Maiu, 14 Iulie, 7 Septembrie.

Lochința, 1 Maiu, 25 Aprilie, 1 Iunie 20 Septembrie.

Lipova, 23 Aprilie 20 Iulie 8 Septembrie, 8 Noembrie.

Lugoj, Sâmbătă înainte de 27 Ianuarie, 29 Aprilie 19 Iunie, 6 Octombrie

Lupșa (Jud. Turda-Arieș) 11 Ianuarie, 3 Maiu, 18 Septembrie.

Macfalău, 2 Ianuarie, 24 Aprilie, 24 Iunie, 9 Septembrie.

Măgheruș, 24 Ianuarie, 28 Martie, 24 Iulie, 2 Noembrie.

Mănăradea, 24 Maiu, 15 Octombrie, cu două zile înainte târg de vite.

Miercurea, 11 Februarie, 14 Iunie, 29 Octombrie.

Micăsasa, 28 Ianuarie 20 Maiu, 18 Octombrie.

Miheș, 24 Ianuarie, 30 Maiu, 3 August.

Maciu, Floriile cat., Ispasul cat., 25 August, 20 Decembrie.

Moldova nouă, 22 Apr., 11 Iunie.

Moldova veche, 8 Aprilie, 14 Aug.

Monor, 31 Maiu, 27 Septembrie.

Moșna, 24 Aprile.

Murășu-Oșorheiu, 17 Ianuarie, Jol înainte de Floriile cat., Luni după Joia verde, 4 Septembrie, 11 Noembrie.

Nedeșul săsesc, 13 Iulie, 30 Noembrie.

Năsăud, 14 Maiu, 22 August, 26 Octombrie.

Nochriciu, 21 Ianuarie, 27 Aprilie, 8 Octombrie.

Ūcna, 1 Aprile, 6 August, 20 Decembrie.
Odorheiu, Joi la mijlocul Postului mare, 4 Iunie, 18 Septembrie, 5 Dec.
Olpret, la Florii, Ispas, 19 Iulie, 27 Septembrie, 19 Decembrie.
Oradea-mare, 1 Martie, 7 Iunie, 30 August, 19 Decembrie.
Orăştie, Sămbătă în săptămăna primă a Postului mare cat., Joi după
Rusalii, 4 Octombrie, 6 Decembrie.
Oraviţa, 12 Martie, 12 Iulie Sămbătă.
Orlat, 24 Martie, 24 Iulie.
Ormeniş, 18 Ianuarie, 5 Maiu, 6 Iulie, 18 Decembrie.
Orşova, 20 Aprilie, 6 Sept.
Păncota, 18 Apr., 18 Iulie, 26 Sept.
Panticeu, 24 Iunie, 10 Septembrie.
Paraid, 19 Martie, 28 Iulie, 15 Octombrie, 17 Decembrie.
Pecica romăna, 20 Ian., 11 Iulie.
Pecica ung., 26 Aprilie, 1 Sept.
Periamoş, 11 Aprilie, 2 Iunie, 11 Sept.
Petroşeni, 2 Maiu, 2 Oct.
Petetea, Sămbătă înainte de Rusalii şi înainte de 6 Decembrie.
Poiana-sărată, 21 Martie, 7 Maiu, 2 Iulie, 13 Octombrie.
Prejmăr, 30 Februarie, 6 August.
Proştea-mare, 16 Ianuarie, 28 Maiu.
Racoşul de jos, 24 Aprilie, 24 Iunie, 21 Septembrie.
Reghinul săsesc, 19 Februarie, 12 Maiu, 10 August, 23 Octombrie, cu
2 zile înainte. târg de vite.
Reşinari, 16 Noembrie.
Reteag, 7 Maiu, 12 Iulie, 28 Septembrie.
Rodna-veche, 10 Februarie, 21 Aprilie, 16 Iunie, 28 Iulie 13 Octombrie.
18 Noembrie.
Roşinău, 12 Ianuarie, 28 Iunie.
Săbad, 16 Aprilie, 6 Octombrie.
Selişte, 17 Iunie, 7 Octombrie.
Sămbătă de jos, 11 Aprilie la Ispas.
Sân-Georgiu (j. Toront.) 2 Aprilie, 2 Septembrie.
Sân-Nicolaul-mare, Duminecă înainte de 5 Aprilie, 5 Iulie şi 25 Oct.
Sân-Paul, 25 Martie, 12 August.
Săscior, 17 Martie, 13 Octombrie.
Sebeşul săsesc, 29 Ianuarie, 24 Aprilie, 24 August.
Sibiu, 27 Maiu, 8 Noembrie, şi după Crăciun.
Sic, 29 Februarie, 9 Iulie, 27 Septembrie, 30 Noembrie.
Şeica-mare, cu 1 săptămână înainte de Rusalile cat., 7 Noembrie.
Şeica-mică, 11 Iunie, 29 Octombrie.

Sieul-mare, 1 Octombrie.

Sighetul-Marmaței, săptămâna 1 din post, Luna Rusaliilor, 23 Iunie
3 Noembrie.

Sighișoara, 3 Martie, 11 Iunie, 22 Octombrie.

Șomecuta-mare, Mercuri și Joi după 9 Martie, Joia verde cat., 2 Aug.
35 Octombrie

Șiria, Sâmbătă, în Săptămâna 3-a din postul mare, în Sâmbăta după
29 Maiu, înainte de Schimbarea la față săptămâna 1 a postului
de Crăciun.

Soborșin, 1 Februarie, 30 Aprilie, 5 August, 20 Noembrie.

Șimleul-Silvaniei, 9 Martie, 25 Maiu, 7 Septembrie, 7 Decembrie.

Supurul de jos, Joi după Întâmpinare Domnului, după sf. Petru după
sf. Mihaiu cat și săptămâna primă din postul Crăciunului cat.

Tășnad, 1 Februarie, 30 Martie, 27 Aprilie, 23 Iunie, 31 August, 5
Octombrie, 2 Noembrie

Teaca, 1 Februarie, 1 Maiu, 27 Iunie, 5 Noembrie.

Timișoara, 2 Martie, 17 Maiu, 1 Augut, 14 Septembrie 5 Decembrie.

Teiuș, 20 Februarie, 28 August, 18 Noembrie.

Turda, 24 Aprilie, 24 Iunie. 8 Septembrie, 6 Decembrie.

Ugra (jud. Târnava mică) 28 Martie.

Uzon, 19 Martie. 25 Maiu, 19 Noembrie.

Vajdahaza, 21, 22 Martie 20, 21 Septembrie.

Vajda-Recea 18 Ianuarie, 21 Martie, 1, 2 August.

Vinga, Dmîneacă înainte de Înălțarea Domnului, după sf Ștefan cal. n.
șt Duminecă după Sf. Mihaiu cal. n.

Vințul de jos, 24 Iunie 25 Noembrie.

Vințul de sus, 3 Martie, 8 Iunie, 13 August Noembrie.

Viștea de jos, 6 Aprilie, 27 August.

Voila, 20 Aprilie, 3 August.

Zam, 28 Ianuarie, Mercuri săptămâna 4 din postul mare, 3 Iunie, 21 Iulie.

Zărnești, 5 Maiu 20 Septembrie.

Zălău, Mercurea și Joia primă din Martie, Iunie, Sept Dec. st. n.

Zărând, 28 Febr., 6 Iunie, 8 Aug., 12 Dec.

Zorlențul mare, 28 Iunie, 11 Oct.

Scala timbrelor.

Până la lei	Scala I.*		Scala II.**		Scala III.***	
	Lei	bani	Lei	bani	Lei	bani
100		20		50	1	—
200		40	1	—	2	—
300		60	1	50	3	—
400		80	2	—	4	—
500	1	—	2	50	5	—
600	1	20	3	—	6	—
700	1	40	3	50	7	—
800	1	60	4	—	8	—
900	1	80	4	50	9	—
1000	2	—	5	—	10	—
2000	4	—	10	—	20	—
3000	6	—	15	—	30	—
4000	8	—	20	—	40	—
5000	10	—	25	—	50	—
6000	12	—	30	—	60	—
7000	14	—	35	—	70	—
8000	16	—	40	—	80	—
9000	18	—	45	—	90	—
10000	20	—	50	—	100	—
11000	22	—	55	—	110	—
12000	24	—	60	—	120	—
13000	26	—	65	—	130	—
14000	28	—	70	—	140	—
15000	30	—	75	—	150	—
16000	32	—	80	—	160	—
17000	34	—	85	—	170	—
18000	36	—	90	—	180	—
19000	38	—	95	—	190	—
20000	40	—	100	—	200	—

* Scala I. o trebuințării pentru cambii.

** Scala II. pentru documentele de drept, obligațiuni, contracte de arândare (pentru fiecare an) etc., chitanțe (sub 2 lei libere de timbru).

*** Scala III. pentru contracte de cumpărare și de schimb asupra obiectelor mobile, contracte de livrare, câștiguri de loterie și contracte de noroc (hazard), contracte de prestațiuni de serviciu, împrumuturi sunătoare la purtător, contracte pe acțiuni pe mai mult de 10 ani etc.

De la 20000 de lei mai sus după fiecare mie începută încă 2, 5 și 10 lei.

Cronica anului 1921.

(Evenimentele mai însemnate dela 1 Ian. până la 10 Oct.)

Ianuarie.

4. Concentrări de trupe roșii la frontiera României.
21. În fruntea noului guvern francez, d-l Briand își prezintă programul în parlament.
- Sciziunea partidului socialist italian.
24. Groaznic uragan în Moldova.
25. Congres industrial la București.
28. Congresul prefectilor din Moldova.
29. „Frankfurter Zeitung” arată, cum Lenin a fost subvenționat de Kaiser.

În Cameră: se începe discuția în jurul alegerii d-lui Stere, ca deputat la Soroca. După ce au vorbit mai mulți oratori și membrii guvernului, validată. S'a mai vorbit despre afacerea cu hârtia furnizată de ziariștii maghiari.

Incendiu la Giurgiu.

Februarie.

13. Comitetul central al Socialdemocrației din România publică un manifest către lumea muncitoare, în care arată cauzele rupturii organizației socialiste din țară.

18. Pe biurourile corpurilor legiuitoare s'a depus proiectul de lege al contractului de muncă.

19. Pe linia Giurgiu-București s'a aflat așezată pe șină o bombă, care ridicată prin lucrătorul Marin Grigore, pe acela l-a omorât, pe alți 2 lucrători i-a rănit grav.

24. În cameră mare sgomot în jurul scrisorii d-lui I. C. C. Brătianu, care a renunțat a mai lua parte la ședințe.

25. În senat d-l Dinescu a acuzat pe d-l senator Hențiescu dela Constanța cu luare de mită.

28. Cununia Principesei Elisaveta cu Prințul Gheorge al Greciei.

Martie.

1. Prințul Sapieha, ministru de externe al Poloniei, venind la București, a fost primit cu deosebită onoare. Academia română a ținut o ședință festivă.

3. Moartea lui Nichita, regele Muntenegrului.

7. Asasinarea Zeneidei Spânescu, care a fost tăiată bucăți și într'un cufăr trimisă la Sibiu.

Impărțirea vaselor cu Austro-Ungaria.

10. La Atena căsătoria Prințului Carol cu principesa Elena a Greciei.

19. Noul buget al Statului s'a prezintat Camerii. Cheltueli 4 miliarde 900 milioane, venituri 5 miliarde.

25 - 6 Martie serbările Tudor Vladimirescu, peregrinaj la Târgoviște.

30. În Germania mari turburări comuniste.

31. Alegerea episcopilor de Argeș și Râmnic.

Complot boșevist la Iași.

Carol de Habsburg prin lovitură de stat încearcă să iee puterea în Budapesta.

April.

2. Sentința în procesul comuniștilor.

6. La Roma conferința statelor moștenitoare a Austriei.

17. Socialiștii bănățeni la Timișoara se declară contra comunismului.

20. La Oradea mare se serbează 2 ani dela eliberare.

24. Dl. Titulescu ține conferință asupra reformei finanțiare.

Maiu

6. Congresul advocaților din România-mare.

Adunarea generală a Asociației profesorilor secundari.

7. Primirea Prințului Carol și Principesei Elena la București.

Prinderea atentatorilor comuniști în Basarabia.

13. Arestarea congresiștilor comuniști.

Panama dela Aproxionare.

16. Complotul dela Petroșeni.

Comitagi din Bulgaria atacă mereu satele din Dobruja.

17. Procesiune religioasă la Petrograd.

20. Proiectul de lege asupra clerului militar.

23. Arderea depozitului dela Giagoga.

24. Gen. Badoglio în fruntea unei misiuni italiene decorează orașul București.

25. Mare atentat comunist la Sofia.

26. La Berlin sunt arestați falsificatorii de bancnote de 500 Lei ale Băncii Naționale.

27. Comitetul de 100 a partidului național la Cluj ține ședință.

29. Congresul funcționarilor publici.

Marile serbări întru amintirea lui Ion C. Brătianu, împlinindu-se 100 ani dela nașterea lui. (Vezi fotografia alăturată).

Iunie.

6. Dl. Take Ionescu la Belgrad.

Greva minierilor englezi.

11. Camera franceză ratifică tratatul dela Trianon.

12. Ședința solemnă a Academiei Române, împărțirea premiilor.

15. Descoperirea falsificatorilor de bancnote de 500 la București.

Unul se sinucide.

18. Serbările Nicolae Iorga.
Trupele ruso-turcești spre Smirna și Constantinopol.
Anchetele Ministrului Groza în Ardeal.
20. Nuntial Marmaggi la Blaj.
Serbări însuflețite.
Congresul Comercianților la Chișinău.
24. Congresul magistraților la Severin.
25. Orașul Brașov oferă Castelul Bran Maj. Sale Regelui.

Iulie.

6. Știri despre reluarea relațiilor între Vatican și Italia.
Atentat contra Prințului Alexandru.
7. Legea agrară s'a votat în Cameră.
18. Nuntial apostolic din București sosește la Timișoara.
19. Nou atentat contra Prințului Alexandru.
20. Holeră și foamete în Rusia.
Sesiunea parlamentară s'a încheiat, după ce dl General Ave-
rescu a citit mesajul regal respectiv.
Dela Timișoara, Nuntial papal sosește la Lugoj, unde i-se
face o primire splendidă din partea autorităților. (A se vedea ilustra-
ția pe pagina 42.)
De aci merge la Oradea, Satumare, Baia mare, Cherla, Cluj,
pretutindenea fiind primit sărbătorește.

August.

1. Știri desperate din Rusia. Zilnic mor 20,000 oameni.
8. Intrunirea Consiliului Suprem.
Turcii anunță noul învingeri.
Se publică noua stemă a României care întrunește și sim-
boalele teritoriilor alipite.
12. Se descopere marea escrocherie dela Tg.-Murăș, unde pretorul
Susu a căutat să delapidaze 600,000 Lei.
14. Consiliul suprem decide ajutorarea Rusiei.
17. Se anunță victorii din partea Grecilor.
Se scrie, că Regele Ferdinand va fi primul domnitor, care va
fi primit de Papa.
Moartea Regelui Petru al Sârbiei.
18. Congresul micilor industriași și patroni la București.
28. România a predat o cupă Americii.

Septembrie.

7. Moartea prof. Gaor. Precup.
16. Deschiderea Târgului de Monstre în București.

Se amână serbările încoronării, plănuite pe 24 Sept. (Vezi catedrala și mănăstirea pe pag. următoare.)

19. Regele a sosit acasă.

23. M. Sa Regele pleacă în vânătoare la Maramureș, unde descinzând din munți, e întâmpinat cu mari ovațiuni.

25. Comandament militar în Transilvania de Vest.

Adunarea extraord. a Sfatului negustoresc.

27. La Congresul internațional al artelor la Paris dl Iorga a ținut conferință despre dezvoltarea artei religioase la noi.

28. Generalul Rășcanu vizitează Basarabia.

S'a încheiat împrumutul extern asupra 40 mil. franci elvețieni.

Moartea lui Petre Grădiștean.

Jugoslavia dă ultimăt Albaniei.

Alegerea episcopului N. Ioan la Cluj.

Octombrie.

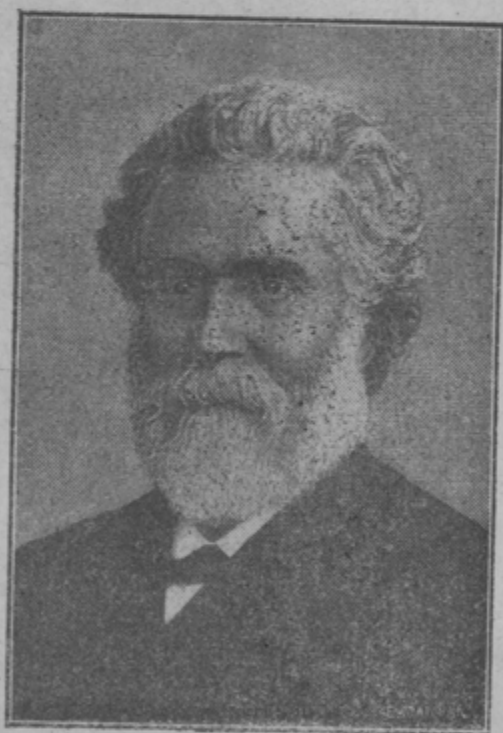
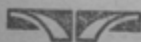
5. Desvălirea monumentului Reginei Maria la Orade.

Take Ionescu la Londra.

Ungaria s'a obligat a evacua toată Ungaria de Vest.

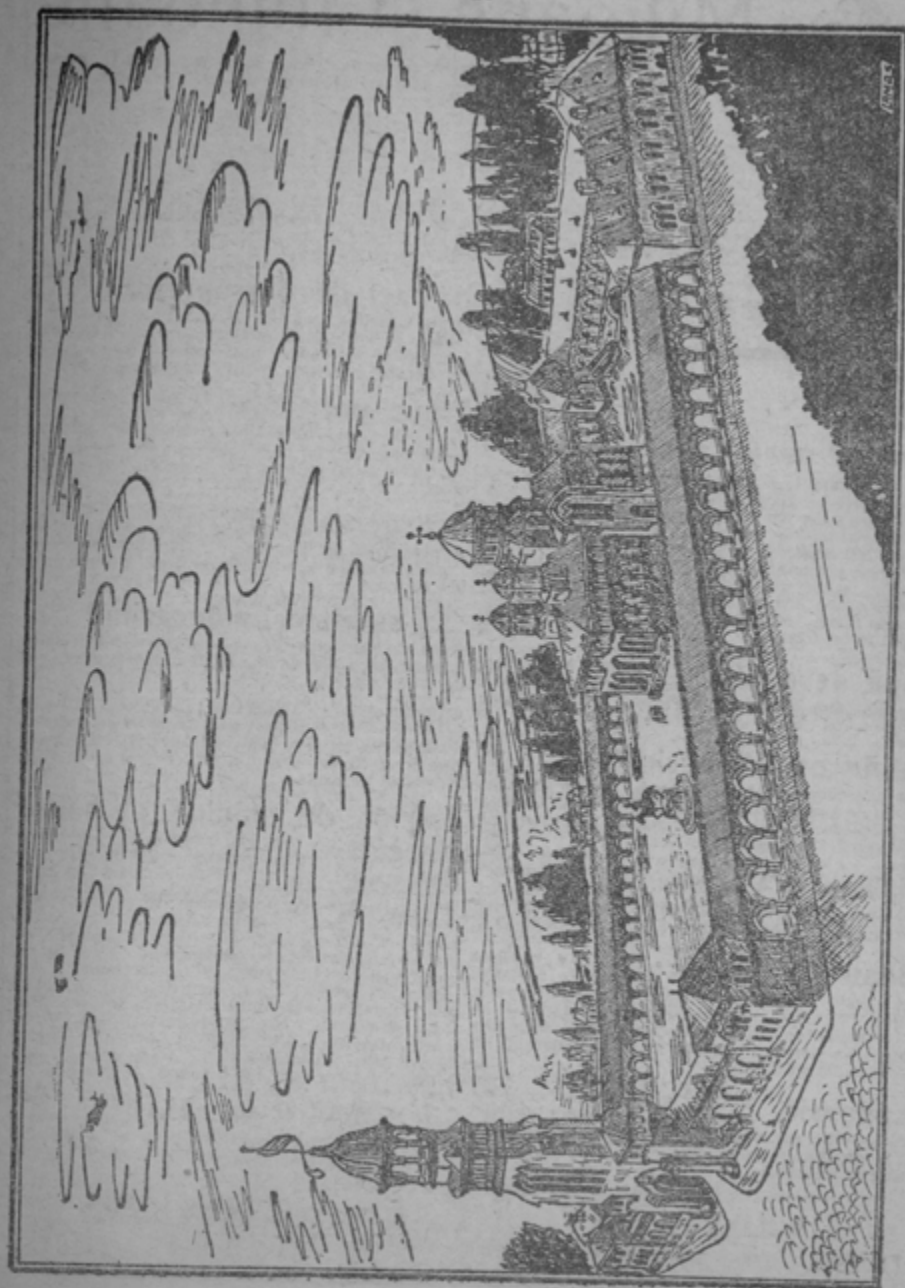
6. Ultima ședință a Ligii Națiunilor.

8. Apelul mamelor din Rusia, unde, după spusa lui Kerenski numărul flăcărilor se urcă la 30 milioane.

Ion C. Brătianu 1821—1891.

Catedrala și Mănăstirea Inoronării la Alba-Iulia.

Milioane și milioane

de oameni cari sufer greu de podagră, reumatism, răceli, dureri de cap, dinți, paralizări, scurtețuri, dureri interioare, precum și dureri în stomac, tot felul de indispoziții, și cari de toate acestea s'au mântuit în scurtă vreme prin **SPRITUL GALLIC** (Franzbranntwein) al lui Dr. VÉRTES, sunt convinși, că un mijloc mai bun, mai ieftin, mai eficient, în alinarea durerilor, ca acest spirit de Dr. Vértés nu se află năicări. Din efectele sale minunate se poate pri-epe prea ușor faptul, că este cel mai răspândit și are cea mai răspândită întrebuintare ca adevărat leac popular cum nu se mai află altul, de aici se esplică neîntreruptă urcare simpatică a acestui vinar; este încă luat în seamă, că numai spiritul doctorului Vértés are efectul susnumit și să pazească de contrafaceri fără efect. — Veritabil numai atunci dacă poartă alăturata marcă de fabrică. 1 sticlă de probă 4 lei, 1 simplă 8 lei, 1 dublă 15 lei — 1 sticlă mare de familie, cea mai avantajoasă pentru consumentul 30 lei.

Panglica cu cap cu tot,

limbrieli (limbri-cul înclat) scoate repede și sigur hăpuri (piulele) Cu-O de Vértés, cari nu strică, și e un mijloc simplu

Cum poți cunoaște că ai panglică?

Ai crampe în mâțe și în stomac, vomezi, te apasă ceva, parcă un ghem îți se urcă până în gât, ai vânturi, partea din jos a trupului îți se strânge, ametești, leșini, ești anemic, n'ai apetit, câte odată mănca ca lupul, ești obosit și nu poți lucra, ai prea multă flegmă, gura îți e acră, te înțepă în piept, etc. apoi: la preajma ochilor cercane vânește, fața de tot albă, palidă, limba învelită, slăbești, te umfli, etc. La comanda tre-be mintită vârsta. 1 cutie de hăpuri Cu-O 20 lei franco.

Apă de ochi de-a lui baron Bruckenthal. Cu efect binefăcător în pâr-tie din alară ajută la conservarea, întărirea și re-in-lorrea puterii de vedere. 1 sticlă 6 lei

Alifie contra pecinginei. Peci-ngi-neă, alif cea mănătoare, umedă precum și cea uscată, sgră-bunțe de piele îndrătnice, fie cât de vechi, se delă-tură repede și sigur prin întrebuintarea acestei mi-nunate alif i. 1 dosă 18 lei.

Balsamul Vértés. Mijloc popular foarte iubit și prețuit, care se întrebuintează la sfășii de tot felul lăuntrice, precum și exterioare. 1 sticle 5 lei, 1 duză 60 lei fr.

Boale de stomac de tot felul, ca: lipsa de apetit, mistuirea rea, cătarul de stomac, ocreala, greața și vomarea, cărcei de stomac, și peste tot toate greutatea și lă-biciunile stomacului se înlătură repede și sigur prin esența din stomac a farm. Vértés. 1 sticlă mare 35 lei, 3 sticle 100 lei franco.

Epilepsie. Mijloc contra epilepsiei boală rea. (Iras) seropell (luat din ele-min-tii) leșinului, spărcului de rinichi și matrice, insomnie, etc. a întrebuintat cu cel mai strălucit rezultat. 1 dosă mare 28 lei franco.

Venitabil se capătă numai la

Ludovic Vértés în Lugoș. Nrul 328.

Pachetarea și speșele postale scotocesc în cheltuală proprie. Revanzători primesc rabat considerabil la comanda de 100 lei insus.

Extract de Sassaparilla. Mijloc excelent pentru curățirea sângelui, la casuri de acrofulă și soldină, la grupă, boale cerbicoase de piele învechite, peste tot la tot felul de boale cronice, boale provenite din sângele stricat. 1 sticlă 30 lei, 2 sticle 50 lei fr

Pilule purgative din plante de Vértés, sunt mijlocul cel mai sigur purgativ împotriva încheierii mățelor, cari s'au dovedit foarte bune și la cură pentru curățirea sângelui, deci se recomandă mai ales femeilor pentru ca să le încete neregularitățile. 1 cutie mare 12 50 lei.

Scurgerea fiind boala cât de învechită, se tămăduiește în cel mai scurt timp cu desăvârșire prin Injection și Capsule vegetale. 1 sticlă Injection 12 50 lei, iar o dosă Poudre vegetale 30 lei

Mijloc contra sudorii și mâncărimii al d-rului Scott. Cu efect sigur la asudarea picioarelor, mânilor, subșuorilor, la așa numita boală lupus și mâncărimi de tot felul 1 dosă 18 lei.

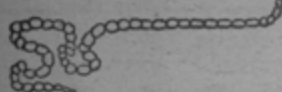
Slăbiciuni de tot felul, ca: anemia (lipsa de sânge) slăbi ea, spărcului interior, slăbiciuni de nervi, le înlătură în modul cel mai eficient prăvul de putere al d-r. Hill. 1 dosă mare 28 lei, 2 dosă 48 lei franco.

Spiritul de soldină al băilor Herculane, cel mai bun alinător de dureri la reumatism, soldină, reeli, paralizii, scurtețuri, s. a. 1 sticlă 28 lei, 2 sticle 48 lei fr.

Tusa, răgușeala, durerile de piept și grumaz guralui (troahna), influența, tusa mănă-rească, cătarul organelor de respirație le delă-tură inte și sigur acul de lerburi banatice. — Acest sup-regătit din lerburile cele mai vîndecătoare și aromatiche ale munților din Banatul de miază-zi, este un mijloc excelent contra tuturor aprindărilor pielii bă-loase, și din cauza gustului său plăcut îi jau și copii foarte bucuruși. — 1 sticlă 28 lei, pentru copii sub 10 ani 20 lei. La morbur cerbicoase îndelungate cura o menținează tea de lerburi banatice. 1 cutie 6 lei.

Ulei pentru urechi, vindecă repede, și sigur zuzătit reumatic și nervos al urechilor, eurgerea urechilor și alte boale de urechi. 1 sticlă 20 lei, 2 sticle 30 lei fr. farmacia la vulturul alb dela

Limbricul cordelat

cu cap

să nimicește iute și sigur la întrebuintărea leacului contra panglicii dela farmacia „Sf Maria” din Lugoj. In decursul întrebuintării schimbarea regulilor vieții este de prisos; este cu totul nestrăcios, chiar și în cazul când panglică nu este. — La comandă rog a se da vârsta (etatea) suferindului

1 dosă leac contra panglicii 15 lei.

Farmacia la „Sfânta Maria” în Lugoj, Piața Reg. Maria Nr. 173.

OFTICOȘII,

bolnavii de piept, bolnavii de plămâni, astmaticii, anemicii, săracii de sânge, scrofulosii

să nu zăbovească de a nu întrebuinta renumitul sirup de var dela farmacia „Sf Maria”, Lugoj. Acest excelent leac de casă vindecător fără flegmă, fără micoare de sânge alinător de tușă, bun influențator asupra organelor respiratoare, restabilitor de mistuire, întăritor, producător de sânge și întăritor de oase, este folositor nu numai la oameni mari, ci și la copii, având un remediu neîntrecut. Se folosește la: tușă măgărească, rachitis (boală englezească), slăbire, boli de femei, precum și la cei debili și la cazuri de istovire de orice fel. 1 sticlă 18 lei.

Singurul veritabil în Farmacia la „Sf Maria” Lugoj, Piața Regina Maria Nr. 173.

Numai ELIXIRUL de stomac

al farmaciei „Sf. Maria” din Lugoj este cel mai bun leac popular atâtărea apetitului, înlăturarea greutăților de mistuire și înfărireă întregului organism. Dacă suferi de neapet de mâncare, răgăieli, umflături, icneală, apăsări de stomac, dureri de stomac ori alte îngreunări de stomac, creli, sâșie i dela inimă, miros acru din gură, dureri de pân-tece, precum și tot răul provenit din mistuire, mai departe la tușă, răgușală, songlutinare, istovire și slăbire, dureri de cap și dureri de mâni, de picioare, de gât de spate, ș. a. atunci cumpără renumitul înăritor și alinător de dureri Elixir de stomac dela farmacia la „Sfânta Maria” în Lugoj, și în cel mai scurt timp vei fi scăpat de durerile ce ai. 8 sticle mici sau 4 sticle jumătate mari ori 2 sticla mare costa 48 lei.

Se expediază dela

Farmacia la „Sfânta Maria”, Lugoj, Piața Reg. Maria Nr. 173.

Crema de „Amaranta”

singurul cu totul nestrăciosul mijloc contra lîntîțelor, pisturilor, spuzitureilor, comedonilor și altor neurații ale pielii.

Chiar și personalelor mai bătrâne le face culoarea feței plăcută, tinerească. Efectul e bătrilor la ochi chiar și numai după întrebuintărea primei doze. 1 doza 8 lei, 1 doza de pudră 8 lei, în Farmacia la „Sfânta Maria” Lugoj, Piața Reg. Maria Nr. 173

veritabil numai cu marca aceasta de fabrică!

Numai PILULELE de stomac

dela farmacia la „Sfânta Maria” din Lugoj ajută minunat la învîrtoșări, leșirea afară neregulată și înuciare. Acestea mijlocesc ieșirea regulată, ușurează mistuirea, curăță sângele, prin aceasta se întrebuintează dimpreună cu Elixirul de stomac în contra celor mai lățile boale. Se recomandă îndeosebi pentru curele de curățirea sîngelui, și de aceea se întrebuintează bucuros de către femei. 1 cutie Pilule de stomac 4 lei, 1 dosă uriașă 12 50 lei.

Se trimite dela Farmacia la

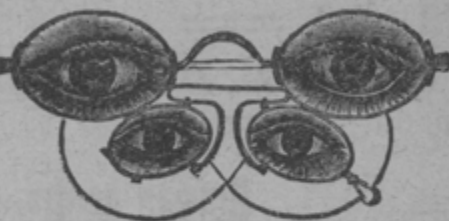
„Sfânta Maria” Lugoj
Piața Regina Maria Nr. 173.

OCULARIUM

Institut

= de =

OPTIC

LUGOJ

Str. Regele

Ferdinand

Prăvălie de instrumente fotografice, muzicale, gramofoane, articoli chirurgicali, bandage și de instrumente fine de oțel.

Mare asortiment de aparate și utensilii fotografice. — Articole fine de oțel

Aparate de ras:

Briciuri
Bricegi
Foarfeci șcl.

Instrumente muzicale:

Violine
Harmonice de mână
Harmonice de gură
Ocarine

Gramofone: Pathéfoane și plăci cu prețuri de fabrică.

Recvisite de fumat: pipe, spițe de spumă tot felul de cutii de tutun și țigări.

Articoli fini de
piele ș. a.

Toate reparaturile
în aceasta, branșe
se fac precis și
ieftin.

Laboratorul chemico-tehnic „CHIMEX“

LUGOJ, Str. Bercesényi

Pregătește:

Cerneluri de scris:

Cerneală Antracen
Cerneală Alizarin
Cerneală Gallus
Cerneală neagră
Cerneală violetă

Cerneluri de desen:

Cerneala de metal vântată
Cerneala de metal verde
Cerneala de metal roșie

Cerneluri de copiat:

Antracen, Alizarin,
violete.

**Cerneluri pentru
stampile:**

Violete, vinete, roșii,
verzi și negre.

**Cerneluri pentru
hectograf.**

**Cerneluri de desen
din argint pentru
lingerie.**

**Prima soluție de
gumă arabică.**

Creme de ghețe:

Cremă de terpenină
„Chimex“

Cremă de spălat în
toate colorile.

Esență de vinețeală. — Cereți pretutindenea produsele „Chimex“
care sunt cele mai solide. — Liste de prețuri și oferte gratis.

Expediere zilnic prin poștă și căile ferate. — Se caută agenți isteți.

IOAN HLOBIL

Colorează, curăță,
chimic și spălătorie
:-: de lux cu aburi :-:

LUGOJ, str. Bisericii Nr. 6.

Primește tot felul de ma-
terii pentru colorat și cu-
rățit cu prețuri solide.

Alexandru Deme

Tinichigiu pentru clădiri,
galanterie și ornamente

LUGOJ

Str. Timișoarei No. 7.

Primește tot felul de luc-
rări de zidire și din afară.

Mare asortiment de articoli
— tot felul de tinichea. —

Aranjat cu mașini pentru
articoli în masă cu promp-
titudine. La cerere servește
— gratis cu oferte. —

Agentura Schatteles

Telefon 16.

LUGOJ, Strada Caransebeșului 3.

Telefon 16.

Mijlociri în negoț din țară și din afară de ori ce fel

Reprezentare pre prima clasă despre preluarea acestora

Cumpărări și vânzări de ocazie de tot felul. Prenotări se elept gratis

Edificii (căși), pământuri, bunuri în foarte mare resort prenotate

Intervenire în toate afacerile comerciale și econ.

Convenire (Verkehr) cu economia, industria, comerțul mare (de țară)

Legături în orice articol de import sau de export

Asigurări de tot felul precum: de viață cu și fără vizită medicală, călătorie, nenorocire, incendiu, grîndină, transport etc.

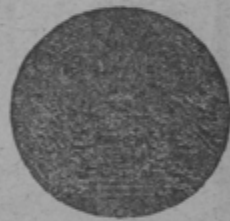
La orice scrisoare răspund imediat.

Telefon 175.

LEI 8. Florăria
Franz Stöffler

LUGOJ, Regele Ferdinand I. Nr. 1.
Cultivarea florilor în str. General Dragalina (Pârvy) și P. Chinezu. Mare alegere în buchete de flori și cununi pentru morminte.

Telefon 175.

MAXIMILIAN KLEIN

LUGOJ

Str. Princ pele Carol 3.

Magazin cu haine pentru bărbați și copii

Mare depozit în pardesie, paltoane, pantaloni pentru bărbați și copil Fiecare bucată este pregătită după măsură. Noutăți în diferite stofe de lână! — Se vinde și cu metru.

Tabla de materii.

	Pagina		Pagina
Partea calendaristică	2—27	Sfaturi practice privitoare	
Dinastia română	29	la creșterea viermilor de	
Sărbătorile oficiali	29	mătase	85
Tariful poștal, t. t.	31	Tudor Vladimirescu	88
Din istoria pentru începutul		Isus Hristos. Vieța, pati-	
Românilor, de Petru Maior	33	mile și triumful său, de	
Sentinela română d. V.		P. Berthe, trad. Ariton	
Alexandri	42	M. Popa. Partea întâi	98
† Episcopul Demetriu Radu	46	Un episcop distins	130
Vorbe înțelepte 53, 72, 81,	97	Târgurile din Ardeal și Banat	131
Istorie și chemare de G. B.	55	Scala timbrelor	137
Păcălelile de 1 Aprile	57	Cronica Anului	138
Casa ta (sfaturi igienice)	58		
Ingrijirea nasului la copii	59	I l l u s t r a ȳ i u n i :	
Glume	59	M. M. Lor Regele Ferdinand	
Sfaturi scurte	60	și Regina Maria	28
Din însemnările unui		A. A. Lor Prințul Carol și	
învățător	60	Principesa Elena	30
Din lucrările ep. Radu	61	Alexandru Mocioni	41
Statuia dorobanțului român		Episcopul Demetriu Radu	
la Brașov	65	și părinții săi	47
Negustorul și nerodul de		Episcopul Demetriu Radu	
A. Pann	68	în comuna sa natală	54
D. Țichindeal (din fabulele lui)	70	Dimitrie Țichindeal	70
Hrana vacilor cu sfece	72	Nicolae Jorga	82
Tolpa Țiganul și Stefan Vodă	73	Tudor Vladimirescu	88
Vacile de lapte	79	Dr. V. T. Frențiu	130
Leacurile băbești	80	Ioan Brătianu	141
Nicolae Jorga	82	Nunțitul Marmaggi în Lugoj	142
		Catedrala încoronării dela	
		Alba Iulia	143

Citiți

Calendarul Călătoriilor

care **cuprinde:**

Mersul Trenurilor pe toate liniile căilor ferate române, stat și particulare, precum și legăturile cu străinătatea!

Mai departe mersul vapoarelor de călători pe Dunăre și pe Marea Neagră

Diferite Tarifuri și dispozițiuni speciale

Toate după cele mai noi date oficiale

De vânzare la toate librăriile și la distribuitori de ziare.